

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 190

ФОСИЛНИ ЗАПИС

Најлепша остварења са XIV конкурса
за најкраћу кратку причу

(Приредио Ђорђе Оташевић)

Алма

Београд, 2015

ПРЕДГОВОР

Међу причама пристиглим на XIV конкурс за нај-
краћу кратку причу, који је организовала издавачка ку-
ћа „Алма” у сарадњи са „Беографитима”, Милан Беш-
тић, Дејана Јовановић, Драгана Лазић, Алма Оташевић
и Ђорђе Оташевић изабрали су, по њима, три најбоље
приче. Приче послате електронском поштом или потпи-
сане приче нису биле у конкуренцији за награде, али су,
уколико су својим квалитетом то заслуживале, уврште-
не у овај зборник.

I награда: Иван Томић Мистер: „Разговор (фосилни за-
пис)“

II награда: Дејан Тофчевић: „Механизам“

III награда: Бранислав Анђелковић: „Лоша прича“

ГРАНА

Познавао сам једну грану, разговарао са њом. Знао сам све њене боли, све патње и радости. Имали смо отворен однос, искрен и непатворен. Била је лепа, широка са много гранчица, права крошња. Гледао сам је сваке године како чили у огољеност и наново листа, видео сам како пада и опет се подиже још лепша и здравија. Причали смо о свему. Волео сам је и волела ме је. Љубав. Из године у годину се све више гранала, постајала дужа, огромнија, дражеснија. Но, грана се временом размахнитала, упутила се у комшијско, у туђе. Њу нико не разуме, нико је не чује сем мене, нити је осећа као ја. Неће је разумети. Разговарали смо те ноћи. Оста-вио сам је уплакану. Вратио сам се ујутру. Била је пот-кресана.

МАРЕ И ИСЛАНДСКИ ГЕЈЗИРИ, МА КО ОВО
МОЖЕ ПЛАТИТ

Врућ је српањски дан. Цврчци пјевају к’о да им је задња. Не помаже ни боровина, ни хладно пиће, ни чињеница да је задњи покрет који сам учинио био прије пола сата кад сам припаљивао цигарету. Не помаже ни поглед на сусједово двориште. Јутрос је тамо освануо пластични базен, мали, два и по метра у промјеру, али ипак базен. Ништа нисам питао, да не помисле да ми је криво.

Нитко се у њему још није окупао.

Око подне стигла је Марија, у купаћем, с ручником и шеширом. Маре је у другој половини 40-их. Било би непристојно казати да има вишка килограма јер је она након троје дјеце давно прешла ту категорију. Нисам је досада видио у бикинију. Искрено, волио бих да нисам ни данас.

— Евала, Маре, идемо се мало оладит, а! Могла би и мени дат један ђир.

— Тек кад га ја крстин.

Поносно је Маре закорачила у свој базен, осврнула се околу, погледала и према мени, подигла је и другу ногу и склизнула. Маре у базен а вода као из исландских гејзира ван. У базену није остало воде ни за поштену криглу напунит.

— Маре, јеси ли добро? Помало, немој се утопит.

— Јесан, јесан, добро сан, ј...а ти пас матер безобразну.

ЛОША ПРИЧА

„Био једном један лампион. Имао је само једну жељу – да се нађе на врху. Чамио је у мраку неке кутије заједно са другим украсима. Једног дана, обесише га на јелку. Нађе се на лепој танкој грани, али далеко од врха јелке. Висио је неко време, а онда одлучио да се убије. Заљуљао се снажно, откачио са јелке, и разбио у парам-парчад.“

— Срање ти је прича — рече гола жена у мом кревету. — Лампион самоубица?

— Да, ах, то је само метафора — покушао сам да се одбраним.

— Ипак је срање!

— Мени се допада! — зачу се глас моје мајке са друге стране закључаних врата.

ЈЕДАН КРУГ ОКО ПАРКА

Свако јутро, последњих шест година, отварам очи са жељом и вером у себе да ћу оптрчати круг око парка. Вера спласне након другог одлагања звона када увиђам да ћу једва стићи да попијем кафу коју увече себи скувам како бих је ујутру само подгрејао. Спремим се и кренем на посао. Прелазим преко парка, тог парка због којег сам и пса узео, неку глупу, али симпатичну луталицу која је у међувремену завршила код моје мајке. Прелазим и опет одмеравам тај парк, намењен кучићима и људима, који није толико ни велик, и који бих сигурно могао да претрчим три пута за десет минута. Нервира ме комшиница коју свако јутро срећем управо ту, у том парку како шетка после истрчаних стандардних десет до петнаест кругова. Нервирам самог себе што сам јој икад и рекао да и ја планирам да трчим пре посла, па ме сад сваки пут гугутавим гласићем пита кад ћу и ја, па кад ћу и ја, као да сам једини који нешто каже па не уради, иако кршим обећања једино себи дата, док се остала трудим да испоштујем. Наравно и јутрос је била ту, али сада са примамљивим предлогом – укачио сам да би хтела да направимо ваљан уговор, да она сподоби свој стан са мојим, а да ја из гарсоњере пређем у једнособан стан на Бановом брду. Понуда и више него примамљива. Одмах сам почео да маштам како трчим по Кошутњаку и како живот добија на смислу ван тих кругова парка.

АСФАЛТ

Смирен до неприметности, негневно трпи сва гажења. Запљуван а непонижен, запишан а непоруган, дуготрпељиво подупире нам путање. Пренебрегнут посве а поуздан, у достојанству нас хода подржава. Самозатајни сведок наших саплитања, стопама ослонац нам је постојан.

Неуморан у корисности, непомичан подвизава се без престанка, никад не ленствује. Не одмара се ни ноћу, пун подземног дослуха саобраћаја и канализације, пун рима обгрљених потпетица и ђонова. Памти све кораке, нарочито босоноге, од свога постања до смака, свесмерни асфалт-мироватељ.

Безгласно подноси теретњаке. Не ропће кад га буше. Не дрхти наг на сувомразици. Не срди се ни кад му ране сољу посипају. Лети се топи, а не пати. Поливен, пресијава се попут огледала, на радост деци и врапцима. Ћути у смртном часу: кад га секу и односе, мирни свесмерник-асфалт.

Зар не пожелети, онда, врлине асфалта једноставног? Зар појућим срцем не узнети химну асфалтне смерности: Благотворан сам, не завидим, не гордим се, не узносим се, не тражим своје, не раздражујем се, о злу не мислим, све сносим, све трпим.

СМЕНЕ

Сестра иде у прву, мама ради другу, бака не ради, умрла је, а тата не живи више са нама. Кад дођем из школе, идем у прву, па у другу улицу лево, па опет у прву, гледам где прелазим, и онда нађем маму у пекари како ради. Мама ми каже „седи“ и ја седнем и једем, мало суве перце и пијем јогурт из пластичне чаше. Вадим књиге из торбе и радим после задатке јер тако је кад мама ради другу, па није код куће. У пекару улазе људи, мама им даје пециво, неки се жале да је бајато, а неки кажу: „Сладак вам је мали“. Мама некад каже: „Не може да буде свеже у пет“, а некад не каже ништа. Један човек ради са мамом и увек је гледа, гледа је лепо, и мене исто тако, али мама скреће поглед и пита ме шта је све било у школи. После дође и сестра, мало се свађа са мамом, неће да једе ништа из пекаре и брзо оде. Тата не живи са нама, тако је већ неко време, а и да живи, кад је мама друга, ја бих морао у пекару јер је тата увек спавао преко дана зато што ради трећу. Сестра иде у прву, мама ради другу, за баку сте чули, а да ли је тата и даље стално трећа – не знам.

СУТРА

Углађени господин, у фином тамном оделу и белој кошуљи са прописно везаном краватом, излази из своје капије. На неколико корака уз ограду, види склупчаног бескућника. Прилази му и гурнувши га врхом ципеле, каже: „Устај, одавно је свануло!“

Овај с муком подиже зборану главу, одмери господина и рече: „Теби, видим, јесте. Али мени још није.“

Поново се склупча, и настави да чека своје сутра.

БАЈКА О НЕСРЕЋНОМ ЦАРУ

Био једном један цар који је, несрећно заљубљен у принцезу из суседне царевине, утеху налазио у досеткама и враголијама дворске будале.

Богато награђиван за своје умеће да орасположи тужног цара, дворска будала једног јутра дотрча пред цара, поклони се и одушевљено поче:

„Пресветли царе, ово није шала: уснио сам ноћас добру вилу која ми је предсказала твоју срећу! Принцеза ће одмах пристати да се уда за тебе, ако ЈА пред њен двор одвезем троја кола блага и драгог камења...“

Цар му поверова и, пун радости, нареди чуварима ризнице да послушају дворску будалу, те истог дана троја кола блага, на челу са дворском будалом, кренуше пут суседне царевине...

Од тога дана прошло је много времена, а од блага и дворске будале – ни трага, ни гласа...

И тако цар остаде неожењен и несрећан до краја живота.

ПОУКА: Не веруј будалама ни у бајци.

БУДИМСКА

Газећи по замраченим степеницама пролазимо мељиве ходнике дворишне зграде у Будимској 6. Улазимо у двориште окупано загорелим мирисима похованих тиквица, док са прозора упадљиво вире радознали погледи, као уперени у игру живахне деце. Раширених руку, дочекује нас тетка са братом у наручју, који се успалио од ознојене вунене одеће на свој други рођендан. Почетак је септембра, али је тетка веома зимогрожљива, од радијатора се ни лети не би одвајала. Насмејани теча почиње да припрема трпезу која ће бити спремна када нас прође глад. А глад никако није довољан разлог за прекидање „Жмурки“ и „Између две ватре“. Брат и ја се придружујемо осталој деци.

Одрасли репризно евоцирају догодовштине из детињства и причају о победама Мухамеда Алија. Мали брат бистрим очима помно прати и слуша наше покрете и речи, али убрзо заспи, изморен од врућине. Халапљиво једемо сочне крменадле и, већ охлађен, пржени кромпир. Гасимо свећице на торти привлачног изгледа, нарученој у ресторану „Загреб“. Само маргарин и шећер.

Све бих дао да осетим укус те торте и тог тренутка.

ПОШТАРСКА ПРИЧА

Сви знају поштара Мићу. Он је неугледни и припрости полуухрањени особењак средњих година, смеђе косе и бркова, кратких ногу и руку. Склопио је познанства са свим житељима свог реона, тако да су га многи прихватили иако је неотесан. Само мали број њих није добро познавао овог надалеко чувеног писмоношу.

Између осталог, његова спонтаност и простодушност огледале су се и у томе што је без икакве најаве (да позвони или закуца на врата) упадао у куће и станове оних којима је разносио пошиљке. Али већина је одавно оуглала на њега и није му замерала то.

Тако је и тог јутра бануо у стан Петровића, очекујући да ће тамо неког затећи. Али стан је био откључан, а нигде никог на видику. Тек тад се сетио да довикне домаћине, ословивши их именима. Из купатила се одазва госпођа Петровић. Он јој својим храпавим гласом саопшти да треба да му потпише пријем пошиљке. Петровићка му рече да сачека у ходнику док се она не иштушира и не изађе. Овај тупим погледом неандерталца поче да разгледа слике по зиду. У том тренутку зазвони телефон. Поштар Мића, онако блентав, уместо да сачека домаћицу да се јави, подиже слушалицу и започе разговор.

— Ало, да ли је то стан Петровића!? — упита саговорник, не препознавши Мићин глас.

— Јесте.

— Ја сам господин Петровић. Треба ми супруга.

— Она је у купатилу. Тушира се. И ја је чекам да изађе.

— А ко сте Ви, господине? И шта радите у мом стану?

— Ја сам Мића Поштар. Свратио сам на брзину...

Излишно је говорити каква је фрка настала кад је господин Петровић дошао кући. Ни његова супруга, ни поштар Мића касније, ни многи други дуго нису могли да увере домаћина да је све био само сплет шашавих околности и да га жена не вара. На послетку, једва се охладио кад су му све комшије испричале каквог поштоношу имају.

Е, ако сте и ви међу оном мањином која не познаје нашег поштара Мићу, онда је крајње време да га упознате и да га прихватите таквог какав је!

ЖЕНСКЕ ПРИЧЕ

Негде код другог шампонирања фризерка ми саопштава да је у јако срећној вези, и поче хистерично да ме драпа по глави акрилним ноктима. Каже да јој све одговара. Он је диван, ничим је „не оптерећава“, брине о њој и све јој угађа, ето, а не ови незрели момци наших година. Подсвест шишти као експрес лонац, мислим главе насукане на лавабо. Пуштам је да оштри канце. Кажем, забаве ради, како је то врло лепо, ето данас и врло ретко, а има ли онако, нека ситница да јој не одговара... „Да ми не одговара?! Ништа!“, запљусну ме врелом водом.

„Знаш шта, ипак ти мене данас само исфенирај, ма увек ми је некако жао да скраћујем косу“, одцвркућем. Мани... никад не знаш с тим померањем агресије...

КЛУБ

Најјефтиније пиће у граду је у Клубу пензионера. То је разлог да навраћају и љубитељи чашице који су далеко од пензионерског статуса. Управо та љубав, која их доводи у Клуб, оставила је на њима трагове такве да их је тешко разликовати од правих чланова Клуба, па се лако уклопе. У такве спада и фоторепортер из оближње редакције, који је пре две године направио велику фотографију сталних чланова, такорећи репрезентације Клуба.

Налакћен на шанк један од ветерана ове институције гледа у ту урамљену фотографију која виси на зиду. Шанкер му чита мисли:

— Старост је овде домаћин, а болест чест гост. Бројиш колико их фали? Већина. Треба чешће да се сликају.

Жељка Башановић Марковић

ЈОШ ЈЕДАН ДАН

Те ноћи врт је био необично миран.
Само су жабе својим лењим кречетом одјекивале.
Притиснута туга лепила ми се уз капке и одлазила
у течном стању све клизећи низ образе.
Жабе нису мариле за моје сузе... кре-кре... су-зе...
Свањивало је.

Белинда Беловари

ЖЕНА

— Добро јутро, госпођо Милице, како сте ноћас спавали? Јесте ли попили лекове? Чујем да данас пуните деведесет прву годину. Баш лепо, изгледа да вам другари у дому спремају малу прославу. Ако можете, само мало померите ствари са стола да спустим послужавник... И ту исечену читуљу, молим вас, да се не скваси. Ко је та покојница са слике? Нека ваша рођака или пријатељица, можда?

— Не... Ја је уопште... не познајем...

— А због чега сте онда исекли ту фотографију?

— Јако ми се допала... њена фризура...

САМОЋА

Испред тог кафића залепљен је летак времена. На том летку време оглашава састанак свих самоћа у 20 часова. Али уместо времена, простор преобучен у једног младића уђе унутра. Девојке и момци уобичајено су разговарали, смејали се, рекламирали своју младост. Младићу поглед шета по просторији, он тражи неку необичну девојку. И пренерази се, за једним столом седела је самоћа прерушена у девојку.

Она је погледом сваком госту додала по неку самоћу. Није лажан летак времена на улазу, помисли младић-простор. Он устаде и заигра са девојком-самоћом, игру коју је компоновало време. За шанком кафића посматрала их је девојка-уметност и закључила – да, да, то је уметност, сулуда комбинација простора, времена и самоће.

ЗГУЖВАНИ СТРАХ

Прозрачна светлост распламсана линијама у којима је тутњао мрак, би прво што Дино угледа кад отвори своје уморне очи.

— Wake up, wake up! — зачуо је непознати глас изнад своје главе. Омалени доктор га је озбиљно гледао. Дино коначно схвати да је у болници. Бели докторов мантил и тупи бол стегоше му јецај. Тутао је, али су се чули врисци у његовим пукотинама свести.

У Америци је већ петнаест година и рушење рудника у Јути је била највећа катастрофа у њеној историји. Пред очима су му се помањале страшне слике рударра који су, ту под земљом, вапили за спас. И он је био затрпан бакарним плочама. Чемер црњи и од рудника разли му се телом. Доктор му објасни да су морали да му одсеку обе ноге јер је добио гангрену, али га он није слушао. Душом му је владао неки тежак мук, умотан у сећања и омежен згужваним страхом. Пре петнаест година је дошао у туђину. Неће успети да изгази стазе свог живота у Америци. Ту у тишини болесничке собе схватио је да ће му сутрашњица заувек цвилити за парчетом земље своје домовине, коју никада више неће газити.

ЈА И БУКОВСКИ

Нагон повраћања. Мамурно јутро. Нестваран страх од живота. Синоћ сам покушао да вином оперем своју душу и да удавим своје страхове, али проклетници су научили да пливају. Фрида Кало. Осећам свој задах, смрди на трулост моје душе. Није овај живот филм. Отварам паклицу са последњом цигаретом. Увек остављам једну за ујутру. Научио сам да се бринем о себи. Где су шибице? Ту су негде. Нашао сам их. У панталонама. Видим, остале су још две. Палим једну, али неуспешно. Остаје још једна. Ово је последња шанса. Други покушај. Наш живот је као пламен шибица. Неки при паљењу створе већи пламен и дуже горе. Неки никад се не упале. Палим последњу цигару последњом шибицом. Како дивна аналогија. Мора да се скрива нека недокучива метафора. Диже се дим и клизи преко сувих усана до очију. Живот није филм. Радни сто је неуредан. На њему књига Буковског. Стварно би требало да престанем да га читам.

АНТИМОН

Моја љубав према антимуону развијала се постепено. Прво, његово име означено је ПОТПУНО другачије него што звучи. *Sb.* Дакле, није он баш онакав каквим се чини. Друго, није метал, а није ни неметал. Он је специфичан. Он је Трећа врста: ни ДА, ни НЕ, а не могу да га зову неодлучним! Његов је одговор МОЖДА, најљудскији могући.

Људи имају извесна, несигурна нагађања о његовим особинама, но мени се она допадају и у њих верујем; његове ставове жедно упијам. Антимон не воли монахе и њихов је убица. Антимон не воли самоћу и обећавам да га она, док сам жив, неће једити.

Доживео сам много љубави, уран, плутон, живасулфид, царска вода... Но, ова веза је посебна, зачета у потпуној равнодушности, дакле, без позитивне снаге одушевљења, или варки апсолутне вредности. Од нуле смо кренули, антимон и ја, налазили прибежиште један у другом од страшног света једињења и недостижних, звучних имена АТОМ, ХИДРОГЕН, КВАРК, ЕМП, БОМБА, страх и живот нас су спојили, и докле год је њих, бићемо заједно, све чвршће се везујући.

Крста ми над огледалом, ја га волим.

Миланка Благојевић

ПОПУТ ГОПСОДИНА Х. ИЛИ НУЛА И НИШТА
ГОСПОДИНА Х.

Два су човјека имала један случај. Случај није био математички, али одлучише да га уврсте у формулу. Један је предложио једначину. Бројеви су се низали на зеленој табли. Писали су кредом. Бијелом кредом. Уврстише наједанпут и непознате. Па квадрат. И направише паузу. Посматрали су неко вријеме ту зелену таблу и сложише се да је добро писати бијелом кредом. Наставише рачунати. Па су затим откривали и рјешавали. Дошли су до нуле. Једне лијепе, не баш сасвим округле, ничим прекинуте нуле. Одахнули су кад су ријешили случај. Стајали су још неко вријеме и дивили се нули. Саопштиће им већ сутра. Резултат је нула.

УШАО САМ У ЊЕНУ ПРИЧУ

После дуге шетње свакога дана бих свраћао у ту кафану, крај реке у близини парка који је скоро увек био потпуно пуст. Унутра је по правилу задимљено и ширио се устајао мирис, који је сметао само при уласку. Кафана никад није била пуна, али далеко од тога да је била празна. Титрала је нека чудна топлина, блискост, изнад столова, између столица.

Поручио бих рум и препустио се својим мислима.

После дужег одсуства приметих за суседним столом љупку девојку. Наручих још један рум, па још један. Она је гледала око себе. Видело се по узнемирености да није често залазила на оваква места. Клигнуо сам главом и погледао је, није реаговала. Кренула је музика из најзадимљенијег угла кафане. Испео сам још један рум.

Устао, пришао њеном столу, додирнуо јој раме, ухватила ме за руку и изашли смо напоље. Пријала је свежина. Отишли смо до реке, па шетали парком. Без речи.

После дужег времена рекла је да мене тражи и да ме води далеко одавде. Нисам знао о чему се ради. Нисам се ни бунио. Ушао сам у нову, њену причу. Као по навици.

Јованка Божих

ОД ОНОГА ШТО ЈЕ ИМАЛА

Прошлост стварносно не постоји. Мења се с временом и у њеним очима и у виђењу других. Будућност је неухватљива као истина.

Сунце ће за пет милијарди година бити попут свеће у гашењу.

За пет милиона година планета ће се у комадићима просипати.

За пет хиљада година, новостворена бића земљу ће прекривати.

За петсто година, сви ће се у једно место сјатити, један језик говорити, једну мисао мислити...

За пет година дани ће се по истом диктату смењивати.

За пет дана, није знала шта ће се десити.

Од онога што је имала била је моћ овог, садашњег трена, пребрзо у прошлост претвореног.

ЕКСПОНАТ

Преплитање судбине фолије од лекова, судбине човека и судбине уметности

Изложио је потрошену фолију од лекова као уметнички експонат у оквиру интернационалне изложбе слика савремених уметника. О времену декаденције, излагања Ђубрета уместо слика, таласа 20. века насталог као вид протеста, израз немоћи, немирења, сливеног у опредељење познато под именом анти-уметност или естетика ружног, говорило се у прошлом времену. То је био и цивилизацијски и уметнички однос према стваралаштву. Али не сваког, према сваком. Бунт никада није пасе, само што средства изражавања траже нове форме. Трошне, потрошне. Људи су пролазили и загледали празну истрошену фармацеутску амбалажу и као употребну вредност и као – (анти) уметност. Шта је могла, још, да понуди правоугаона синтетичка плочица од тврде пластике са десет избушених лежишта од попијених таблета? Одговор да се корисник излечио? Да му лека нема? Или му још која табла недостаје? Можда је већ одавно умро!? А еколози би рекли да је ово смеће требало сортирати у посебан сандук са натписом: медицински отпад.

Преплитање судбине фолије од лекова, судбине уметности и судбине човека.

КАКО СЕ ЗОВЕ БОГ

„Птица се рађа из јајета,
Јаје је свет,
Ко жели да буде рођен,
Мора да разори један свет.
Птица лети према Богу,
Бог се зове...“

...Збиља, како се зове Бог?... Абракас, каже Херман Хесе у култној књизи коју смо као омађијани читали и поједине сентенце, као ову сада, учили напамет.

Осећајући се, при том, тако посебно и значајно, као да смо владари света и као да је баш на нама да учинимо нешто велико и важно... да свима буде боље и лепше и да живот добије свој прави смисао.

Читајући Демијана, препознавали смо своје унутрашње заробљено биће, и веровали да смо баш ми та птица промене, која ће разбити љуску обичног и просечног и створити нови свет.

А сада, са уморним крилима и пожутелим књигама Хермана Хесеа, под наслагама прашине, угашеним, тешким погледом мрштимо се ка младом перју и лапоту челичних крила и не разумемо ту жељу за слободом и летом.

Уместо звука љуске јајета које пуца и рађа снагу чује се малодушност и ломљење идеала.

Збиља, како се зове Бог?

Војислав Бубања

КРУГ КРЕДОМ

Сликар је готово читаву годину даноноћно радио велику слику на зиду полусутерена у ком се налазио ресторан једног предузећа у ком је радио, као стално запослени, пред одлазак у пензију.

Хтео је отечеству да остави бесплатно свој дар.

Слику је назвао „Сазвежђе великих кола”. У звездама на небеском своду су насликани портрети наших великана: Светог Саве, Вука Караџића, Његоша, Карађорђа, Тесле, Филипа Вишњића и Стевана Мокрањца.

После годину дана од сликаревог одласка у пензију, зграду и предузеће је купио један бизнисмен који је дао да се велика слика до пола префарба.

Био је то велики круг кредом.

НА ИЗВОРУ ЖИВОТА

Ево ме, након последњег рата на сеоском гробљу мојих предака. Толико тога се издешавало, толико драгих особа је страдало, више не знам ни да жалим. Туга буде неко време у срцу, лежи и чека да друга пристигне. Човеку није дато да тугује вечно, дата му је и могућност да заборавља и да изађе на нови пут и да почне као некада да чезне и да иде за свим оним за чим је ишао пре последње туге. И обузме га танана воља која прераста у радост те га нагони да поново плови по животу и да иде далеко и да гледа високо и да види људе и да се бори за зрно свега, за квант ваздуха и за кап воде. Из туге непобеђен човек излази ојачан, као окаљен, те са новим еланом улази у нову борбу за своју душу и за туђе душе.

Покушавам покидати пупчану врпцу и на овом гробљу оставити потрошени део себе. На другом месту ћу сачекати да нови људи засаде ново цвеће које ће кратко цветати и још краће мирисати. Знам да ће се потом појавити други људи који нису зли, али ће посадити цвеће зла и претворити мирисе и боје у нову несрећу. Остају само приче о животу људи, једни их тумаче овако, други онако, али те приче тихо живе и надживе све преокрете историје, све несреће и сва зла.

ПРИЧА

Крај приче то сасвим сигурно није. А исто толико је сигурно да се ништа више неће и не може добити. Бар не за сада. Можда касније. Неком другом приликом. Мада о томе влада потпуна неизвесност и све је препуштено пуком нагађању. Неки то, додуше, не схватају. Муче га свакојаким питањима на која очигледно нема поузданог или, боље речено, никаквог одговора. Наравно, њихово понашање изгледа бесмислено, али се може разумети. Доиста није лако задовољити се, поготову после оваквог почетка пуног обећања, нечим крњим и недочетим, помирити се с помишљу да ће на томе вероватно и остати, можда заувек. Осим ако нису, баш напротив, врло добро схватили да ако сада, док је све још сасвим свеже, не дознају нешто више, можда неку ситну појединост, ако не добију, или макар не наслуте, одговор или делић одговора на бар неко од многобројних питања која их опседају, за тако што никад више неће имати прилике. Само што та прилика не постоји ни сада нити је икад постојала.

Јован М. В. Вајдле

КАЈСИЈА

Ових дана ћу узети крамп и извадити ову воћку у
корену осушену. Сува је и крута.

Снаге ми треба.

Снагом мишица извадићу њене жиле осушене и
исећи њене гране свенуле.

Остаће рупа, рупа у земљи. Гледаћу рупу, а онда
је, снагом душе, земљом затрпати.

ДИЈАЛОГ

Седимо један наспрам другог, Војвода и ја, флаша између нас; у соби онај само нама схватљив ред у неред. Прича ми о жени која га је једном, ко зна када, напустила, и та прича делује тако класично, али и тако истинито. Не престајући да говори, држи флашу дуго у рукама – као да се наслађује оним што ће доћи. Затим је приноси устима, те му течност равномерно покреће јабучицу. Горедоле. Соба испуњена његовим гласом и ликом плавокосе девојке, сада већ жене, вероватно.

Пожелех да му кажем: „То се догађа свима, свуда у свету.“ Али не рекох. Тај закључак не решава ништа, баш као ни онај, „Све жене су курве.“ Поготово не решава њему.

Војвода поседује нешто што се свиђа женама – али, ето, шта му то вреди. Ја, опет, немам баш ништа што би им се свиђало. Једино што заиста уместо, то је – да слушам. Али ни мени то ништа не вреди.

Помислих: „Ето, ја сам ипак сретнији!“

ПРЕВАРА

Вративши се у село код оца мало се прибрала, али од срамоте није могла да остане ту. Отишла је у Јерусалим где је никада неће пронаћи, размишљала је.

Одмах се згрчила на помисао о његовој превари. Још увек је болело.

Одагнала је ружне мисли док се враћала из шетње носећи вруће пециво у торби.

Приближивши се кући, угледала је познату силуету наслоњену на капију. Да није трудна, потрчала би у супротном правцу да побегне, од кога, можда од саме себе. Уместо поздрава зграбио ју је за рамена.

Нисам те преварио, Марија, никада то не бих урадио. Ниси ми дозволила да ти објасним. Мораш да научиш да ми верујеш, драга.

Полако га је одгурнула од себе, устала и скинула капут у хладној соби. Као одговор на његов упитни поглед узела га је за руку и положила на свој заобљени стомак. Спустивши поглед, он је викнуо од среће.

— Марија, реци ми драга, да ли је истина да си трудна?!

Марија је поносно климнула главом.

— Пети месец, а још за четири постаћеш отац!

Ето, помислила је мало сетно, шта све може да донесе једна необична сеоска авантура. Договорили су се да Марија остане у тој кући у Јерусалиму док се не роди, а касније ће већ нешто смислити.

БЕГ ОД СИРОМАШТВА

У познатом градском парку седела су три просјака, сваки је своју муку мучио. Овај најотрцанији стаде говорити:

— Ја пара никад нисам имао, но то је због страшне карме која ме је сустигла, ја сам ти, бајо, у прошлом животу био тежак богаташ, лопов!

Други просјак се почеша по глави, и мрштећи се од непријатног мириса сопствене шаке, загледа се у саговорника и рече:

— Онда ти ја, бајо мој, чекам следећи живот, кад ме буде стигла садашња карма, бићу засигурно богати поштењак. А ти, пријатељу наш, где си се изгубио?!

Трећи просјак протури главу испод клупе, држећи у рукама фини кожни новчаник, изговара:

— Бог ме је погледао!!!

Док га отвара, испушта крике одушевљења! У том ће први просјак:

— Ааа, то ћемо, море, вратити власнику, стићи ће нас казна!

Надовеза се одмах други:

— Бога ми, ја се припремам за право богатство! Не смем се огрешити у овом животу, то ћемо одмах вратити!

Срећник их погледа лукаво и удари у бег!

Трчао је, Болт би му позавидео, кад му пред нос истрчаше два униформисана лица.

— Враћај новчаник, лукавче, зар од овакве даме да крадеш?!

У току хајке на асфалту, на клупи седе два просја-

ка и посматрају, па ће један:

— Е, пријатељу мој, ако је истина ова наша карма,
онда је овај у прошлом животу био на челу владе.

НЕ ОПРАШТАМ НИКОМЕ

Не опраштам никоме. Одлучила сам. Доста је било. Стављам тачку на све. Предуго је трајало то поглавље живота.

Одавно сам научила да други доносе одлуке уместо мене. Било је то нешто као препуштање. Допуштала сам да други управљају оним што сам називала животом. Када си мали, то долази као природно стање ствари. Проблем настаје када то постане стално стање ствари. Развијеш временом осећање налик осећању гриже савести. Постане ти битно како се други људи осећају због онога што радиш, битно ти је да ли извршаваш команде по правилима који су други одредили. Трудиш се из петних жила да не повредиш њихова осећања. На своја заборавиш. Осећања ти отупе и не примећујеш их. А онда...

Држим малог створа у рукама који ми стиска кажипрст малим рукама. Сада је само оно важно, али на један другачији, бољи начин. Постала сам нечији узор. То ме мења из корена. Одлучујем да га пустим да сам доноси своје одлуке. Ја нећу... јер га сувише волим и поштујем. Бићу му само узор и пријатељ. И зато више не опраштам никоме... њихове грешке.

КАКО САМ ПРОВЕЛА ЛЕТЊИ РАСПУСТ

Летњи распуст сам провела у својој земљи. Сви смо јако везани за земљу, а тата и за радијатор. Мама каже да је то најпоузданији начин да се мушкарац, као нестабилно биће, веже за једно место. Нашу везаност за земљу прекинуо је глас чике са телевизије за којег опет мама каже (мама увек највише говори) да је управо по његовом налогу требало сви да ураде исто што и ми. Тај чика је рекао како ћемо добити ваучер (ја сам дете и не знам шта је то, али ми је мама објаснила) ако останемо у земљи. То није важило за ове везане за радијатор. Сви смо скочили од среће, само тата од струје, јер се раскачио кабл и дошло је до кратког споја. Мама каже да од среће може и да се умре.

Данас сам у школи и пишем о својој земљи и ризичној везаности за њу. Тата још цима онај радијатор. Ипак је везаност за земљу мање ризична од везаности за маму.

Милан Влајковић

РЕЦЕПТ

За њега су многи рекли да је – практичан.

Када је био млад, говорио је: нека, то ће старији.
Када је ушао у зрелије године, говорио је: нека, то ће млађи.

Имао је и савет за људе око себе: кроз живот треба да идеш као да возиш велеслалом. Кад наиђу препреке – заобиђи их. Можда није у питању твој проблем, или ти ниси одговоран за њега.

И живео је деведесет година.

Јелица Влаовић

ЖИВОТ

Само смо се волели.
За све друго било је касно.

Роберто Водановић Чопор

Једнолични ритам корака одзвања плочником. Звук се шири и тупо одбија од зидова стварајући цјевасту јеку. Улична свјетилка својим мутним сненим жутиим сјајем баца дуге сјене.

Прошла је поноћ или можда цијело стољеће.

Мушкарац и пас у ноћној шетњи. Он дозива пса именом. Пас дотрчи машући весело репом, дигне се на задње ноге а предњим досегне мушкарчев трбух. Овај га поглади по глави. Пас весело залаје и поново отрчи.

Искупљење.

НАЈКРАЋА ФИЛМСКА КРИТИКА

Давних седамдесетих година у биоскоп се ишло колективно. Најновији филмови на летњој позорници у Тивту били су идеална забава за све чланове породице и све генерације, вечерњи излазак после врелих дана проведених на плажи. Катастрофу је изазвао провокативан, еротски филм „Последњи танго у Паризу“.

Кад су моју тетку питали какав је филм, кратко је одговорила, рекавши све:

— Јеба ме сав свијет кад сам са зетом отишла у кино!

HEMIP

Свемир. Орбита Сатурна. Усамљена настамба споро се врти. Младић стоји до провидног зида просторије и замишљено гледа удаљене звезде. Забрињавајућа мисао претворила се у страх. Волео је, али је осећао да више није исто. Дисање је постало теже. Није желео да верује у крај иако се у њеним очима више није видео сјај док га гледа. Одвратио је поглед од звезда као да га оне подсећају на њу.

Постао сам кукавица. Мекан.

У даљини је угледао залазеће сунце.

СРЕЋНА БУДУЋНОСТ

Успорено, као поновљени снимак, Будућност је прошетала испред мене ни не примећујући ме. Као да нисам вредан њеног погледа, као да никад нисам постојао у њеној тужној прошлости, као да то нисам могао бити ја који је сада за руку води. Не, и нисам је вредан. Кукавице које беже од среће не заслужују Будућност, не ону срећну. Оно што заслужују је да из првог реда гледају како је њихова Будућност раздрагана и задовољна и да знају да је могла бити њихова да су имали довољно храбрости да признају своја осећања, не само њој већ и себи. Лекција је научена а нова прилика умало изгубљена у чежњи за оним што је могло бити.

Погледао сам у своју Садашњост и напослетку схватио, она је моја срећна Будућност а не она тужна Прошлост. Хватам је за руку и не пуштам, јер друга шанса се из руку не испушта, не ако имаш довољно среће да је добијеш а довољно памети да је задржиш.

Марија Вујовић

СЛУТИМ

Стигле ме неке године. Нешто се зачепило, нешто откачило, скаче горе доле, па ми сву ноћ у глави зри-кавци певају, а шушти по цео дан, причињава ми се море шуми. Зричу зрикавци, шуме таласи... Ето ми мора у кући. Е, море, море...

Срце се отима, дух се не да, ал' зрикавци зричу ли зричу, не престају. У глави бруји, хуји море, шуми.

Вену наде. Слутње ми говоре да мора нема више.

ПАМЕТНА ЖЕНА

Стан до стана. Тијеком четврт стољећа, одушевљавао ме њен изглед, флегматичност и љубазност. Била је дијете велике градске обитељи, отац опћински чиновник. А њен супруг, када би попио више но што је подносио, вина или пива, ругао се њеном ученом говору, исмијавао је њен профињен укус у одијевању, приговарао је новцу који је трошила на фризера и козметичарку па чак и цвијеће на балкону.

А она се смијешила. Није се свађала. По доласку у стан обично је настајао мук. Свађе није било.

Као ни врта, није копала. Имала је успјешну каријеру. А он са села, с добрим занатом, сматрао је лијеном и глумом.

У међувремену, у свом тајном фонду прикупила је, стрпљиво штедећи средства за свој стан. Па га је купила, као и аутомобил. И онда је један дан, насмијешена – отишла у друштву своје лијепе торбице. Одрасла дјеца јој нису замјерила. Већ слиједеће ноћи, на њене плахте легла је његова љубавница.

А тому се у цијелој згради нисмо могли начудити.

Ксенија Вукчевић

Постоји ли универзално питање? Као што постоји универзалан одговор за све – не знам. Како се зовеш? Како ти је мајка? Како је настало све? Шта се дешава са људима кад умру? Колико становника има твој град? Кад си први пут био срећан? А кад последњи? Зашто си несрећан? Знаш ли да те волим? Не знам. А које је питање за све? Знаш ли?

CARCINOMA INVASIUM MAMMAE

Та „ружна“ вијест је избрисала снове. Срце је престало куцати. Бродови кренули на путовања.

Прољеће помакнуло сат, убрзало вријеме. Шолта, Брач на дохват пливања.

Сунчано је. Даљине се чине ближе. Жеље даље.

Цвјетница је. Ломе се гране маслине. Плач само неки чују. И отјеране птице.

Гдје пронаћи себе? Па крећем на пут.

Чаробњак живота једном ми рече: — Равно! И не носи ништа. Затвори врата за собом.

Заборавила сам му рећи да су „та моја“ врата одувијек затворена. Упорно сам ударала ногом не бих ли их отворила. Без успјеха.

Било је то „тако“ давно. Јуче. Док вијест није дошла до мене. Одвезала бродове, помакнула сат, покидала маслине, донијела Цвјетницу, зауставила снове.

Не пливам. Плутам.

У руци држим налаз патолога. Желим бити неписмена. Бити друга. На другом мјесту. Љубити, пјевати, живјети слободна.

Читам. Пакао се отвара пред словима: Дг: ЗЛО-ЋУДНА новотворина дојке.

Нитко не застаје, ни људи ни аута. И казальке сата путују. Одмичу према подневу.

Не дишем. Гушим се. Борим за нови удах. Пливач замахује снажно рукама, у мени.

ЗАБОРАВ ЈЕ СТАРА ВИЈЕСТ

Заборав је стара вијест о напуштању нечега што нас је некад заокупљало, превазилазило наше снаге и милост, можда помало и мучило; бивши ставови, мисли, најприје снови се брзо заборављају негдје у закутку чим сване, а онда и кућа, веза и све што смо мислили да имамо а можда и посједујемо побјегло нам је сад са врха језика да се више не досјетим старим путем па на исту капију; зато ћу о свему само напамет, усмено, никакво записивање и присјећање старих прибјежишта не би ме спасло од новог пролома, па све из почетка, исто преживљавање и борба, идентично проживљавање жиле куцавице и старог дебла које још листа, али више никад не рађа исти плод да пада под надстрешницу и заклон од невремена. То је она стара прича о ријечном кориту кроз које не тече увијек иста вода или још боље, никад иста вода још није потекла овим уским сокацима и широким њивама у вријеме великих поплава, кад ријека наочиглед и тако дубоко осјећајно плаче за старим коритом и пуни стазе и богазе, а понајприје туђе необиљжене домове из којих излази и повлачи се са јаким сунцем, као што некад негдје море излази и повлачи се за мјесецом. Мјесец управља мојим заборављењем из снова, тако га замишљам а нисам у стању ни три минута да га упамтим и запишем, мада кажу да они све објашњавају, симболично све поткрепљују и тумаче, па послије све о себи и њима знамо и као да не знамо. Кад ми у снове дођеш, као да си стварно био и нисам те измислила ни прежалила, старог вука који не мијења ћуд према кретању звијезда у млијечном путу, непостојећих

и давно умрлих звијезда које још увијек сјаје, видимо их, препознајемо а као да су се заувјек промијениле и надомјестиле нечим другим, другим путем значи никад више. Али, морам признати да нам је било лијепо у тим недосањаним сновима који су нас задесили и пали нам на памет као стара и заборављена идеја, идеја о остварењу снова у стварности која се не понавља кад једном прође, као и ништа што се не понавља никад више, па онда жалимо за кратким памћењем, не желимо брзо да се разбудимо, ходајући мјесечари, јер ће нам побјећи оно што није наше и није ничије. Кад је на јави, нек гута ову воду, ове залогаје што запињу у грлу, ове кнедле што тјерају и бране плач, а већ сљедећег тренутка ваљамо се у надошлим као ријека из снова, сузама, и нипошто стварна вјеровања да ће заборављено брже да се понови неопацице и иза леђа, кад једном отишло једном дође кроз та врата на закључавање кључа који се потом прогута на те исте сузе, никада се не враћа на исту причу и на иста уста, напоље. Заувјек унутра замандаљено, као бајковити баш-челик, дух из боце или онај неутјешни ковчег који сам заборавила, ако га отвориш, покуља све и свашта у једном залогају ништавила које све преклопи самозаборавом па наискап... идем ја до посљедње росе као у прољеће; толико ми је већ далека ова заборављена младост што ми се једном само несебично дала па је се и ја исто тако сјећам. А заборављам врло лако.

ГАТАРА

Заранимо син и ја на Аду како бисмо нашли место у хладу. Разместимо се испод једног дрвета, ја запалих цигарету, а син узе новине да потражи конкурсе. Друга година је већ без запослења по завршеном Машинском факултету, иако му је просек преко девет. Конкурисао је на разна места и броја им се не зна. Машински факултет је уписао по мом наговору, па ме додатно и савест мучи. Одједном нам се прикључи старија, отресита Ромкиња и одабра сина да му гледа у длан. Он одбија, а она упорна. „Ђу ти гледам бесплатно, ал’ да ми даш један дуван“. Син одмахује главом, али ја дадох врачари три цигарете и кажем сину да пружи длан. Гледа гатара, па ће да каже: „Школе си велике завршио, али од посла ић. Дуго ћеш да будеш и без посла и без пара. И све тако до 34. године.“ Видим, сину се поврати расположење па упита: „А после тих година?“ Гатара ће сад одважније: „Већ ћеш се навикнеш на ситуацију“...

ЗОРАН И ЈАСНА

Њена чаша је на полици, а његова на фрижидеру. Њена четкица за зубе је у купатилу, а његова у плакару. Његове патике на тераси, њене, у ходнику.

Она воли јутарњу, а он поподневну шетњу. Омилљено годишње доба јој је лето, а његово зима. Она се буди рано, а он још спава.

Док она чита, он гледа телевизију. Док она плива, он пеца.

Док она плаче, он се смеје. Док се она смеје, он плаче.

Када је он за дружење, њој прија самоћа. Када се њој разговара, њему се ћути.

Док он слуша музику, она вапи за тишином. А када она пева, њему је потребан мир.

Када она излази у град, он остаје код куће. Када он иде у ноћни провод, она леже пре десет. Он не воли да вози, а она обожава возњу.

Али, њихова деца расту под истим кишобраном, срећна, што се они ипак воле.

И када им се путеви, укрсте, и када не.

ДЕТЕКТИВИ

Мика и Жика звоне код баке. Отвара млађи човек. Збуњени, стоје. Бака виче: уђите, шта чекате, ово је мој дечко, моји унуци. Сви седоше. Он ће да живи код мене. Унуци се погледаше. Бака у новој хаљини на високим штиклама, необично дотерана. Унуци журе да мајкама кажу новост. Бакине ћерке у чуду. Бака до јуче уцвељена, сада весела удовица. Ћерке хоће да то прекину.

Бака једном рече да ће да се венчају.

Бакин дечко променио браву на вратима. Ћерке не прима у стан. Дечко хоће овлашћење на пензију и да му препише стан. Бако, то је све лаж и превара.

Зову баку мобилним. Не могу да отворим, немам кључ, однео Миле. Погледају се они па трк кући. Мајке им дозволе да прате бакиног дечка. Нађу дечка у чекаоници поште. Виде дечко се љуби са једном баком. Мика и Жика мобилним сликају их. Види Мику обезбеђење. Забрањено сликање. Али Жику нису видели. Покажу мајкама слике, па трком код баке. Виде и она чудо.

Бака у напад. То ми је сестра. Била је код мене као другарица, ниси рекао да ти је сестра. Бака љута даде отказ дечку, а Мика и Жика добише нове кључеве од бакиног стана.

ЈЕДНО НОВО ЈУТРО

Још једна недеља и још једно јутро... Јутра која се ређају у бескрај и доносе живот на послужавнику судбине... Пре тога били су само гласови, стењање у заносу страсти, проливено вино, пољупци и речи... Речи, које мењају живот... Речи, које говоре да си вољен, да нешто вредиш и речи које казују да је некое стало до тебе... То су ретки тренуци и они су збуњујући, јер ниси навикао на то... Ниси навикао на то да будеш вољен, на то да је некое стало до тебе... Искреност коју ископаш на граници спокоја, а онда је чуваш, љубоморно, јер она је светлост која пиша на мрак, јер она је јутро која врши на ноћ... А та ноћ, напоскон је ухваћена у замку постојања... Нема врдања, нема десно и нема лево... Ноћ, која се предала у борби за емоције, ноћ, која не може да ускрати оно што љубав може да подели са тобом... Тада се смејеш својим поразима и својој сумњивој прошлости... Тада схватиш да ниси сам, и охрабрен наставиш даље, одлучан, да овога пута одиграш најискреније што можеш и пружиш оно што осећаш у срцу и у својој флекавој души... То су та јутра, када насумице куцаш по тастатури желећи да свету пренесеш своје нагоне за преживљавањем, опстанком и истрајношћу... То је коначна битка у којој можеш да постанеш човек... Мука ти је од политике из које бљеште лажна обећања... Мука ти је од глупости које свет производи у огромним количинама и дели наивнима, поремећенима и кретенима... Жеља да побегнеш и жеља да одеш... са нешто мало ствари које стану у офуцану торбу и са нешто мало љубави, која може да стане у твоја извитоперена осећа-

ња... Стежеш песнице и пркосиш Богу... Упиреш прст и претиш Ђаволу... И рај и пакао, за тебе су само полигон за играње Греха... Нема страха, нема сумње и нема недоумица... Чврсто загриш своју срећу, пољубиш је нежно, насмешиш се и кажеш: Хајде душо, идемо даље, ово није наша последња станица...

ДАЉИНЕ

Нису зидови – даљине су међу световима, пориви-ма и пројавама.

Ето, испијање пива испред градског киоска није што и испијање испред сеоске продавнице. Дрво притешњено гајбама, опасно испијеним флашама, није оно усамљено дрво на чистини, у некој пустоши. Непремостиве су само даљине у људима и међу људима, тачније: гвоздена удаљеност прикривена је као повод у рату, монструм у добром комшији, склад у смртоносним ударцима монаха из Шаолина. Тај незнатни, невидљиви размак, ров или провалија, између судбина, не одаје ту страшну несхваћеност у мучној различитости и укрштености животних путева.

Шта видиш, на истуреном и незаштићеном положају, на гајби, крај малог раскршћа? Свакодневицу сву од невидљивих напрслина у страхови неупоредивих живота. Видиш остареле самце из комшилука, који се никада неће упознати; оне који ће данас изгубити посао и оне који ће га данас добити; оне који су преживели рат и оне који ће тек погинути у рату; видиш на смрт болесну децу и виталне старце.

Мислиш да можеш да поделиш мисао, бригу, занос, наду, али сва отвореност одбија се од туђе зачаурене муке и гаси се несудођена блискост као мали метеор. Затим се даљине прелију толико далеко да у човеку нема ни трага од овоземаљске узајамности. И постаје нерешива загонетка – као даљине између природе и духа, створене и нестворене Божје енергије, Истине и Истине – исправне и погрешне.

СТАРАЦ

Подари ми још један дан живота, безначајан, таман, у нади да ћу заиста њиме живети. Бити оно што јеси је често теже од глуме да си онај који мисле да јеси. Нема истине у смеху, већ само у сузама које просипамо ради сопственог незнања и мркле таме. То није туга, не, већ нешто друго, сасвим другачије, осећај да све није како треба да јесте и да се цео живот, попут неког племенитог метала излио у моменат тананости свести коју зовемо мисао. Мисао свести сопствене несвести. Налик себи који ниси, а ипак јеси. Тешко је рећи одакле овом осећају право, извор, потреба. Није ли он сапутник наде? Можда је ипак њен целат и преки суд; онај који вас оставља у својој разголићености, природној нагости. Може ли тада још нада тињати истим сјајем?

Нада нас покреће, она нам даје снаге да издржимо у лажи. Она је наше чедо, ми сами, наша бол, радост, стрепња. Надати се истини која лаж јесте, живети у обмани која је истина права. У њој је лепота. Заиста има ли веће лепоте него у лажи?

Говорио сам себи ове неразумљиве речи, као да говорим некоме непознатом, посве новом човеку, оном другом, неоптерећеном питањем. Заиста, пажљиво ме је слушао, али ме није чуо. Није ни могао да ме чује када ништа нисам рекао, а камоли да разуме. Усне су ми биле скамењене и неме, умрле од безначајних покрета. Очи се удавиле, нестале, незнано куда, у неком углу собе моје старе куће, ако је икада и била моја, а не његова, мога душманина. Далеко, можда баш тамо остаде понос мој, закопан у дворишту иза авлије, близу места

где и данас леже кости мојих предака. Нисам ни осетио да га више нема, уколико га је икада и било. Неко је повукао карту и све се срушило. Темељи су одмах нестали – прво карте на дну а тек онда карте на врху. Нема сврхе тражити себе у мору илузија када само нагони и заблуде преостану, када жеље и наде утихну.

ДОСАДА

Видело се да му је досадно. Седео је наслоњен на лакат и читао новине. Често се смејао ономе што је прочитао, много пута се и прекрстио. Људима са фотографија је доцртавао бркове, браде, па чак и репове. На тренутак се могло помислити да се добро забавља, али не. И то му је веома брзо постало досадно. Освртао се око себе како би пронашао нешто што ће га забавити.

Људи око њега су играли карте, читали жуту штампу, играли игрице на лаптопу, неки су чак и спавали. Ништа занимљиво му није падало на памет.

Морао је да се јави за реплику.

Мирјана Даниловић

ТРАГАЊЕ ЗА ПРУСТОМ

Никако не могу да пронађем Пруста. Тражим га читавог дана, упорно. Завирила сам у сваки делић стана, чак сам га тражила и у остави, као да ће баш тамо бити. Помислила сам у једном тренутку да се наљутио јер сам изјавила да су мекике из мог детињства укусније од мадлена из његовог. Увече погледала у небо, имају ли на њему два месеца, нисам ли у неком паралелном свету... завирила и иза огледала... Ништа!

Већ је касно, кад — ето Пруста.

— Где си био? — питам га.

— Тражио сам изгубљено време, — одговара ми он.

— Тражила сам и ја, — кажем, — чуди ме да се нисмо срели.

— Твоје изгубљено време није и моје, — одговара Пруст и вади пумпицу из џепа.

Умало да напишем коју, али не желим да ме оптуже да рекламирам одређене фармацеутске производе.

НАЛАЗ

Мало по мало па нова, хладна сазнања учинише да увидим озбиљно и свето градилиште света где се могу заклонити од боцкања у животу и да једино оно има вечну вредност... А ја нећу ништа да имам. Ништа сем високо, пространо и озбиљно знање. Продужити овако било би штетно и по моје најближе и за мене самог. Зато сам решио да напустим све што сам досад радио.

То је било најтеже. Остало је ишло само од себе. Радник сам на истовару, преписивач, ноћни чувар, скитница. Мало ме се тицао начин да за своје тело зарадим бедну храну. Али ниједан ум неће имати богатију храну од моје. Учен међу ученима, мудар међу мудрима, више нећу бити подвргнут људским условима живота.

Уобразиља је код мене била толико силна а потреба за пуном независношћу толико жива, да после неколико дана почех да налазим срећу у овим размишљањима.

ПЛЕХАНИ ТАЊИР

Бака, син, снаха и унука су живели заједно. Снаха није подносила свекрву. Бакин син је послом често био на путу.

Једном, за време ручка, снаха је свекрви припремила, у углу кухиње, сточић и хоклицу. Узела је стари, деформисани плехани тањир у који је сипала јело.

— Од сада ћете јести из овог тањира! — рекла је.

— Али, молим те, немој тако — уплашено ће старица.

Унука је све то посматрала и хтела је да заштити баку. Мајка јој је рекла да се не меша. Бака, понижена и повређена, патила је. Ослабила је и губила снагу. Унука јој је кришом доносила слаткише и воће.

— Хвала ти, срце моје, али не замерај се мајци.

Једно јутро бака се није пробудила. Умрла је у сну. После сахране, снаха је почела да баца бакине ствари. Када јој се тањир нашао у рукама, ћерка је рекла:

— Немој бацати тај тањир!

— А шта ће ти? — изненађено ће мајка.

— Када остариш, требаће ми за тебе — смирено јој је одговорила ћерка.

НА МОТОРУ

Казао сам мајци: Довешћу девојку. И да је видим, нећу веровати, рекла је узрујано. Ти ниси кадар сам стићи кући, а камоли да доведеш девојку. Она ми не верује да напokon се женим. Ево, сад те водим код ње па ћу је уверити да говорим истину.

Сада ти мора веровати, казала је девојка убеђено. Кад ме види, шта би друго него да поверује.

Мотор је скакао неравним путем. Хоп! Одједном је клоцнуо у удубљење на путу, полетео мало у висину, и наставио да јури даље.

Нисам ја те среће да видим такво чудо, каже ми тужно мати. Главу ћу заложити, кад би то била истина, а знам да није, наставила је са неверовањем. Била је озбиљна кад је то казала и обузима ме страх да се нешто не догоди. Кажем ти, она је озбиљна. Неодлучан сам да ли да возим кући или да одложим сусрет. Шта мислиш о томе, који је твој савет?

Мотор је јурио цестом. Одговора није било. Окренуо је главу према задњем седишту да потражи одговор.

Тамо није било девојке.

Зоран Додеровић

СТРАЖАРИ

Од кад стражаримо, он са једне, а ја са друге стране куле, дели нас танка линија. Ма колико се неко од нас трудио да ту линију пређе, или прозбори неку реч, наша комуникација је немогућа. Док он стражари скривен у сенци, ја сам обасјан сунцем и обрнуто. Никада се не дешава да он обавља мој посао, а ја његов. Када би се то којим случајем десило, не би постојала линија која нас раздваја. Био би потребан један стражар, а овако нас је двојица.

Душан Дојчиновић

„САЊАО САМ БИБИ КИНГА“
BLUES DREAM

Лагана блуз музика, увела ме је у предворје сна...

Црнац са наочарима за сунце, гитаром преко рамена, на кајишу, ми се смеши и каже ми. „hello“!?

— Ох, мистер Биби, — скоро да зацвилех од усхићења.. — Где си краљу, свираш за медаљу! — рекох му...

— Батали ме са тим београдским фазонима и форама... Нисмо ми напасали овце заједно да се тако поштапљујеш са мнош.. и провоцираш ме! – Дрзак си, боу!... — одбруси ми Биби Кинг. — Батали ту примесу ироније у разговору!

— Али, госн’ Биби, Вас су видели на стејду у башти кафића „Авлија“, Калеја, Гага блузер и његова девојка Јелена, Макаја, Шише, и не бих да издвојим неког и заборавим, наљутиће се. Ок!?

— Знам их све дечко, хе, хе, хе, пичила је и трештала музика, са звучника у башти „Авлије“, ипак живо је сасвим другачије — рече ми Биби Кинг.

— Знам, знам рекох му, Америка је чак тамо!? Чак тамо у Лос Анђелесу, где су палме, незакрчене песковите плаже јутром, а навече моје мелодије опијају тугом, која јесте блуз, и која лечи душу...

— Точи се, и пије, док свирам ја, Биби Кинг, краљ блуза, — мало се надмено отвори Биби у овој причи...

— Били сте манијак, кажу, неуморни с музицирањем, да нисте направили паузу, и послушали своју супругу, испустили бисте дах, као Бах..!?

— Ха, ха, опет почињеш да зекиш! А ти као ниси манијак, с тим фетишем хулахопки, па стопало, па ММС!? Батали то, нађи неку блузерку, добре су то душе...

— Знам, потврдих Биби Кингу, то његово казивање...

— Него, не рече ми, шта свираш.

— Гитару!

— Гитару!? — зачуди се Биби Кинг. — И докле си напредовао? — упита ме опет...

— Баталио сам фолк, естрадне воде, грдно сам се разочарао.

— Шта ћеш! – попи једну Соса-солу!?

— Хоћу, само да изађем мало до града, нисам баш дуго, дуго, деценију, и јаче... Само да сретнем Гагу блузера, и његову девојку Јелену из „Авлије“, да ме почасте још једном и наздравићу и у Ваше име.

— Ок, синко. Good bye — рече ми Мр. Б. Б. Кинг.

Буди ме музика са остарелог двокасеташа „Стландија“, нека блуз песма на радију, која траје чини ми се двадесет минута, или је због сна!? Не знам...

Ствар носи наслов „I love you for sentimental reasons“.

Замислите, то је песма Бибија Кинга!?

Чудо једно!

ЈА ЋУ ЊЕГА МОЛИТВОМ

Те вечери нисам имала апетита. Устала сам од великог дрвеног стола за којим су још вечерали монах и неколико радника. Ноћ је била тамна, без звезда; хладноћа се увлачила испод крагне и жарила врат што је само појачавало моју тугу. Прошетала сам уоколо, али ме би страх да кренем даље. У цркви угледам светло. Улазим и седам на једну столицу у близини грејалице уз коју седе два монаха. Климнем главом у знак поздрава и окренем се према олтару.

— Е, тако он теби, — каже млађи монах, светле косе везане у реп.

— Тако ти он мене увреди. Да смо тамо, у свету, погодио бих га криглом пива. А овде ћу да га погодим једном молитвом — одговори други и засмеја се.

Овај смех промени моје расположење. Целог дана се једим због увреде коју ми је нанела девојка која са мном дели собу у радничком конаку, у склопу манастира Острог. Њене речи изгубише на значају, жаока увређене сујете попусти.

У молитви заборављам сасвим на увреду и јад протеклог дана. А заборав носи опрост и мир.

Ајтана Дрековић

ТРИК

Затвореник је дуго размишљао о слободи. Легао је на бетон у дворишту затвора, подигао ноге и корачао по небу.

Ивана Дујовић

У НАМА НИКАД МИ

Личиш ми на некога ко би читао моје приче. На некога ко би до јутра слушао све о чему имам да причам, али у мени је сукоб мене. Једна ја жели да склапа гомиле и гомиле битних и небитних реченица и да их некеме баци пред ноге, а ова друга жели само да ћути, да не проговори ни реч, јер некад речи имају ту необичну моћ да све упропасте. Али онда из вечитих и непрегледних тама моје душе извири она трећа која поставља питање. Само једно једино питање. Питање које се пробија кроз време и зауставља га, брише све од пре, брише свако „можда некад“ и спаја сваку моју личност у једну мене... У једно питање...

„О чему то толико желиш да ћутиш?“

О чему ја толико желим да ћутим? Слагала бих ако бих рекла о себи, о себи се не ћути. Ћути се о ономе што се налази у нама, а у нама никад нисмо ми.

АУТОМАТИКА

Ишли смо колима за Београд, старим путем. На изласку из Батајнице зауставио га је полицајац са оптужбом да је прошао кроз црвено.

Он се није бунио, само је, плаћајући казну, резигнирано, више за себе, промрмљао: ја све радим полуаутоматски, не могу да верујем да сам прошао кроз црвено.

Ја сам седела поред њега и ћутала. Нисам размишљала о боји светла на семафору. Мислила сам, ако бих се померила мало улево, и спустила усне тамо где раширено крило рије птице узлеће ка небу, откривајући белину његовог очног капка, да ли би ми узвратио аутоматски, полуаутоматски или, онако: као да је први и последњи пут у животу?

У ОГЛЕДАЛУ

Спаковано да буде при руци ако је нужно, нешто ти упадне у око, а незаобилазно у животу жене. Користи да пружи сигурност, подсети да ниси почупала обрве, да ти се шминка размрљала, боре урезале... Пријатељица младости, сада је нужно зло које користиш само кад мораш.

Огледало, наша реалност ако смо довољно храбри да у њему видимо властити одраз. Постоји друго, уграђено у пределу срца, са њим се интимизирамо. Некада смо му веровали, док је било чаробно и говорило ону магичну реченицу: Ти си најлепша, краљице!

Толико пута разбијено, па проклетство трајало годинама, а сва остала покушала да те утеше:

— Твоје време тек долази. Још увек блисташ!

Да ли сам остарила, или огледала више немају ту моћ да те учине сигурном?

— Не могу да верујем да имам оволике подочњаке?

— Даме у твојим годинама требало би да су до поноћи у постељи.

— А ја не могу да се одрекнем живота са свим изазовима!

Оно ме гледа сажаљиво – ваљда не познаје психологију жене.

До 2002. године, тачније до 31. октобра исте, убеђен сам био да ми се отац убио, скоком са највише тачке нашег, павилјона број 35. Мада, било је неких индиција да је „званична верзија“, у најмању руку, веома сумњива. Онда ме нареченог, претерано осунчаног јесењег дана, позвао Драган, син Воје Гвоздића, татиног колеге из милиције. Каже да је Воја на самрти, бунца, али је јасно нагласио моје име...

Атмосфера у стану мучна, сви излазе из мемљиве собе која мирише на смрт и липу. Нагињем се ближе старини, не бих ли разумео шта говори...

— Отац, твој Раде, заљубио се у Машинку, командирову жену, а то је узело маха. Запоставио породицу, сви из станице сазнали, па и командир. Добијемо задатак нас тројица другова, да одемо и наговоримо га да је се одрекне, напусти и скине љагу са свих. Било је то 1959, сећам се као сад, почетком јула... Неће Раде да чује, убеђујемо га сатима, онда га одведемо на кров зграде, ноћу, из потаје. Пустимо га да виси наглавачке, држимо га за ноге, хоћемо само да заборави Машинку. Није хтео, пустимо га истовремено сва тројица...

Милован Ђокић

ЗАПАЖАЊЕ О ПУТУ

Негде, на једном од друмова нашег широког света, младић по имену Густав јурио је у свом црвеном кабриолету. Испред њега помаљала се равница, пут је био одржаван и прав, и Густав је мирно могао испустити волан, ширећи руке у сусрет ветру.

У исто време, на другом крају планете, у непроходним пределима сибирских шума, Игнат се пробијао кроз снег и дрвеће. Неизвесност и застрашујући мраз продрли су му дубоко испод коже – сав преморен, једва је корачао. Напредовао је споро, скоро незнатно; није знао куда иде, ни да ли ће игде стићи.

„Животни пут“, рекли би неки. Како лоша метафора!

Дејан Ђорђевић

ШИБИЦЕ, ШИБИЦЕ

У продавници мешовите робе, по обичају, продавачица нема ситнине за враћање кусура, и даје ми шибицу. Излазим из продавнице, и још на вратима, закупа ме идеја шта све могу да урадим са овом једном шибицом од педесетак палидрваца. Да направим Ајфелову кулу, тако што ћу лепком да их причврстим једно за друго, или, да направим кутијицу од истих тих кутија шибица, за чување накита. Не, куповаћу сваки дан по једну, другачијих боја и облика. Направићу колекцију. Враћам се, онако „залутао“ у мислима продавачици, још држећи ону шибицу у рукама. „То је то – три динара“, каже она, и наставља: „А шта би он хтео за тај новац“, коментарише једном од купаца, и не погледавши ме више. Окренем се и изађем. На излазу из продавнице, чујем онако подругљиво: „Шта ћеш, песник“! Прогунђам себи у брк: „А могао бих да запалим цео град“!

ТАЧКА И ЛИНИЈА

Среле се Тачка и Линија. Тачка рече да јој је тешко, јер из ње све започиње и у њој се све завршава, а још се око ње све врти.

„Ако ми се придружиш“, рече Линија, „биће ти лакше, јер ћеш имати подршку својих сестара.“

„Хвала ти, сестро свих сестара, али лепше је бити сам, него међу онима који немају избор“, рече Тачка.

„Ти мислиш да имаш избор“, рече Линија, узе Тачку под своје и, незнатно продужена, настави даље свој пут.

ЖРТВА

Одавно постоје приче како је један човјек, доктор наука, експериментишући у клонирању, направио свој народ у некој шуми близу неког вулкана. Они су га слушали и покоравали му се, служили му попут бога, а он је уживао у високом положају који му је њихова покорност давала. Сједио је на високом трону, гдје су га они служили и доносили му храну. Он није радио ништа, само је јео и сједио, тако да је постао веома дебео. Његов народ га је једном седмично носио на једној повећој дасци у шуму, славећи га и пјевајући му разне пјесме. Ускоро, и он се сам почео сматрати њиховим богом и наређивао им је да му што више хране доносе.

Једно вече, кад су га носили на дасци, човјек примјети да не иду истим путем као и иначе. Питао их је збуњујуће: „Гдје ме водите?“

Они су му одговорили: „Бацамо Вас, Свевршњи Боже, у вулкан!“

Он је хистерично запиткивао: „Како мене, како то? Шта то радите? Па ја сам ваш Бог! Не смијете ме убацити у вулкан!“

Они су застали, завезали га ужадима за даску, наставили пут према вулкану и одговорили: „Ми свог Бога жртвујемо.“

Милутин Ђуричковић

ДЕТИЊСТВО (интернет запис)

- Утакмица се завршава кад се сви уморе.
- Нема судије.
- Пенал је досуђен, ако озлеђени псује све по реду.
- Најчешћи резултат 1:1.
- Ако се власник лопте увреди, лопту носи кући и све је готово.
- Најдебљи је увек на голу.
- Три корнера – пенал.
- Бира се страна где не треба ићи далеко по лопту.
- Најмањи увек иде по воду.
- Вечита свађа да ли је лопта прешла аут-линију или није.

ПРОЉЕТНО СПРЕМАЊЕ

Прије него опереш прозоре послије дугих киша огледаш се да ухватиш сличност вјештине руке и сјећања! – Марија лагано крпом прелази преко провидне површине... – Реалнија је слика у огледалу... зауставиш је у раскораку годишњих доба, јер иза постоји, мада се чини да је супротан зид празан... – помажем јој да отвори балконска врата. Одмахне руком и настави да тражи обресе свог чела и дубину ока иза провидног стакла пробуђена топлином јутра. Упија свјетлост прољећа смијехом дјеце што сиву површину градских улица претварају у зелена игралишта.

ГРАФИТ

— Шта је живот? — питао је младић старца.

Он се замисли.

— Знам да је питање тешко, али који је најкраћи одговор?

— Видиш ли, сине, онај графит исписан на оном каменом зиду?

— Видим.

— То је живот — рече му старац.

— Како? — био је збуњен младић.

— Ти исписујеш свој графит живота, а онда неко дође, у неко време и обрише га. Може то да буде киша, сунце, човек, заборав... — са уздахом му објасни старац.

— Време чини своје — рече младић.

— Време је вода без обала, а живот брод од папира — промрмља старац, гледајући у младића.

Александра Сашка Ердег

КАО ДЕВОЈЧИЦА УСКАКАЛА БИХ У ЧАШУ МИНЕРАЛНЕ ВОДЕ

Дан је сунчан. На сто, конобар спушта чашу минералне воде, са колутом лимуна. У трену, све стаје. Свака игра, разговор, мисли, дисање... Смањујем се до сићушности и скачем у ту воду. Најпре падам на дно чаше. Ногама се отискујем и главом ударам у колут лимуна, који замало из чаше избацујем. Стижем у средину, између дна и лимуна. Мехурићи ме голицају а ја се смејем, гутајући неке од њих. У мојим устима, они пуцају изазивајући веселу пријатност. Пружам кажипрст и боцкам мехуриће одгурујући их тамо-вамо, како бих им дала облик. Најчешће од њих правим цветове, понекад успем да их сложим у срце. Неколико мехурића узимам у руку. Држећи их пажљиво између два прста, наслањам их на око и користим као лупу. Када гледам кроз мехурић и кроз стакло од чаше, све се двоструко увећава. Мушице постају огромне, мрвице такође, честица прашине личи на маслачак који лебди, а парче колача са кокосом, на џиновску, предивну, снежну планину. Затим поглед дижем према врху чаше, тамо где се колут лимуна купа. Светлост пролази кроз њега, те се чини да сија. Мислим да је он Сунце, Сунце које вртим својим стопалима. Возим Сунце-лимун као бицикл. И онда постајем топла. Топла крв у мом телу, топао поглед у оку, топла мисао у мозгу, топла душа у срцу, топао осмех на лицу. Када из пенушаве чаше изађем, ићи ћу по свету. Тражићу исто тако топле ствари, да се са њима додирујем.

САМИЦА

Једна је несрећница из САД-а уместо да почини самоубиство, нехотице усмртила такозваног чувара реда и закона, што би јој, само да током истраге није пронађено опроштајно писмо и неколико дневника у којима је са акрибијом једне усамљенице до у детаље описан сада већ неостварен план самоубиства, обезбедило смртну казну, спас, како је рекла несрећница из Тексаса током суђења, а овако, самица ће остатак живота провести у за неостварене самоубице намењеној ћелији, у којој је чак и покушај самоубиства сведен на немогуће. Да несрећница – самица – у свом опроштајном писму, објављеном на интернет страници коју овде није могуће навести, није објаснила како је управо усамљеност (у гужви каква је окружује) разлог њеног, како је написала, напуштања света, ова прича не би била проткана језом, тако гласном, готово неподношљивом.

УСУД

Да ли је старост заиста најгора болест? Могуће, све га нервирало, смех праунука, успех унука, понос сина. Ништа од свега тога више није могао да смисли. Све му сметало. Килавица чисти бубреге и бешику. Толика срећа, чинило се као да га читаво тело жуља.

Овог пролећа биће другачије. Одмеравао је погледом своје шаке, изборане, уморне и немирне.

Син је предвече отишао да му набере трешње. Никад му ништа није тражио. Осетио је јед у грлу. Унук, планетарна фудбалска звезда, а носиће браду. Само је Дрина мирно текла. Памтиће Семберија овај злочин.

Извукао је кратеж испод кревета и чекао. Посвађаће се са својим вајним сином. Чим је ушао, издрао се на њега, тад је чуо по последњи пут глас свог недужног детета. Испалио му два хица право у прса. У притвору је јео нормално, нико га није обишао. Завио их све у црно. Смрт га затекла неспремног.

Нико и не зна за његов гроб.

ЋАСКАЊЕ

„Госпођо, ако сте били сват на Фигаровој женид-би, а нисте посебно алергични на шпагете, верујем да сте уживали... Моја стрина Лукреција Борција отровала је мог стрица Платона шпагетима а ла Мусолини, али је мој прадеда Ајнштајн, маскиран у Џејмс Бонда, елиминисао убицу а потом допринео напретку људске расе и дизајнирао атомске петарде...“

„Читала сам о томе у „Куриру“, господине, јер сам у то време, после развода од Моцарта, запослила Ану Карењину као кућну помоћницу, али се она убрзо удала за Дон Кихота. Венчао их је онај Ал Капоне, али је папа Петар Пан анатемисао тај брак. Писао ми је о томе из своје скромне резиденције у Занзибару, после Маричке битке у Нормандији...“

„Госпођо, мислим да су то велике белосветске смицалице, зар не?“

„Највеће смицалице су гађе, господине! Моја тетка Мерилин Монро је држала јавну кућу иза шатора цара Мурата и учила да овај тајно обучава америчке јаничаре тактичкој одбрани од индијанских 'мигова'!...“

„Господине Лазићу, довољно сте ћаскали са госпођом Наталијом! Поклоните мало пажње и осталим пацијентима!“ – рече болничару лекар-психијатар и продужи с обиласком болничког круга...

ПРОЗАИДА

Бог зна колико већ истим путем уз канал тумара старац, разгрћући предводним штапом дохватне бусенчиће не би ли се зарадовао којој, из нечије пажње измаклој пари, или комаду употребљиве а одбачене одеће, рецимо. Низ косину притке клизи зрак сунца и објашњава му све успутне недоступице. Трага он тако из спорог корака, више по навици но потреби, трошкарећи предуге сате своје замашне самоће. Гдекад му се, запне ли непогрешивим извидником за какав новчаник, као сад, и посрећи.

Ничим до вишом силом намерен на згодитак, источасо се уживе у слад роштиља и точеног пива недоступне му кафанице на брду. Бар једном и њему да неко пролазан, ко он савагдан, чежњиво завири у тањир. Од смеле се помисли очас размашта и усредреди на садржај добитка. Из мрежастих цепова заредом, отворише се пред њим дечја лица, усликана у раном узрасту, а из попречног преградка још и хиљадарка под рукописаном цедуљом: Јаглика Илић, Дринска 26, син Јован, тел. 6631-284. „У каквој си памети, јадо моја, кад себе и сина у цедуљу пишеш, а мене паром на муке стављаш!“ затиша самотник. „Због дечице, ето, половимо ћар! Ко рече, сваком најпрече!“ домисли времешњак и ухитри пут Дринске, да јој невидице дотури нотес са сликама, а себе царски почести у кафанчету.

УМОР

Распукла се зора над Повленом. Петлови се оглашавају и поручују својим девојкама да ће и данас бити несташни. Сеоски цукци лармају, очекујући да ће им домаћини бацити хлеб од јуче и бајати пасуљ... иначе ће да насрну на прву кокошку, па макар добили летву по глави.

Митар се диже из кревета. Једва га је мало минула костобоља. А није ни чудо јер целе јесени тупи вилу довлачећи сено за зиму. Ове недеље, Бога ми, мало ће да одмори! Да подмири стоку, стави неки залогај у уста и, назад, сиђе доле до кафане. С комшијама да прозбори и суне коју шљивову ватру у грло.

Погледа ка суседном брежуљку, ка кући комшије Вукашина. Из оцака гмиже ка небу беличаста змија. Устао је. Сигурно се мије на бунару. Стави обе шаке око уста, као да прави левак, и викну:

— Ој, Вукашине!

Тајац.

— Ој, Вукашинееееее!!! — груну кроз грло, док су му се очи надимале, као два чира.

— Ој, Митре — најзад се огласи комшија.

— Јеси ли устао, човече?

— Јесам, Митре, братац.

— ’Ајде, матере ти, за сат да се нађемо доле, у кафани, да се разговарамо и неки чокањ да стучемо.

Наста мала пауза.

— Не могу, комшо, уморан сам!

Митар чује како се о брда одбија, као чекић од наковња... уморан сам, уморан сам, уморан сам...

О, Бога му, помисли, како то уморан а тек се пробудио? Опет стави шаке око уста и викну из све снаге:

— Да ниси, можда, читао?!!!!

О међу брда се, опет, одбија... читао, читао, читао...

МЕНОРА

Изабрани народ, лутао је данима, празном пустињом одзвањале су молитве, свјетлост Мјесеца, осталих планета, претворене у пламен свијећа, спојених у једно тијело.

Молитве у ноћи, свитак у руци, звијезде иду једна према другој, прве ноћи, пламен који је упалио прву свијећу, знак за сигуран пут.

Поезија молитве, народ који има свјетлост у срцу, звијезде су ближе једна другој, свјетлост душе који је упалио другу свијећу.

Звијери вребају ноћи, али молитва надухнута Божијим ријечима, стихови које доносе трећу свијећу, у ноћи пуној звијезда.

На путу, у пустињи, народ чита књигу постанка, гласно тако да пустињом одзвањају њихове ријечи, ноћ упија сваку ријеч, од њене радости пали се четврта свијећа.

Звијезде сијају на небу, ријеч надахнута Богом, космос прима молитве срца, од његове снаге пали се пета свијећа.

Нико их не може зауставити, свитак у рукама, молитва у срцима, Божје надахнуће, празна пустиња испуњена свјетлошћу вјекова, шеста свијећа се упалила од суза која се сливају низ образе народа вјерног.

Заповједи учења, алегорија молитве, свјетлост је све јача, звијезде сијају, стварају два троугла, која стоје непомично један наспрам другог, енергија васионе пали седму свијећу.

Божја мудрост води нераздвојни народ кроз пу-

стињу, њихову слогу кроз вјекове преноси свитак код зида са молитвом, стихови се одбијају од зидова, стварају осму свијећу.

Троуглови сачињени од звијезда, иду у загрљај један другом, стварају једну велику звијезду, која обасјава нераздвојни народ, менора у рукама, завјет Богу, Света земља, Храм мудрости, свјетлост у срцима, вјера кроз вјекове.

УПУТСТВО ЗА УПОТРЕБУ ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА

Сањала сам да је Министарство просвете наложило директорима школа да се строго придржавају упутства за употребу просветних радника.

1. Добро протресите (све фамилијарне, породичне, комшијске, политичке, колегијалне приче – како бисте знали са ким имате посла)

2. Користите једном недељно (уз обавезан детаљан извештај просветног радника о сналажењу у колективу и о понашању колега у канцеларији)

Мере опреза:

1. Да не бисте створили зависност, потребно је да имате потребну дистанцу у испуњавању 1. и 2. тачке упутства за употребу просветних радника

2. Ако осетите да сте постали зависни, потребно је да направите кардиналну промену (ослободите се просветног радника тако што ћете се потрудити да он постане технолошки вишак)

Нежељене реакције нису познате у већини случајева, а у спорадичним случајевима примена упутства показује необичне појаве:

– изазива бунтовничко понашање (просветних радника) или је без икаквог дејства.

Тужна сам што више не смем ни да сањам.

СТВАРИ

Није ме било код куће неколико дана. Кад сам се вратио, шта ћу да видим. Скоро све ствари су биле промењене. Сада су мање, тање, краће, старије и вероватно јефтинеје.

Али је фалило и нешто. Два моја златника. Украли су их. Нису издржали. Питао сам се: „Ко је то урадио и зашто?“. По неко време сам начуо да су то урадили неки људи из неке службе као освета за моју збирку песама коју сам издао нешто раније. Или можда мисле да моје ствари имају неку исцелитељску моћ. Ко зна!!!

И шта сада?!!! Живот тече даље. Они још и даље улазе у моју кућу и мењају ствари.

А ја као Диоген са фењером шетам по свету и тражим једноставно човека.

НА РУЧКУ СА ПОЛ ОСТЕРОМ

Енергетски испражњен, згађен над својом молекуларном структуром која рецепторски привлачи „све надобудне губитнике овога света“, саунирао сам се до исцрпљености. Не бих ли кроз зној и отворене поре елиминисао туђе токсине и на делић се докопао себе. Знао сам (било би ми јако тешко да се то није десило) да ће ме при изласку чекати телефонска порука у којој питаш како сам провео дан и шта сам јео и наравно предлажеш да одемо негде на „салату“. Обоје знамо да је салата гастрономска лозинка за обилни ручак.

И ево како би о том догађају који следи известио Пол Остер: „и ти се одједном налазиш у кафани, у коју стално одлазиш, са женом коју волиш, једеш јагњећу чорбу, купус салату, печурке и пастрмку са куваним кромпиром и све то покриваш огромним куглама сладоледа од чоколаде и ваниле. Уз све то и пијеш, на почетку две ракије а онда настављаш са густим црним вином. А онда се враћаш кући и седаш за компјутер, намешташ програм и дуго веома дуго скоро до поноћи играш брзопотезни шах!“

Биљана Јаковљевић

ЈЕДНА ЛЕТЊА НОЋ

Седим.

Слушам жуборење потока.

Са воде ветар носи хладан ноћни ваздух.

Како прија свежина после врелог летњег дана.

„Шта радиш?“

„Седим.“

„О чему размишљаш?“

„Ни о чему.“

„Желиш ли друштво?“

„Не.“

„Онда, идем.“

„Иди.“

Седим.

КИФЛА

Проживеше заједно у слози и љубави тридесет година.

На дан тридесетогодишњице брачног живота супруга је испекла земичке, као и свакога јутра. По обичају, расекла их је, намазала путером и ставила на послужавник, горњи део за мужа, а доњи за њу.

Када је кренула да то понесе из кухиње, предомислила се: ставила је на свој послужавник горњи део, а на мужевљев доњи део.

„Данас ћу себи да удовољим. Више волим горњи део, али тридесет година га дајем њему. На ову годишњицу урадићу обрнуто, себи за душу. Не може ми замерити због тога.“

Седоше да доручкују. Онда он рече:

„Хвала ти! То је велики доказ љубави. Тридесет година ја желим доњи део кифле, али због тебе га не тражим, знам да га ти више волиш, а јутрос га први пут дајеш мени!“

Јасмина Јанковић

ЖИВОТНИ ПУТ ЖЕНЕ

Дуг је пут од безбрижне и несташне девојчице до зреле – пожељне жене.

На том путу многи остављају своје плитке или дубоке трагове.

Сваки траг је живота знак. Они плитки трагови, мали животни лампиони светле, тек толико, да девојчица наслути да ће на свом путу имати неизбежне и не приметне пролазнике. Њих смењују све дубљи трагови који су сваком животни прагови. Дубоки трагови од пута праве широке и светле булеваре, од срца град светлости. Сви трагови пут су претварали у уску, трновиту, бескрајну стазу, а у срцу остављали пукотине. Пукотине су јечале – срце јачало.

Раширио се пут, и девојчица доби сласт зреле смокве.

Од тад сваки пролазник: опрезно гази, обара поглед, и на сваки корак пази.

ДВА СТАРЦА И ВЕТАР

Седео је на столици и љуљајући се хватао јутарње зраке сунца... На столу, крај њега, налазила се флаша ракије и неколико чашица... Једна је била испијена до пола... Ногом је лупкао о дрвени под терасе у ритму куцкања старог сата, који је био окачен на зид... Изборанним, дрхтавим рукама прелазио је кроз седу косу кад год би му благи поветарац враћао шишке преко плавих очију, које су и даље изгледале младо...

Подигао је шешир, јер му беше спао са столице и ставио га на главу... Узео је своју стару искрзану гитару, наштимовао је и засвирао песму коју је она волела... Док је свирао, пред очима су му се појављивале слике из младости... Ветар је њихао цвеће које је она садила... Испред њега је лежао стари пас, наслоњен главом на своје шапе... Старац је узео чашицу, мало ракије просуо на земљу, остатак попио једним гутљајем... Ногом је и даље лупкао о дрвени под терасе, не би ли отерао проклету тишину...

ИЗМЕЂУ НЕБА И ЗЕМЉЕ

На том златном пољу нисам видио ништа сем почетка. Прије тога само пуста слутња и радознала слобода. Нигдје тако мало живота, а тако пуно суза. И присне непознанице у кратком памћењу. Одсад нове сиједе длаке на тјемени сутона расту. Бесједило је чудновату ријеч, без слова и гласа, оваплоћену од стварности и узалудности. Богате дивљине биле су питоми погледи и ухваћене латице древне душе. Живе под тим обронцима пустих изобиља и избледјеле чистине. Непознати лет надмашио је жељу за повратком. Будна слика боравка, макар за трен вјечности, тумараће сном док рука не дотакне небо. Још понеки сумрак прозиваће јутро да је прекасно умрло. Није сачекало трептај бора, сићушни организам злаћаног поријекла. Никада не би сачекао да дотрајала сумња прождре дуборезе среће. Тражио је сам. Недоречен. Гладан сутрашњице на грумену светиње. Још једна вјечност и смијех ће побиједити страх. Како, не постоји златиборска пророчица. Постоји тек птица гракталица што писком велича живи немир. Гракће и шушти, сваки пуп наговјештај правде у боко-ру. Младост је златна влат у њедрима небесне литургије. Можда је поље отргнуло по који букет и посадило нешто попут споменика успоменама. Вријеме је исписало молитву природе: „Чекам човјека, дијете изблиза, сјенку издалека“.

БАГЛАМЕ

Стара трговачка и занатска породица Хаџиристиић вековима је живела у вароши Пећи. На песку близу њихове куће налазила се прва српска основна школа, а касније на том месту је изграђена модерна школска зграда за основце „Борис Вукмировић“. Нешто даље налазила се и градска црква Митрополија.

Породица је богата. У кући свега и свачега. Имају сина за женидбу. Скоро да нема у граду породице која не би желела овакве пријатеље. И испросише девојку. Из добре породице. Младожењини укућани се поносе снахом.

Домаћин куће, Јован, често је навраћао да у кафани, у чаршији, испије кафу, чокањ ракије и види се са пријатељима. Тако је учинио и данас. Ћаскало се о свему и свачему. И један од пријатеља, са којим се није дуго виђао јер је био одсутан послом, честита му снаху.

— Са срећом, Јоване, ти ожени сина, јесте ли задовољни младом?

А Јован му одговори: — Хвала на честиткама, снаха је добра, млада и лепа, али превише је вредна. Свакога дана пере стакла на прозорима. Бојим се, да ми не потроши прозорске багламе! Ето, то јој је једина мана!

ТРАГОМ СТАКЛЕНОГ МЈЕХУРИЋА

Професорица узнатрдовале струме лијепи погледе буљооких очију за ме. Кад нас отпусти, зачепи ми ухо шапатои.

— Тебе чека изненађење! — наиигне ми лигњинио оком и оде. У мраку пипкам под до шкртих обриса степеништа. Пустим рукохват да ме одведе до приземља. Одсјај мјесечине на стакленом мјехурићу докотрља ми се пред ноге. Опна му засвијетли, одајући унутар моју минијатурну копију.

Пењем се степеништем увлачећи мирис медицинског алкохола у носнице. Завирујем у болесничку собу. Пискутав плач новорођенчета заустављају набрекле груди буцмасте жене. У соби прекопута лежи жена разголићеног доњег дијела тијела, савијених ногу. Кад окрене главу према мени, препознајем мајку с фотографија из младости. Напиње тијело попут лука, испусти грлени крик. Између ногу јој бабица прихвати слузаво тјелешце. Преплаши је црна точка на дјететовом образу. На лицу збуњено пипам мадеж којег носим од рођења.

— Управо сам се родио! — шапћем у невјерици.

Вера Јелић

ЧИЧА ГОРИО

Звук авиона и змијолики траг запара небо.

Титра тренутак растанка, лелуј косе моје кћери
дотаче лице при пољупцу, оживе слике њеног детињ-
ства...

Дрхтај... Враћам се у самоћу. Змијолики пут са не-
ба сиђе пред моје стопе. Отежаше, отежа и одело на ме-
ни, Горијево и моје, пуно стрепње, чекања кроз време...

Знам само кад дође онај дан, који зову последњи,
бар нећу патити ако кочија авиона не донесе најмилије.

Гордана Јеремих

— Кажете да ваш патриотизам дугујете послови-
ма увоза, господине Михајловићу. Чега?

— Нема ту велике мудрости, младићу. Увозим
истину, а извозим шта стигнем.

— Молим? Та, немојте, молим вас! Радим за
озбиљну издавачку кућу, уозбиљите се.

— Ево, пошто видим да ми не верујете, повешћу
вас данас на преузимање пошилјке. Видите ли овај ко-
фер, видите ли кључеве од аута? Идемо!

Новинар је ћутао до граничног прелаза са Мађар-
ском. Уплашио се када је видео да господину Михајло-
вићу нешто стављају у кофер. Да није у питању нека
илегална или крадена роба?

Међутим, страх је нестао када је видео да госпо-
дин Михајловић царинском службенику потписује до-
кумента.

Мада му то новинар није тражио, господин Михај-
ловић је отворио кофер у коме су се видела два папира,
исписана именима фирми о којима је последњих дана
брујало у медијима. Скандал до скандала, оптужбе на
све стране.

— И? То је то? Два папира? Увоз?

— Е, младићу, толико сам смео. Да сам само још
један папир увезао, не гарантујем да би сутра сви имали
главе на раменима. Ха, ха, тако се каже. А, сада, извоз.
То радим шлеперима.

ПРОНАЂИМО СЕ

Данас ми је рођендан. Студентски дани. Стандардна гужва, предавања, вежбе, пауза у студентском клубу с професором енглеског, одлазак на ручак... класична прича.

Срећан рођендан. Идемо на пиће? Видимо се вечерас...

Припремам се за излазак. Долази и она. Чврст загрљај, пољубац и књига на поклон. „Зое“, Момо Капор. Супер, нисам је читао. Овлаш сам је отворио и прелистао првих пар страна. Хммм, нема посвете. Мора да је управо купила. Написаће касније, наравно. Оставио сам књигу. Идемо да се видимо с друштвом.

Враћам се, касно је, ипак сам отворио књигу и почео с читањем. Капор, као и увек шармантан, не да ти да станеш. Ипак ме је на крају савладао умор.

Наредних дана сам сваки слободан тренутак био уз Зое и Мому.

При крају сам с читањем, отварам последњу страну и... посвета!

„Пронађимо се међу људима!“ С.

И данас, много година, деценија од када сам први пут ово прочитао, питам се:

Да ли смо се пронашли, да ли смо, моја С.?

НОКТИ

Посвађали смо се. Овога пута баш. Исплакала сам се и легла. Око три сам се пробудила, он је, наравно, спавао. Помисао да нас је Цаки видео и чуо није ми дала да поново заспим. Ипак, некако сам заспала.

Ја сам, иначе, психолог. У браку смо шест година. Одмах смо добили Александра. Њему је сада шест и чекам да га његова мајка доведе из предшколског. Ево их. Њега са рукама у џеповима.

Када сам после купања хтела да му исечем нокте, имала сам шта да видим – на рукама су му сви до једног били изгрицкани. Он то раније није радио. Поступила сам непрофесионално. Изгрдила га како нисам ниједно дете у школи. Рекла сам да ћу му, ако треба, излакирати нокте, па нека иде тако у школицу. Нека му се сви смеју... Онда сам се ипак смирила и лепо га упитала зашто је то урадио. Да ли га нешто мучи?

Ништа ми није те вечери одговорио. Био је уплакан, повређен, љут. Деца су у томе искрена... Не, не, ни речи!

Тек јутрос... Рекао ми је: „Знаш, мама, ви велики се једете унутра, а ми мали не можемо унутра па се једемо споља.“ Испричаћу то његовом оцу чим се поморимо.

ОКОВИ

Осећам их. Те тешке окове. Направљени од тешке, црне боје мржње. Леже ту, у мени. Њихова хладноћа ме убија. Ипак, навикла сам се. Навикла сам се на ту тежину, на ту хладноћу и празнину која усисава све што би могло те окове да уништи. Хоће да ме избрише. Жели да направи од мене само празну шкољку, у којој се ни шум мора неће чути. Да ли да затворим очи и одустанем? Да ли да устанем и покидам те невидљиве окове? Не знам. Желим да ме пуне, да одем одатле. Желим да останем и заборавим бол. Мислим да ћу наћи нешто стварно топло.

ЂАВОЉЕ КОЛО

Свекрва, жена са ђавољом руком. Гдје она потруни, скупе се сви ђаволи, пукне брука. Ту ижђика зла ова, зла она. Тај мали ђавољи врти, рови.

На снајку потеже прст по прст, пружи руку. Не помисли да ће јој се сину сваки у душу зарити.

И док си између жене и мајке, чини ти се да се не окрену, а већ си у ђавољем колу. Од ђавољег прста до ђавољег кола само пружена рука. Ђавољи те свирачи окрећу, муте очињи вид. Расте Врзино коло.

Мијешају сузе смијеха и плача, жену и мајчино млијеко.

Попусти! Доста ми је мојих десет. Сам ћу, али касно.

У ђавољем колу сви те држе за ђавоље прсте.

Перица Јокић

ШТАМПАРСКА ГРЕШКА

Све сам учинио, али повратка није било. Карта у једном правцу се ту завршавала. Већ су ме чекала и документа са новом адресом. Сам сам одабрао да живим у појасу вечитог пролећа и лета. Понио сам најлаганију гардеробу.

Још неко време су пристизали заљубљеници предела где температура не пада испод 25 степени у жељи да се овде трајно настане.

А онда је исправљена штампарска грешка. Додат је минус испред броја степени.

Тако је настањен Сибир.

ЛУЧОНОША

Јаков Ј. је често био сам, али ретко усамљен. У левој руци носио је фењер – старински, велики, пријатне плавичасте светлости. У десној штап. Неретко би Јаков, потпомажући се дугачким, лесковим штапом, лутао беспућима и претраживао свакојаке врлети. Када би наишао на какав мрачни тунел или пећину, светлосни сноп своје светиљке усмерио би на најдубљи, најтамнији кутак. Чикао је. Хоће ли изаћи, хоће ли измилети? Каткада би из сеновитог буцака извабила се дивља звер, камуфлирана Баба Рога или Деда Јаг. Тада би Јаков устукнуо, на кратко само. Рекох већ, често беше сам, али ретко усамљен. Носио је у фењеру пламтећи зов Истине. Све док му нису сломили светиљку.

Кљајић Горан

НЕЋУ ДА ПИШЕМ

Нећу да пишем.

Гледаћу на компу. Тамо има пуно ствари. Човек може много да научи.

Све ново, и ново.

Никад не стижеш све да прочиташ, а камоли са-
знаш.

Што више знаш, све си свеснији да мање знаш.

А онда ниси сигуран. Може бити да погресиш.

Тражиш све ново и ново.

По читав дан, по читаве дане.

Прође ти живот, а ти ништа ниси научио.

Видиш да си будала.

Седи за компјутер!

ПОРУКА У СОЛИ

Својом мудрошћу Отац Милун уселио се у многе приче.

Једном, кажу, посетио га је неки политичар и пожалио се: „Радим најбоље што могу и страшно ме вређа то што се о мени често лоше говори“.

Отац Милун се загледа у очи своме госту и замоли га да испружи десни длан.

— Гледаћете ми у длан? — зачуди се политичар.

Отац Милун се насмеја, затим са стола узе соланик и по испруженом длану посу со.

— Пече ли? — упита.

— Не.

— Е, а да на длану имаш живу рану, можеш ли да замислиш како би те пекло?

— Ух... могу.

— Е, и са речима је исто тако. Као што здравој кожи со не може да нашкоди, тако ни речи не могу повредити особу здравог духа. Ако ти све радиш чистог срца и из љубави према свом народу, неправедне речи склизнуће са тебе као што ће со склизнути са твојих дланова. Зато, загледај се добро у себе и преиспитај свој живот.

Политичар спусти поглед, посматрао је своје руке... одједном, со поче страшно да га пече.

Данило Коцић

ПОДЕРАНИ ПОЛИТИЧАР

Знао је да брани ставове, био је професионални политичар. Боље сам га упознао када су пристигле године и када је, попут многих стараца, почео да пребире по успоменама. Стари политичар започе разговор занимљивом оценом: „Ово моје стање је живот после живота!“ Нисам га разумео, а слушао сам га!

„Ми смо били део хора који је осуђен на живот. Леп живот! Док траје тај живот. После тога, збогом. Као у захукталом, препуном возу, неко мора у једном тренутку да испадне. И квит!“

Доприча: „Свега је било. И страха, и сажалења, лажног сажалења, и спасења, и лажног спасења, и љубави, и лажне љубави.“

Онда заврши, као да је диктирао оптужницу: „Било је јунака, и немоћних јунака, и хероја, и лажних хероја. И људи гоњених несрећом и злом. Ми смо били само јединке приче која нам је наметнута као властита доживљај!“

ЛЕКЦИЈА

— Мораш увек бити спреман на све. Од непријатеља у сваком тренутку очекуј да ти зарије бодеж у стомак. Пријатељ ће учинити потпуно супротно, и забиће ти оштрицу у леђа кад се најмање надах. Без обзира колико пазио, лепа жена ће ти свакако оставити ожиљак на срцу, и оно ће дуго крварити док се не залечи — говорио је инструктор мачевања Хуан Гирандо свом ученику Мигуелу, док је замахивао сечивом према замишљеном противнику.

— Разговарамо ли ми заправо још увек о мачевању?

— Не, драги мој Мигуеле... О животу ти причам... О животу...

ПАРАДАЈЗ

Укус и мирис јарко црвеног парадајза пробудио ми је изненада успомене из детињства. Било је лето, имао сам шест или седам година. Цела породица је седела у башти испод дуда, прострли смо столњак, а на тањиру су лежали пржено месо, парадајз и још нешто... Тај сочан укус слатког и киселог истовремено, смех породице, чинио је да сам срећан. Уз оца и мајку...

Много касније сам увидео и схватио да је он редовно тукао мајку. Кад сам одрастао, покушао сам да је одбраним, а он ме је погледао дивљим очима и викнуо: „Не мешај се, сломићу те!“ Уплашио сам се, сакрио се испод кревета и претварао сам се да ништа не видим и не чујем. Ујутру бих се плашио да га погледам, а било ме је срамота да погледам и мајку...

Али све ово десиће се касније. А сада једем парадајз, имам шест или седам година и срећан сам...

Татјана Крновић

ЉУБАВ

Две чаше вина. Загорели пољупци. Црна хаљина, црвене ципеле. Одело. Кравата. Црвена свећа која догорева. Ја и ти.

ВИШАК ЖИВОТА

Звук трубе гмиже кроз плесаче као змија између папака стада у стампеду. Оволико пијаних на једном мјесту не видјех још од давне „Бруцошијаде“, забаве поводом уписа на факултет. Само, ово сад овдје баш и није цвијет младости. Мушкарцима сјаје ћеле, сало цури из кошуља које пуцају, дугмад пада око њих попут чахура. Жене су; неким чудом; слоновске стражњице увукле у хаљине дречавих боја, али неким су потпетице попустиле под тежином. Убрзо ће се распаметити, према бини ће полетјети грудњаци. Већини су сисе на пупку, питам се неће ли их, кад се ослободе, морати поспремати у гаће. Уопће не знам како дишем: Љепљива смјеса зноја, алкохола и парфема „лажњака“ која лебди салом, не смије се називати зраком. Добро је што не пијем, све сам одмах оцијенио као присилно и лажно, па сам избјегао мучнину.

— ’еј, Зока, ’ајд’ полуди! — у лице ми се уносе „пепељарке“ диоптрије плус осам. — Теби је рођендан, ти си први од нас проживио пола стољећа!

Очима стрељам супругу, која покуњено сједи. Она је организовала ову прославу изненађења. А мислио сам да ме разумије, да је озбиљно схватила оно што сам недавно рекао:

— Живио сам само до своје тридесете године. Сада је напорно отаљавати тај вишак живота.

„Нећу више ићи на ту страну,
јер не могу оку сузе скрити.
Или морам, туго, окренути главу
ил' плакати или се напати.“

(З. Богдан: *Већ одавно спремам свог мркова*)

Немања Лагунцин

БРОЈ 10000000123646477879 ЈЕ МРТАВ

1.

Умро је Отац
Четрнаест хиљада појење
Закуп парцеле тринаест хиљада
(Након десет година закупа
У случају неизмерења закупнине ископавају се ко-
сти
И бацају керовима)
Лекари не наплаћују ништа
Њима је сасвим задовољавајућа чињеница
Да је пацијент умро
Трошкови ковчега и крстача су багателни

2.

Када човек умре
Прво га са кревета
Тресну о под
И умотају у најлон
Тако дуже остане свеж
А мишићи му се опусте

Лешеви скотрљани с постеље
Тупим звуком буде преживеле јаднике
Указујући им на једини пут оздрављења

Потом се покојник случајним избором
Додели погребнику
И угодно настави путовање

За болесне постоји правило
Већина умире у скорије време
Доктор не греши у проценама

Најпре се избуше вене, па грло
Потом желудац
А онда на под

3.

Процедура налаже да се жабац неуморен природ-
ном смрћу обавезно сецира
Да се пажљиво отворе груди
Да се опипа јетра и бубрези
Да се измери срце и желудац
Да се надувавају плућа
И да се напослетку констатује:
„БРОЈ 10000000123646477879 је мртав“

ПРУГЕ

Легли смо касно те вечери. Другари су отишли касно, кад се попила последња кап пива.

Свако на својој страни кревета, одељени невидљивом линијом која је била јача него икад.

Искричав сјај у њеним очима понижавао ме је. Стегнутих усана угасио сам лампу и ћутао.

„Љубави, пруге су пруге. Немој да си на крај срца. Знали смо да неће бити лако, али мораш признати да нам је ипак много боље него већини парова.“

Умиљато се приближила, обгрлила ме с леђа и са осмехом на уснама заспала, остављајући мене да размишљам и да се дурим гледајући у мрак.

Знао сам да неће бити лако. Још од момента када сам је угледао и заљубио се у њу. Студентска екскурзија, Барселона... Седела је на Камп Ноу и блистала, као да је ступила на месец, као да је освојила Монт Еверест. Остале девојке су се фотографисале да задиркују момке тиме где су биле. Она не. Она је уживала. Ту сам поклекао.

Али, црвено-плаве пруге њене Барселоне и бело-црне пруге мог Јувентуса који је управо изгубио у Лиги шампиона косе се са здравим разумом. А да не залазим у њен дубоко звездашки порив наспрам мог партизанског. Колика је само величина наше љубави кад свему томе одолева?

Другари кажу да сам најсрећнији човек на свету... Али, пруге нису увек пруге...

БЕЗ СТАРЦА НЕМА...

У љубавном троуглу су се затекла два паметна и један обични мобилни телефон. Паметни телефони, сматрајући себе интелектуално надмоћнијим и елоквентнијим, виђали су се на различитим, врло креативним местима, и при томе се нису нарочито крили. Обични мобилни телефон дуго није сумњао ништа, време је проводио сам код куће или у оближњем бару две улице ниже.

Једне вечери, сасвим случајно, приметио је из бара своју младу и паметну супругу како прича са млађим телефоном. Одлучио је да их прати. Након неког времена љубавници су убрзали корак, он их је и даље пратио. Када су почели да трче, и он је потрчао... након десетак минута паметни телефон је пао на улици, телефоница такође. Обични мобилни телефон је подигао телефоницу и однео је целим путем до куће. Тамо ју је прикључио на пуњач, отворио пиво и укључио телевизор.

Јасмина Малешевих

КАД ТРУБЕ ОБЈАВЕ РАТ

Књиге које изазивају болест, недоказане су оку. Није их послао Бог! Анђели их кријумчаре, преко небеских лађа. Кријумчаре их без компаса и сидра. Без разгледнице са осмехом морнара, који је прогутао море.

Књиге које не изазивају болест, привлачне су за тело. Анђели их најављују трубама. На врху јарбола, њихове странице вијоре, као грабљива крила.

Пењући се на јарбол, морнар је изневерио трубу и гледајући у књиге, полетео.

СРЕТА ИЛИ СВЕТА

И у овим старачким годинама размишљао о свом рођењу. Када сам на селу, често пролазим поред трошне куће која је од силних киша почела да клизи и на њој мали прозор са леве стране улаза. У тој соби рођена су два мушка детета. Мој брат и ја. На другој страни дворишта где је била стаја за стоку, али шест година пре нашег рођења, рођена су такође два мушка детета, близанци Жарко и Жика. Ваљда је био такав обичај да као старија браћа бирају од нас двоје једног за свог брата. Тако је Жика изабрао мене а Жарко мог брата близанца. Жарко није имао среће са својим млађим братом јер је после неколико дана мој близанац умро. Ја сам, ево, остао да запишем и да се присетимо тога. Још један детаљ је остао урезан у моје сећање а то је прва здравствена књижица моја у којој је писало: Јовановић Манић Срета Света. До данашњег дана остао сам Света Манић, тако да нисам сигуран да ли сам ја Срета Јовановић или Света Манић. Једно је сигурно да нисам ни Шпанац ни Португалац.

Данко Б. Марин

ЧАСАК НЕУПАМЋЕНЕ КИШЕ СУНЧАНОГ ЧАСОВНИКА

Лопта је ударила у сунчани сат, дигла голубове са њега. Облак голубова се виноу у небо – из облака је пала киша измета по ужурбаном пролазнику: фљуц, туп, плуп, плomp! Деца појурише за лоптом, пролазник седе поред сунчаног сата, голубови су кружили изнад трга медитеранског града...

Сунчева топлота је стврдњавала како у коси, на лицу, мешала се са знојем кошуље и пуштала сједињен воњ. На сунчаном сату је уобичајено писало „ПАМ-ТИМ САМО СУНЧАНЕ САТЕ!“ То је два пута прочитао човек који је кренуо да се убије.

После другог читања је отишао кући да се истушира: БИВШИ, умало се убивши – „САМОУБИЦА!!“

ЕХО ВРЕМЕПЛОВА

Зора се више не рађа у класју оловних снопова, окренутих сунцу и душно нанизаних около стожера, на орошеном, изгланцаном гумну. Нема ни оца у белој кошуљи, са грабовим прутом, само ради реда. Ни носећих буша, да ситне белицу и са тежином се врело боре. Нема ни стожера, окићеног чубаром, босиљком и женкама. Ни руковети белице, за Божију браду, на крајчењу годишње вршидбе.

Јулска бритва врелине сада реже и пече опустелу душу на асвалту светских метропола, док упија ехо времеплова.

Борис Марковић

ПРЕПОЗНАВАЊЕ

У једној галерији, препознаје ме једна слика, чак ме смести у сред мојих мисли о смрти. Ја се опирем мноштвом слика, боја, али она ме увек некако препозна, чак и кад променим град, континент. Онда та слика поче да анатомски поприма мој облик, поче да брка мене и смрт и живот. Вратих се поново у галерију где ме је први пут препознала. Та слика ми откри да је само одјек мојих година, и да она не постоји, да постојим заправо ја.

Милица Ж. Марковић

ТРИ БРАТА

Тап.

Тап.

Тап.

Вода капље у стару каду...

У купатилу празног стана. Некад Маршала Тита,
данас Карађорђева, 42/2.

Ту су некад живела три брата.

Правиле се макете авиона, праћке и смицалице.

Било је смеха и плача, превентивних васпитних
ћушки, одрастало се мушки.

Три брата одоше на три стране света (некад се чи-
ни и на све четири) и успомена на детињство слабо су
се сећали.

А онда им умре мајка.

Недавно и тата.

Смрт увек са собом донесе и друге невоље.

Отварају се старе ране.

Забравља се на породицу и заједничке доживља-
је.

Заказују се рочишта и расправе: коме колико при-
пада, ко је колико заслужио.

Смрт се задовољно смеје, њен посао још није го-
тов...

До коначне пресуде, уписа у катастар и истека ро-
ка за жалбу.

Некада давно, била су срећна три брата и данас су
у контакту.

Преко адвоката.

Жељко Марковић

КАД ПОМИСЛИМ НА СМЕХ

Често се сетим добре старе народне изреке да је смех за човека најбољи лек. Под утицајем тог сазнања сваки погодан разлог користим за смех. А када ми нешто измами осмех, не скидам га са лица.

Смејем се слатко, понекад и кисело, гласно, грехотом, развучим осмех од ува до ува а смеју ми се и брови. Знам да се церекам и кикоћем. Од смеха се ваљам, тресем, цепам, кидам, хоћу да пукнем. Смејем се као луд на брашно. Осмех ми титра на уснама, а умам да насмејем и друге и изазовем буру смеха. Важно је носити осмех на лицу. Није битно ко се последњи смеје. Смех је здрав, смех до суза.

Смех је и заразан, па измами осмех и на другим лицима, а онда се чују салве смеха. Осмех отвара сва врата. За њега нема граница.

Смех је озбиљна ствар. Смех се налази на позитивној листи и бесплатан је. На њега се не плаћа порез. Смех је лек који се може трошити у неограниченим количинама. Сами себи одређујемо дозу. Што више, то боље! Зашто бити мртав озбиљан, када је боље умирати од смеха?!

СПАС

Упозорила сам те да ћу отићи тајно. Не подносим мољакање. Сузе остави за њу. Трпеле смо и превише. Терка ти се буди у сузама, тресе се сваки пут кад неће ауто да ти упали, па почнеш да хистеришеш. Ако си је изгубио, то није наша кривица, што се нас тиче – слободан си! Боље нам је без тебе, свакако. Родитеље немој да ми узнемираваш, не знају где сам. Јавићу ти се ако буде потребно, ако дете пожели да те види. Сам Бог зна да ли ћеш ти њу уопште пожелети.

УГЛОВИ НИСУ СТРАШНИ

Сваког дана четири пута шеснаест степеника до циља. Нема данас циља. Нема степеника. Нема ни мене.

Престало је да бруји у глави. Бруји око ње и брујање се одбија о сва четири угла затворене собе.

Закључала сам их.

Излазе одавно заборављене сенке. Шкрипе зидови. Сенке које то нису биле. Зидови нису шкрипали. Сада то јесу. Зидови не постоје.

Она је умрла. Он се није појавио. Она је била ледена. Он је умирао од страха, негде далеко. Није умро. Њене очи су биле отворене. Приковане о зид. Није га померила. Њу сам померила. Тишина. Вриштање без гласа. Врисак се одбијао о иста ова четири угла. Врисак уједно чупање склопљено. Није било спаса.

Данас, нико није умро.

Само се душа од тела раздваја и боји крвоток набреклих вена у црно и боли трбух препун сећања, детињство које се не враћа. Да могу, извриштала бих га на сав глас. Не могу.

Нема ваздуха. Прозор је отворен. Нема ваздуха.

Четири пута шеснаест, недостаје.

Видела сам је. Виђам је и кад спавам, виђам и кад лутам. Увек је у розе обучена. Жива. Мртва.

Живи.

С времена на време, пошаље ми осмех испод два метра бетона и каже: Не брини. Углови нису страшни.

Само се добро затвори, добро се затвори и не брини, све лутке чувам за тебе!

ЗАКРПЕ ПРИЈАТЕЉСТВА

„Не галами“, напoкoн се усудих да изустим.

„Шта се спрема? Тишим гласом од мене нема.“

„Знам да ти речи морам вадити из уста, а жеља моја да водиш рачуна о другима, видим, и даље остаје пуста. Нећеш се никад навићи да ниси на овом свету сам. Остајеш друштвено неваспитан.“

„Шта рече?“ продра се, као да сам наглув.

„Имаш проблем. Дефинитивно.“

„Не сагледавам га. Како рече, дефинитивно! Хммм.“

„Тераш ме да водим монолог. Сабери се. Осврни се. Мрдни се. Освести се. Нису ти сви као ја толерантни, па да прате дешавања унутар твоје љуштуре, не замерајући ти, ама баш ништа. Знаш, то ти је дуг пријатељству. Да занемарим оно из обданишта, што је давно избледело и теби и мени, али оно после, из школске клупе, и оно што смо проводили поред факултета, то ти изгледа у сећању ни мало, да се поправиш, не смета.“

„Кад бих знао шта ме чека, ја бих стао.“

„Не разумем, зашто најбоље од себе, сада када си зрео, не би дао.“

„Рано сам животно заплакао“, обореног погледа, упућеног плочнику, признаде и заћута, не очекујући моју реакцију.

КРИЗА

Кризни период погађа подједнако све. Оне који мисле и оне који трагају. Мислиоци брже страдају, нестају, губе се у својим мислима и престају да владају собом. Ови други, трагачи, ипак остварују нешто. Нешто?! Шта би то било? Ипак је то мир који доноси Свевишњи. Они који трагају, увек и пронађу то што су прво у својим препаметним главама и смислили. Понекад им је довољан одлазак у део шуме, поглед са врха планине, шетња уз реку, ослобађање духа. Силом своје снаге они проналазе спас у Њему, не желећи много осим живота. Беседе, крајичком ока не црвљају, буде се и желе, увек једно те исто – спас. Тиме понекад упадну и у странпутице. Хотимично мисле како су непрегледни божији дарови, неуморни, стварни, па окрену помисао „наврат – нанос“ и изгубе се у предању. Ту наступају трећи, неизрециво болни. Они спадају у харибде, Адове веснике, ђавоље игре.

ТРАГ ПРОСУТЕ КАФЕ

Хтео сам да оставим утисак, испијао сам препеченицу када би она била у кухињи.

— Нисте пробали ракију. Пробајте... уз кафу — инсистира она.

Кад сам баксуз, просух кафу.

— Нема везе, моја ће (можда) будућа. Она је удовица, ја удовац, зато смо ту где јесмо.

Кад, она поче да прати траг кафе. Израз на њеном лицу се мењао. Њене ме речи ошинуше попут бича:

— Ипак, волите да попијете. Видите овај траг кафе, ову слику...

Би ми јасно – ова жена није за мене. Ко данас гледа у траг просуте кафе. Могла је да погледа у флашу; била је до пола празна.

Лакну ми, проблем није био у мени.

СКЕНЕР

Врпољи се Милоје на столици. Смишља како да убеди докторку да му напише упут за скенер.

— Докторко, много сам слушао од овиј скенери. Велу, они те скроз скрозирају. А и од овиј раци сам много слушао... Па ако мож да напишеш упут... да ме скрозира... и увати, ако се у мен, не дај Боже, усели, рачину...

— За скенер, стари, нема потребе. Сви резултати су вам добри. А и скенер је скуп...

— Знао, докторко, да је скуп. Ја нећу да га купујем. Само да ме скрозира... и разјури раци...

КАД ТРАЖИШ МНОГО

Направих те од чоколаде, онако како сам те увек замишљала. Можда, највише по лику мог оца, јер сам маштала да ти мораш наликовати њему. Дадох ти срце. Удахнух ти душу. Ставих те у башту да је красиш, да буде лепа као за Божић. И стајао си тамо са погледом упртим у мој прозор. Уживала сам вирећи кроз завесу и посматрајући некога кога волим и он мене. Али и то ми досади и поћох да те тражим у стварном свету.

Међу хиљадама, пронађох те. Уведох те у своју кућу, кријући да не приметиш свој лик од чоколаде у башти. Музика, дим око нас, пиће по нама. Осећам твоје тело и руке по мени. Топлоту која се прелива из твог тела у моје, из мог у твоје. Уживам.

А онда музика се зауставља. Дим нестаје. Само мирис алкохола... Испред мене непознати човек умрљан чоколадом. И по мом целом телу је растопљена чоколада.

Отварам прозор и гледам у башту. Твој лик од чоколаде је тамо, али преломљен на два дела, а унутра празнина, ни срца, ни душе – ништа...

Уста су ми пуна чоколаде која губи укус и постаје нешто слично, али бљутаво.

ДОДИР

У мимоилажењу додирну јој је топло, влажно лице. Тачно ту, где се спаја доња вилица с прегибом врата, захватајући и део уха. Та велика нежна рука свила се ту испод мокре косе, откривши уљуљкујући слаткасти мирис коже.

„Да ли си добро?“ – упитао је.

Затворила је очи и насмешила се. Цео универзум се слио у тај један тренутак, који је зауставио време.

У том додиру нашли су се сједињени нежност мајчинске љубави, тренутак обожавања, еротски набој одговора тела, заклетва на пријатељство за цео живот, „волим те“ једног детета, и обећање вечности наборане старачке руке.

Тренутак је прошао, и свако је наставио својим путем.

Време је наставило своју рутину пролазности, у једном загушљивом осветљеном холу.

И данас понекад ослони главу на длан, покушавајући да измами тај ненадано доживљени осећај спокоја.

О СНОВИМА

Ако не утекну пре зоре, кажу, остварују се. Сретох у сну Данила Николића, књижевника. Помислих да ли је жив? Жив! – а што не би био? Знам да имам на сталажи његове књиге.

Од оних дарованих што написаше моји пријатељи, као и ја, за своју душу, не могу брзо да нађем. А Властници бивше среће, стисли се уза зид крај Селенића.

Неће још зора, под светлошћу лампе Срећа сија. Писац не умире тако лако.

Марија Милосављевић

БЕЛИ САН

Сањао сам бели сан.

Беле зграде. Белу улицу. Бело небо. Бело време.
Шаке су ми биле беле. Стопала су ми била бела.

Срео сам белог човека. И белу жену. Водила је бело дете. Бело дете је држало бели балон.

Бели аутомобил је пролазио белом улицом. Бели балон је испустило бело дете. Бело дете је потрчало за белим балоном. Бело дете је истрчало на белу улицу. Бели аутомобил је ударио бело дете. Бела жена је вриснула бело. Бели човек је посматрао. Бели човек ништа није учинио. Бели балон је одлетео у бело небо. Белим шакама сам прекрио очи. Црно. Бело је Црно.

ПСЕТО

Опаучени пас дуго лиже своју рану у болном бунилу. Магли му се у очима. Чизма, па каменица распалила је у псећу оданост. Гневно, безумно. Севнуо је бол, склупчао га, скавликнуо је и пренеражен довукао се у ову врзину. Дрхтао је дуго, па га ноћ умирила. Месећ је слушао како тихо цвили. Ево, разданило се. Мила је, блиска и присна, као лепа тајна ова трава што јутрос цвета уз разбијену њушку и ураста у траг сломљене, црне шапе. Сада тек оно једно око разазнаје добро сваку каменицу што подмукло чека на сокаку да је обест зграби и завитла. Чуљи уши. Добро је. Ветар, лековити ветар односи мирис чизме којој је синоћ радосно притрчао.

У процветалој трави чучи дете. Јагодице палца и кажипрста круне мирисни јастучић камилице. У њега с врха брадице капље топло и слано. „Гаро! Гааароо!“ Нема га. Од синоћ. „Гаро! Дођи, Гаро! Дођи!“ Лепо чујеш и глас, и речи. У даљини, а у теби. „Ево ме“, хрли окрилатила душа, отима се и пропиње шепава радост, подиже суву њушку. „Гаро, мој Гаро!“ – познати, мили глас шкропи, као благослов. А можда то само пева трава.

Вазда припити сусед главиња низ сокак. Стане код врзине, гледа, па се прекрсти: „Помози, Боже, псето плаче“.

ЗНАК УЗВИКА

Завршавам роман речју: – Бежи – са знаком узвика на крају. Размишљам о томе да ли је крај очекиван и да ли треба да остане отворено питање успешности бега. Задржах се на знаку који појачава драму. „Какав ли је то знак?“ – помислих и почех по први пут да га анализирам: „Ова његова тачка је као у некој ступици, сићушна, без могућности одупирања. Зато непрестано стрепи од тучка који је подигнут изнад њене главе. Од ње се очекује да подржи напад и са њим узвик, врисак. Ништа она не може сама. Сапатница је на истом задатку и савезник у истом нападу. Вечито стрепи од надређеног, због сталне претње да ће бити смрвљена ако му не пружи потребну подршку“.

Ако би се уклонио претећи тучак, аутоматски би био крај. Ако би се уклонила тачка, тај тучак би био вечно подигнут, без могућности назирања краја. Ако би замислили метални тучак и подлогу у облику тачке, такође металну, ударац би произвео одјек, какав треба да се доживи и при самој помисли на овај знак.

Али да не претпостављамо могуће ситуације, везане за делове овог знака, најбоље је да они остану како их је творац осмислио. Неке ствари не треба мењати ако за то нема крупних разлога. Зато нека знак узвика постоји и даље у старом издању, који ће упућивати онога који чита текст, да је неопходно подићи тон, како би се, најчешће, дочарала драматичност тренутка.

Мислим да сам га овом приликом правилно употребила и да ће читаоцима дочарати слику некога који се даје у бег, после озбиљно изговореног упозорења: „Бежи!“

САВЕСТ

Осећаш ли смрад својих посрнутих мисли? Пустио си свој троми живот да се дави у плитком мраку, зашто не дишеш? Нехајно пролазиш поред трулежи своје воље, увиђаш ли своје слепило? Сећаш ли се слободe? Питаш ли за зоре? Пушташ своју сенку да стражари над твојим животом, чега се бојиш, од кога се кријеш? Убио си морал с предумишљајем, крвниче, кога кривиш? Погазио си светлост и светост, можеш ли да заспиш? Врело је поље под ногама твојим, не бежиш? Пушташ дан да те развлачи, ноћ да те ровари. Лежиш на рушевинама свог постојања, преживаш своје биће, где си заточио храброст? Прашина лежи по твојој души, зашто је не стресеш? Равнодушност те опседа, ти је грлиш. Чујеш ли како те очајно дозивам?

Мирјана Миљковић

ALZHEIMER

— Ево, ово су вам неки савјети којих се ваш супруг треба придржавати како би задржао свјежину мозга и памћења: редовито читање и писање, позитивна знатижеља, ментална активност...

— Да, али мој је супруг Gabriel Garcia Marquez.

ПОСЈЕТА

Била је већ оронула када сам, чврсто стежући очеву руку, закорачио у њену сијенку. Каменим степеницама смо се успели до дуборезом украшених врата и ушли у каменом поплочано, хладно предсобље.

Сучељавање са, од пода до пола маснозелено обојеним зидом и од пола до стропа испразном бјелином. Лијево и десно, у правилним размацима, свјетлошћу изнутра обасјана, широм отворена врата. Сијенком располоућен, у дну ходника стоји дјед у пругастој пиџами.

Недавно је реновирана, али сва свјетла су погашена и само лампа од кованог гвожђа изнад улазних врата, враћа јој сјај са почетка двадесетог стољећа.

Застајем. Питам се, шта сам као дјечак тако суморно видио у њој. Насмијеших се и искорачих; и тада, невидљива рука навуче завјесу преко посљедњег прозора у ходнику лијевог, болничког крила.

Застадох. Смијешак спласну, а онда, са препознатљивом тјескобом у утроби кренух. На десетак метара од прозора, завјеса устукну, да би тамо, у дубокој сјени, са сваком кораком којим сам јој се приближавао, она полако ишчезавала. Полако, полако ... као туберкулозна авет.

БОГАТАШИЦА

Купујем по продавницама скупе фирмиране гардеробе. Може ми се. Богата сам. Купујем многе комаде црне гардеробе. Црно иначе не носим. Али из неког разлога знам да ћу ове комаде носити. Власнице продавница ми постају другарице. Једна од њих ме учи како се носи таква гардероба. Веома исправљених леђа и високо уздигнуте главе. Закључујем да је у праву. Отмена гардероба захтева отмено држање.

Будим се сва важна и усхићена. Мораћу да купим неки комад црне гардеробе и увежбаћу ход. Ко зна, можда једном стварно и постанем богаташица!

ДАСКЕ КОЈЕ ЖИВОТ ЗНАЧЕ

Корачајући одмерено, он просеца пут кроз окупљену масу, попут ножа што клизи кроз комад сира. Потом, док ступа позорницом, даске брекћу под његовом тежином.

Публика жамором даје одушка узбуђењу због репризе јучерашње представе.

Добро се осећа у свом костиму. Прија му застрашујући утисак што га оставља.

Овако зарађен хлеб није му ни слadak, ни горак. Има породицу, о којој се мора бринути.

Придружује му се њих троје. Два мушкарца у похабаним униформама, смркнутих погледа. Међу њима, девојка у сивој хаљини, кројем налик цаку. Лице јој је бледо, попут ничим запрљане марамнице.

Нагнавају је да клекне. Постављају је у одговарајући положај.

Старији господин, сав накинђурен, долази да одигра своју улогу.

Потоње слово милосрдно је кратко.

Тајац у гледалишту, док пар снажних руку измањује алатком.

Туп ударац.

Крупне очи кажњенице пиље у масу, са одрубљене главе.

ИСПРИЧА МИ

Био сам дете из сиромашне породице у оно време, кад су такву децу лучем тражили да уче занате. Тако сам постао заваривач и почео да радим у једној жељезари. Било је много напорно. У то време је један пријатељ мог оца, који је имао своју радњу за заваривање, чуо да сам ја то завршио и питао мог оца могу ли да радим код њега, јер сам ја још био малолетан. Отац је дао сагласност и ја сам почео да радим ту, док је мој отац и даље радио на утовару камена, у мајдану. Убрзо сам сазнао да у оближњој фабрици траже портира. Питао сам их да приме мог оца, мада ми је отац рекао да он није те среће и да он и не зна ништа друго да ради него то, што целог живота ради, утовара камење у том каменолому. Позвали су га на разговор и он је добио посао. Ето, то сам ти хтео рећи, да је прво отац нашао посао мени, а онда сам ја њему нашао посао. А теби хвала што си са мном тако лепо попричала. И што си ме распричала.

Небојша Нестор Лулаш

ЕЗОПОВСКА СВЕТЛОСТ

Омаж сликару
Пеђи Милосављевићу

Ушће подно Калемегдана. Просута езоповска светлост раскошно етерична. Велики сликар Пеђа Милосављевић никада није до краја могао да искаже боју тек просутог космоса над ушћем, подно Калемегдана. Од зорњаче, до зорњаче од сутона до свитања, као ни над зеленим прстеном крупним смарагдом Косанчићевог венца у чијем челу пребива православни грб српске патријаршије.

Јелена Николић

Јутрос налетим на оџачара, ухватим се за дугме и кажем: „Ви сте моја последња шанса“; њему би смешно, а ја никако да престанем да верујем да ће срећа једном залутати и у моју стварност.

ТРЧАО САМ

Трчао сам кроз живот уз много надања и хтења, због младалачке дрчности, трчкарао сам ка остварењу својих снова, занемарујући сан и што сам учио у школи. Заборавио сам оно најважније што су ми говорили родитељи а тиче се здравља. Живот не чини само један дан, уверио сам се касније када сам изгубио нешто што је највредније. Трчао сам ја за женама, за аутобусом рекреативно, кад ме обузме бес, кад сам срећан, када немам нека решења. Трчкао сам као потрчко, рекли су ми да тако треба. Сматрао сам да ја то морам да урадим, али ми се нешто смутило у глави, скоро читав свој живот. У младости ми ништа није било тешко, чак ни пијанство. Због своје живости и младости жеље моје деце ми данас изгледају нереалне, нелогичне. Питам се како може постојати сукоб генерација када ми уопште и не разговарамо. Не трчим више, стојим по страни чекајући да ми се роде унуци, да се изиграм са њима, баш као дете, и да им искрено пренесем моје богато животно искуство. Због трчања кроз живот изгубио сам здравље, српљење, веру у људе и љубав, али дубоко у себи, здраво и стрпљиво чекам, верујући у љубав чак и људе, али – са вером у Бога – чекам своје нерођене унуке.

Слободан Ж. Обрадовић

ПОСЛЕДЊИ ПОЗДРАВ

Из преписке с Дулом

*Dulo**

To: Slobodan Obradović

Зашто сматрам да су настојања да се неправде укину, или бар смање, узалудна? Па, погледај како су структурирана друштва и државе. Па и међународни односи. Владајуће мањине привилегованих стварају законе које онда доносе по мјери својих интереса. Колике су им плате, какве су им пензије, колико коштају оброци у њиховим скупштинским и иним ресторанима, каква су им примања годину дана након истека мандата, тзв. „бијели хљеб“, итд. Хајде сад да се нешто промијени кроз институције судске власти... Ништа! Корумпирани тужитељ, корумпирано судство, купљене синдикалне вође, продане адвокатске душе. Па гдје је рјешење? Нема га! Каква је перспектива? Сталне појаве нових облика побуна, које ће редовно бивати угушене... Па онда наново; и све тако у круг историјских понављања... И пуцања у исте мете, само са различитих одстојања.

Поздрав из осунчаног Сарајева, а видим на Facebook-у, у Задру процвјетали бадеми.

* Пошиљалац овог пролећног мејла трагично је преминуо летос на годишњем одмору у Задру.

ЛЕГИОНАР

Свог имена се не могу тачно сетити... Проживео сам необјашњиво дуг живот у коме бејох војник, завереник и покајник. Убио сам нашег доброг Марка Аурелија Пробуса који је из јужног царства донео биљку. Први чокоти винове лозе никли су на брду код Сирмијума и цар беше неумољив у наређивању најтежих послова по пакленим врућинама, те га једног врелог дана лишисмо живота у гвозденој кули, по завршетку исушивања мочваре. Та смрт је са мном ишла под руку до пре неколико дана. После убиства императора заветовах се на доживотно обрађивање винограда, те одабрах малу парцелу у подножју брда с погледом на Данубиус. Од тада је прошао читав један век. Док сам узгајао лозу и пио вино, нисам примећивао да на мени није било знакова старења. Младачким лицем сам гледао на реку и спретним рукама опслуживао виноград до дана када га је похарала група варвара. Од тог тренутка на дну оближњег шанца леже моје сасушене кости и нешто косе. Мртав сам већ неколико дана и моја душа стражари код споменика на гробу доброг Марка Аурелија Пробуса.

ПОВОД

Остао сам без Миција.

Боли ме кад кажем да је пре недељу дана угинуо мој мачак.

Пре бих волео да кажем да је Мици преминуо јер, ето, живели смо заједно седам дугих година. И не само да сам ја волео Миција, важније је да је и он јако волео мене.

Попут Цуце.

Ето, сетим се и сада, ово – поводом Миција – поново те моје Цуце.

Преминула је и она, давно пре Миција. Волела ме је, као што ме и Мици волео...

А тек ја њу! Не да сам је волео, био сам луд за њом, једино за њом. Мислио сам да после Цуце нећу никога, али баш никога, више волети...

И тако.

Оде моја Цуца.

А били смо тако кратко заједно, тек десетак година брака.

Драгица Охаши

БИСЕРНЕ СУЗЕ ОД ЈАДА

Бисерне сузе у јутро се точе низ лице огрубело од ветра и паклица цигарета продаваних на улици испод јакне са поквареним патентом.

На часу горке приче избеглице препознах професорицу књижевности.

Купите исхеклани столњак – викао је продавац на бувљаку.

— То је моја драга хеклала годину дана!

Повукао ме је за руку пријатељ – Жена му је болесна.

Дадох му своју јакну од перја коју сам добила из Јапана.

— Продај ово!

Хладна је зима у велеграду...

ОПОЗИВ

Након фијаска који сам доживео, послао сам званични захтев за опозив. Он није био као раније испољена жеља да умрем, која је претила да се материјализује убиством. Не, то је био логичан свршетак мог животног пута. Повраћај у место боравка, крај службе, окончање чиновништва. Ипак, месец дана након мога захтева стигла је штура нота у којој се мој првобитни захтев одбија, али ми се одобрава брисање грехова начињених у претходних пет година. Који ће ми мој сад па то, кад га нисам тражио!? Као ономад када сам писао молбу да ме ослободе плаћања школарине, а они је разделе на девет уместо три рате. Којешта.

Данас живим. У инат. Да докажем да је требало да опозову када ми је дозлогрдило путено обличје.

Сад чекам други допис. И начекаћу се, за технички им је требало месец дана, овај ће путовати годинама. Неажурни су. Ал' кад нешто заврше, завршили су. Ту сумње нема.

КОЛЕКЦИОНАР

Кад год ми тамничар отвори ћелију, ја приђем вратима и више пута удахнем пуним плућима. Још се размашем рукама, оно, као да лопатом убацујем ваздух унутра. — Ајде доста! — дрекне ми тамничар — Немој да се правиш блесав! Нема ништа од тога! Још и констатује да се замлаћујем јер од ваздуха се не живи. Срећом, дотични и не слути шта је мени циљ. Уствари, брига мене за ваздух! Ја свакодневно узимам себи по мало слободе. И тако то овде чиним годинама. Па, да видите, доста се тога накупило!

ЗИД

Зид наше куће гледа на север, по њему постојано пуже бршљен високо према врху, више, највише. Сена дивовског ловора, старог преко четрдесет година, чврсто обавија наш зид који као да се погнуо под њеном тежином. У пукотинама зида наше куће су се сакриле успомене на нека минута времена. Он одише мудрошћу, памти старе изреке и шапуће песме наших бака. Са њега капљу сузе моје мајке остављајући свиленасти слани траг, од њега се одбијају узвици мог оца одјекујући далеко у даљину, даље, најдаље. Зид наше куће стрпљиво дише истовремено са нама, узбуђено нам одбројава откуцаје срца, храбро хвата наше мисли, сваку поједину. Он спрема у себе наше осмехе, наше сузе и заједничке тренутке, похрањује дубоко у камен те миле успомене. Остају угравирани у њему наши заљубљени погледи и рањени уздаси, постали смо део њега, ушли смо дубоко у њега, дубље, најдубље. На унутрашњем делу зида висе слике које чувају сећања, стари, старији, најстарији архивирани докази неких других времена, сведоци оних дана који полако бледе. Зид наше куће памти обресе наших сена док стојимо ту, загледани у њега, покушавајући ухватити тренутке који јуре, брзо, брже, најбрже. Зид наше куће посматра како јуре поред њега наши животи, остављајући дубоке бразде у њему које он пуни врелим љетним данима, леденим зимским ноћима, нашем чежњом да зауставимо вријеме, барем на трен. Гледа зид и као да нам се помало чуди како губимо утрку са протоком времена које се не зауставља, оно траје дуго, дуже од нас, најдуже. Нас више нема,

али зид наше куће стоји и даље ту, сваким даном добијајући још један животни слој, натопљен топлим дахом наших слатко-горких судбина. И стајаће ту још десетлећима, и памтити нас увек, заувек.

Немања Паштар

РУСИЈА (ИДОЛИ)

Ја сам још студирао, она је радила. Сада је спавала на нашем сто осамдесет сантиметара широком гвозде-ном кревету. Остатак собе је био намештен двокрилним фурнираним орманом, ноћним сточићем на коме је стајала збирка песама А. Фадајева, малим кухињским столом са припадајућим столицама, хоклицом и огледалом. У углу је стајала гомилица нацепаних дрва и ливена пећ уз чију сам згуснуту светлост посматрао притајене обресе у соби.

Лежала је на боку, беле руке, снажније од моје. Пламичак из пећи се одрази у њеним тек отвореним очима, ујутру увек сивим, а сада тамнозеленим. Да је не преплашим прејаким светлом, упалих најпре сијалицу у кухињи. Лице уоквирено косом плавом као маслачак, подигнутих обрва и плаховитог носа као да је припадало патуљку из бајке. Гледала ме је зачуђено, још увек не потпуно будна.

Пред нама је била још једна ноћ. Скувах чај и погледах кроз прозор. Бакићева улица већ је заспала.

МЕДВЈЕД И ТРИ ОВЦЕ

Једном не тако давно у једној шуми (чије име нећемо споменути да не испадне да је реклама) живјеле су просјечним, релативно срећеним животом три овце. У уторак, 19. свибња, у 15 сати и 32 минуте, у споменутој шуму у видно алкохолизираном стању бануо мрки медвјед М. М. (24) и у четири спретна потеза срушио три кућице у којима су обитавале овце С. З., Ј. Т. и А. А (како су женке, нећемо о годинама). Потом се завалио на рушевине и – заспао.

Овце су се дуго премишљале како се осветити меди и вратити му мило за драго. Смислиле су лукав план, набавиле све што је за provedбу истога било потребно те кренуле у акцију. Ипак, медвјед је осујетио њихов осветнички поход, пустио да му приђу на домет шапа и усмртио их на свиреп начин.

Поука приче?

Не мора свака прича бити паметна. Нити носити поуку.

Чича мича...

Милош Петрик

ЉУБАВНА ПРИЧА

Он лаже. Она му не верује. Свеједно, ништа се не дешава.

Божидар Пешев

ДА ЛИ БИСМО?

Да смо? Где бисмо? С ким бисмо? Шта бисмо?
Зашто бисмо? Куда бисмо? Чиме бисмо? Како бисмо?
Да ли бисмо? Знам да бисмо. Знали бисмо. Били бисмо,
али нисмо.

ЖЕНА

Родио се као добро дете и остао добар човек. Оже-
нио се сирочетом. Сироче је упознало лошу страну жи-
вота и наставило тако и са добрим човеком. Кад је до-
бром човеку умро отац, није хтела да иде на сахрану.
Кад му је и мајка умрла, достојила га је да се само по-
јави.

Изјављивали су му саучешће, добар човек је пла-
као, уздисао, а она му је брисала сузе.

На крају, добар човек рече:

— Шта бих ја без моје жене?!

ЛИНИЈА СПАЈАЊА

„У ствари – не смета ми овај град... Ни ноћу.”

Али идемо испочетка.

Лето, поподне, доручак и ручак преспавани, мили-на вући се по кући голишав и чекати је мада није рекла „сигурно”, рекла је „можда, ако стигнем” – и сама се смејући. Па стиже. Остаје.

Њена гола рамена.

А град? Град је такав какав је: турирање бесних машина уз шкрипу, урлици мушких подврста и кикот пратиља, однекуд пуцњи, ауто-аларми, лавез паса луталица, у два бацање стаклене амбалаже из кафића на углу, поливачи улица и за њима обавезни пишачи што подупиру зидове – онда затишје; дуго затишје пред зору; па гугутке; бат усамљених корака окаснелих и раноранилаца који се срећу; ровачи по контејнерима; и – да покупе преостало – ђубретари.

У том часу она устаје, огледа се: осмех.

„У ствари – ...”

Зора Поповић

„Ти си ту. Што си сама?“ – крај Лоре пролази дете и разбија јој мисли.

„Радојка, некад човек мора да буде сам.“

„Који човек?“

„Ти си човек, мали. Ја сам порасла, али сам и ја човек. А кад је неки човек сам, он, сигурно, мисли нешто.“

„Шта мисли?“

„Можда мисли да је пошао у нужник.“

„У, срамоте! Нисам!“ И Радојка остави Лору.

А неко други, негде, можда заиста стоји да би се сетио где је пошао. И кад му се сећање поврати: пошао је у нужник.

Бавити се малим човеком, дивно је, када одрасли не би хитао некуд и нечим другим се заносио. Када би одрасли знао шта добија од памети малога.

ЉУБАВ ПРЕМА БЛИЖЊИМА

— Ја нећу дозволити да неко поремети мој мир — закључила је Реченица и ставила тачку иза себе. — Љубав према ближњима је Божја заповест, а речи су најубојитије оружје. Зато будите њихови господари, а не робови.

— Ја сам најстарији и први члан реченичне заједнице — викао је Субјекат на сав глас. — Вршилац сам радње, носилац стања и узрочник збивања, и са логичке и са граматичке тачке гледишта.

— Какав си ти главни члан кад те поједине реченице не исказују, а нема те ни у безличним реченицама? — ушао је у расправу Предикат. — Ја сам централни члан јер увек нешто казујем о теби на прост или сложен начин, вукући за собом корпу глагола.

— Па и тебе нема у елиптичним реченицама, па шта?! А и стално мењаш лице прелазећи из глаголског у именско обличје — изазивао га је Субјекат.

— Субјекат је у праву! — стале су на његову страну Апозиција и Атрибут.

— Предикат је у праву! — огласили су се Објекат и Прилошка одредба за место.

— Полтрони су најлошији. А ви сте главни чланови у мојој заједници и слажите се у броју, лицу и роду — рекла је Реченица, чврсто стежући глагол у личном глаголском облику.

ИНТЕРАКЦИЈА

— Ћеро, какав је то начин да идеш преко реда! Па сви ми чекамо, али смо дошли на време и зашто бих онда ја теби чинила услугу?! — видно узрујана жена, са изразитом шминком на лицу, била је четврта у реду и негодовала је, одмах након уљудног одобравања старијег господина, на Иваново питање да ли може преко реда да купи карту јер воз којим она треба да путује полази за четири минуте. Ивана је тог јутра кренула ревносно, спакована и са довољно времена да би стигла комотно. Али аутобус којим се упутила до железничке станице остао је у квару. Такси је превозио још две особе од којих је једној напрасно позлило па су је одвезли у Ургентни центар.

— Заиста се извињавам, али је био такав стицај околности... — рече Ивана када је прекинуо лик, одмах иза баке која купује карте, зализане косе, наочара за сунце на глави:

— Слушај, мицо, можда ако ми даш број телефона, да ми се још једном захвалиш, пустио бих те на моје место — док је жвакао жваку, то је изговарао. — Ваљда се и ја нешто питам, мајку му! Па ја сам иза вас, госпођица би требала и мене да заобиђе! — каже жена са дететом. — Људи, имајте разума. — оглашава се старији господин, на крају реда. — Ма, шта ти мени имајте разума, мајмуне један! — жена са изразитом шминком на лицу. Сви се међусобно свађају. Са разгласа обавештавају да је због штрајка радника саобраћај прекинут. Нико није дошао до циља.

СТАПАЊЕ

Шта ту има да се пише...

Топлина се разлива по кожи. Уздигнуте груди скупљају већ врео ваздух. Празнина утробе чека. Задовољство-љутња-бол, грч који попушта. Четири ока у разилажењу.

Видим сад „шта мала чека“ упркос свему. Знам како постаје... ако има среће, и мајка.

ОВО ЗВУЧИ ПОЗНАТО?

Почевши да лебдим и угледавши бело светло на крају тунела, помислих, сада ће ми се пред очима „извртети“ читав живот. Уместо тога, преда мном почеше да плешу, певају, кувају и да се свађају „звезде“ различних ријалитија.

Сцене природних катастрофа „библијских размера“, жртве бомбаша самоубице, ратови „за демократију“, „за Алаха“...

Ватрени говори политичара, народни покрети на трговима који доносе „боље сутра“, голишаве старлете, банкарски кредити, припејд и постпејд, Фејсбук статуси, твитови и ретвитови...

Акције, снижења у процентима, три у један, одложено плаћање...

Помислих, да ли је ово био мој живот?

Пожелевши да ово не буде крај, да никада не дођем до краја тунела, почех да кочим непостојећим кочицама, онако како то раде сувозачи у покушају да „помогну“ возачу.

Коначно, ово ми се учинило познатим, било је то последње што памтим пре неминовног сусрета са камионом који нам се приближавао непримерено великом брзином.

Стопих се са белим светлом на крају тунела.

НОЋИ ОД ШЕЋЕРА У ПРАХУ

У згради преко пута сваку ноћ Мајка пече дизане колаче. Када Отац и Дјеца око поноћи оду на спавање, она прво угрије велики лонац воде и упали пећницу. Опрезно иза затворених врата кухиње помијеша свјежи квасац с мало шећера и млаке воде. Тада нариба лимуну корицу и разбије јаја. За мјерење брашна никада не користи вагу. Када квасац нарасте, додаје све састојке и дуго ручно мијеси тијесто. Бљедило њеног лица постепено нестаје. Док се колач пече, Мајка пије црно вино из лијепе чаше и чита. Посудила је у књијници збирку мојих прича, оваквих какве пишем у бесаним ноћима. Након двадесет минута прекрива колач папиром за печење. Бака јој је увијек говорила да је за привлачан изглед дизаних колача важно постићи лијепу боју. Печени колач Мајка оставља на балкону. Млаког увијек посипа шећером у праху. Кроз мој прозор тада допре мирис шећера и коначно се примирим, одложим оловку и заспим.

ЗАСАД

Двије особе у соби. Једна од њих сада говори.

— Зашто ме гледаш тако тужно? Не прави се сада. Ниси био тако сјетан кад си чинио сва та злодјела. Ниси ни трепнуо, биједниче. И мене си заплео у све то, ето какав си ти пријатељ. Ниси! Никад ниси био мој пријатељ и сад имаш ту смјелост да стојиш испред мене напаћена лика. На крају ће сва кривица пасти на мене. Не могу више овако...

Пар тренутака тишине.

— Зашто ћутиш кад и ја, а кад говорим, бориш се за ријеч? Шта није у реду са тобом? Шта није у реду са мном?

Остави ме на миру! У потпуности губим себе. Ти си крив, само ти! Глођеш ме као црв, изнутра, а да и не знам да си ту. Само изволи нек' не остане ништа, јер са овим злом у мени смрт је дар за ово тијело и овај свијет.

Мрзим те неизмјерно, али колико год пута те отјерам, опет се враћаш. Ломим огледала изнова, а ти ми дођеш у новом облику. Идемо опет, мало мира до сљедећег сусрета, док један од нас или обојица не нестанемо.

Штета, то је било једно лијепо огледало.

— Ох, коначно! Тако је тихо. Засад.

Заиста јесте, само по који јецај одјекује. Остала је само једна особа у соби/себи. Засад.

Гордана Радовановић

СМАЈЛИ

У магловито недељно јутро, на контејнеру испред солитера, освануо Смајли.

Под жутом линијом осмеха исцерила се црвена нахерена слова:

П О!
Р Н
И Т
 Ј А

Страхиња Радовановић

ЈУЛСКИ ДАН У ПОДНЕ

Негде на обалама Егејског мора. Сунце се налази у зениту, значи... Подне је. Најтоплији део дана је управо наступио.

Док ходам по врелом камењу, врућина ми удара лице. Почиње да ми се привиђа она стакласта, провидна вода на местима где је, уствари, нема. Замишљено гледам у море, у дубину, у плаветнило, у то велико огледало богиње лепоте... Афродите. Размишљам о тој смени плаве и зелене боје таласа, о њиховој музици на којој би им позавидели и највећи уметници. Све је мирно и тихо, и сви слушају њихову песму. У публици се налази борова шума која се простире дубоко до Олимпа. Њен јак мирис одјекује околином. Да ли неко зна какве све тајне она чува? Можда се баш ту одиграо неки од важних ратова за опстанак старе грчке цивилизације. Како идемо дубље, шума је све тиша, тамнија. Не чује се више ни она песма мора. Ипак, ову тишину наруши понека пчелица која, за разлику од нас, туриста, вредно ради свој посао. Иде са цвета на цвет, скупља полен, и касније од њега прави мед. Који ће свако од нас понети као успомену на лепа поднева проведена крај морских стена. Свако од нас ће са собом понети неки детаљ, било то шкољка, каменчић, песак... А сви они ће нам испричати причу јулског дана у подне. Сунце полако креће ка западу... Подне, спрема се олуја. Врелина наставаља да гуши. Надајмо се да Пандора није отворила своју кутију... У противном светом ће се раширити зло, и то баш у подне.

Подне, онда када живот стане на секунд. Онда када све утихне. ПОДНЕ!

ШТИТ (ОД) ЖИВОТА

Изненађен ријечима које су допирале из собе, за-
стао сам у ходнику. Господин М. био је ћутљив човјек.
Ријетко је говорио, само кад је то била нужност. Можда
је писао, објашњавао сам његов неговор сам себи, у же-
љи да вјерујем да је имао бар хартију у улози саговор-
ника. Сада сам јасно чуо његов глас. Знао сам да је је-
дини који је смјештен у соби бр. 7. Погријешно сам не
само собу, него цијели спрат?! – питао сам се гледајући
у врата која су нас раздвајала. Господин М. је и даље
гласно говорио.

Складиштење мудрости у музеј умијећа живљења
не поништава неминовност одласка!

Небо одважне грли, номаде са крилима умјесто
нераспакованих кофера замишљених жеља!

Нико није утекао зубу времена, чак ни они који су
га се одрекли прогласивши га непостојећим!

Онда када будемо знали све, бићемо најудаљеније
звјезде!

Не постоји чаробни штап за игру живота, само ко-
љена од кичме и рамена, молитва и начин (под)ноше-
ња!

Ћутао сам и слушао. Нисам могао предвидјети на-
редних неколико минута. Ја нисам свезнајући приповје-
дач, само лекар са расвијетљеним узорком бола.

МИРИС ПРАЗНИКА

Некако уопште није волела празнике. Бежала је и од саме помисли на њих као од утвара које лелујају и носе немир. Осећај тескобе знао је да гуши а еуфорија око светковања сабијала је у кут собе где је мислила да је донекле заштићена. Од чега? Ваљда од радосних лица, смеха, разуданог лудовања људи око ње који подсећају на слободу и миришу на срећу... Ко би уопште знао све разлоге за радост који су је одавно напустили. Сећала се само да они постоје и пратећи неке трагове на лицима људи покушавала је да призове њено присуство, али и то помало несигурно и уплашено. Као да је страх оковао вољу и заробио живост коју је носила. Бојазан да је не уједе срећа па склизну зуби а њихов отисак остави крвав траг ширила се и раскрилила празницима јаче него уобичајено. Најлакше је било склизнути у тишину, мада тамо цвокоће од њених ледених плочица. Само да не чује како пуцају чаше, струне, гласови, јер је крхотине неодољиво подсећају на неке ломове од којих стопала још крваре. Увијала се само у сопствену сенку и грејала лаганим пламеном који титра, али и показује да је жар још увек ту и да њиме може да огреје неког. За нови дан, под бором или не, и да очи засијају поново јаче од светлוצавих куглица које су остале затворене у кутији и ове године – помислила је. Ослоњена о зид осетила је врхове балетских патица и у тренутку заструји осећај од ког се осећала живом. Можда је управо пируета потребна да стресе са себе те снажне отиске таме.

ИСТИ ФИЛМ

Печемо пиле у рерни. Мало је масно, али издржаћемо. Боље него да му се виде ребра. Ко би то пребројао испод оноликог перја!

Ватра пуцкета у шпорету. Шапућемо у спаваћој соби као да ће нас киша с прозора чути и стискамо се једно другом у загрљају.

После вечере, рекламе на телевизији постају неиздрживе. Да је оно пиле живо, закоодакало би из стомака да променимо канал. Стрпљиво чекамо филм. Гледамо га по трећи пут заредом.

Ујутру је хладно. Бачене кожице зуре ка нама из канте за ђубре док лупамо јаја за доручак. Можда плачу за изгубљеном децом.

Нови дан је почео. Од свега се највише надам гугутању под јорганом. Не могу и вечерас да гледам исти филм.

СЛИКА

Мајка ме замолила. Требала би бити на тавану, рекла је, а никотински дим ширио се кроз честице праши-не. Ријетке зраке поподневног сунца пробиле су се кроз процијепе шкура и покушавао сам дохватити њихов од-сјај на храпавом лицу жене коју нисам видио двадесет година. Узалуд. Обоје смо били једнако закинути и тако крњи пролазили кроз живот. Дохватио сам ипак њену руку и повео је. Отишли смо до старе куће, мјеста зло-чина, како га је вољела називати пред психијатром. На тавану су били разбијени прозори, кистови и боје лежа-ле су у куту, а понеки цријеп се одломио и пустио голу-бове и кишу да полако одводе све у заборав. Љествама сам се попео до мјеста којег ми је показала руком и ски-нуо малену слику наопако забијену у зид. Мораш при-знати да ју је добро сакрио. Обитељ, његова највреднија слика. Треба ми да старом гаду платим дом. Сутрадан смо били код дједа, причао је о партизанима и мртвим сликарима не обазирјући се превише. „Има још највише мјесец-два“, рекла је са смијешком на лицу, а ја сам јој смијешак умало узвратио.

ТИХИ ДОН

29.8.2015.

5:37

Зарудела зора над уснулим Доном, бојећи таласе румено. Григорије, у касу, скочи с вранца и за дизгин га поведе до воде. Кроз трску забеласа и зашушта сукња. Ксјуша, прескочи му срце. И већ се баци на њега, обори га у траву, скотрљаше се низа страну до скривене увале. — Не, ипак је то овако било...

Изненадила ме порука са дејтинг сајта. Допао јој се мој ник, главни јунак једне књиге. Једна од мојих омиљених. И њена. Пробудио у њој нежна осећања, успомене. Улио наду.

Одговорио сам. Лавина је покренута.

Салве порука, река мејлова. Запљуснула ме речима, очарала причама. Малим, животним, већим од живота. Топла, драга, храбра. Искрена и непосредна. Потрчаше вукови и лосови, долете соко. Попалише се лампе. И месец над Авалом. И мамин смедеревац. Лети перје и иверје. Иверје за смедеревац. Руши и гради, сређује и разграђује. И пише. Мени пише. Стигоше и слике. Стидљиво, неколико само. Девојка на мосту. Витка, висока, елегантна. С ћерком на плажи. Зрачи срећом и лепотом. Вечерњи излазак. Син, ћерка и мала, црна халјина. Омаче се и једна пинап варијанта. Поиграла се мало. Не надајте се. Само за моје очи. И даље пише. Како само пише та жена. Жена, девојчица. Као да све музе само њој служе. Као кистом, као бујица, непресушно врело. Онај одгоре није жалио. А ја знам да само сањам. И не желим да се пробудим. Никада.

АНЂЕО БЕЗ КРИЛА

Прошла је по ко зна који пут поред чивилука на којем је окачила своја крила која је скинула са леђа. Одрекла их се добровољно онда када је после дужег времена осетила снажну љубав према особи која их није имала. Сматрала је да јој нису потребна, јер је давних дана решила да буде чврсто са обе ноге на земљи. Да не сања, не машта, не лети, не живи. Одрекла се једине ствари која ју је чинила вредном. Само није знала да је тако полако али сигурно умирала. Од досаде, неразумевача и нељубави. Уместо од љубави, како је мислила да ће бити, онда када их се одрекла. А онда је једног дана престала на тренутак да дише. Схватила је да неће преживети ако не скине ланце са места где су јој била крила. На тренутак се поколебала, мислећи да ће му нанети бол ако одлети. Још увек није дисала. Покушала је да замисли колико би патио ако је нема. А онда је удахнула, дубоко, од жеље да преживи. Узела је своја крила са чивилука, закопчала рајсфешлус на леђима, и одлетела.

Он није ни приметио.

ТЕЛЕШОК ПРОДАЈА

— Ало, овде ... (трговачка кућа од које сам једном, својевољно купио нешто), да ли је ту Предраг, имамо за њега јединствену понуду?

— Предраг није ту — одговарам мајчиним гласом.

— Аха, а када ће да буде?

— Назовите предвече. — мутирам, напет, неумољиво клизим од мајчиног ка бабином гласу.

Не зову предвече. Зову сутра увече. Очекују да сам опуштен, синоћњом мирно проспаваном ноћи.

Какви наивци. Сви екрани, огледала и тањери, још од синоћ, на себи имају наљепнице са: Не јављати се на број...

Топлокрвна бића у кући, истом поруком, обиљежена су мастиљавом оловком. Мачак, читав дан покушава да скине огрлицу са идентичном поруком. Долазни позив. „Боже правде“ на телефону. Јавља да су они! Да су ту! Аналитични ум ми је још синоћ наложио да тон смањим на нулу. Док телефон вибрира под јорганом, отварам пиво. Заслужио сам.

ПАРАЛЕЛНИ СВЕТ

Улетела је путена, сензационална, заносна... „Ко сте ви?“ „Где сам ја, шта се то догађа?“ Вртела је прамен косе око прста изгледавши управо онако каква је била док је честитала рођендан председнику Кенедију. Таласала је боковима, као вода око докова. Осећала је погледе сличне неким старим погледима, али није могла да се сети којим. Осећала је мирис невине похоте којом је зрачила. „Мерлин, ти си се опет препила пилула!“ „Мерлин не улази у ковчег боје шампањца.“ Одједном нешто се променило. Неко је дотакао по рамену. Скоро уплашено се окренула. Неки други непознати, али стварни, стадоше пред њом. Мерлин је мозак радио... „Не“ – рече самој себи. „Ово није сомнабулност.“ „Да – најсензуалнија, да јединствена.“ То није то, нити све што си до сада познавала и у хору одјекну добродошлица. „Добродошла у паралелни свет. Смрт је измишљотина.“

Драган Ј. Ристић

СЦЕНАРИО

Пролазећи некаквим шумарком, седамнаестогодишњем Сави Дрпићу, сувоњавом плавушану обученим у свечаном црном оделу све више се чинило да је он вук. Скакутао је као вук, ту нема сумње. И глава се нешто издужила, ноге и руке утањиле, глас некако завијајући... Али он о томе није размишљао. Напротив, изједала га сумња да ли ће се појавити Црвенкапа. Ако се, пак, Црвенкапа појави, шта би он са њом. Зависи од тога, да ли је он вук или човек. Кад се то мало појасни, радња ће се одвијати по познатом сценарију.

Ако за САН уопште и важе нека сценарија!

ПОРАЗ

У чудним одјецима нечијих речи препознајемо своје.

Одлуке храбрих су и наше још давно раније одлучене.

Сигурни смо у то па нам се и дан чини као већ проживљен.

Вртешка случајности или погрешна потреба да нас сусрећу само позната дешавања и осећања, опушта нас и води небрањене кроз живот.

Стражари на капијама наших слобода дремају стискајући беле заставе предаје уместо мачева.

Тако незаштићени, самосвесни не очекујемо ново и непознато.

И када нам се то ново и непознато догоди, схватимо да су нам се сличности улагивале како би неопажено поробиле дамаре у грудима.

Поражени, само једно никада нећемо признати.

Да су нас чула издала.

ЗНАЧАЈ ПОЕЗИЈЕ

Док је песник спавао, сан се једне ноћи прошетао по песниковој соби. Приликом шетње сан обрису прво праšину са лица ноћи. Та прашина беху песме које је песник писао о ноћи. Лице ноћи тада прикова сан за своје чело и на том сну написа – лице дана. Тако створено лице дана баци се у потрагу за веловима којима би сакрило своје лице. Први вео који нађе била је поезија. Вео поезије испроба лице дана и рече – ништа не видим кроз овај вео. Да би видело нешто, морало би бити песник, али ниси – одбруси вео поезије. Онда лице дана узе једну утвару из сна песника и схвати да је то вео за његово лице. Али та утвара на читавом велу утваре који створи заигра позоришну представу „Значај поезије“. Из наслова саме представе поискакаше птице, ноћ, дани, историја, ватра, космос и стадоше се препирати ко ће од њих да прекине представу и изрецитује неку своју сопствену песму доказујући песнику да не пише само он песме и да није само његов „Значај поезије“.

Јован Рукавина

ФОТО-АЛБУМ

Слаже слике у фото-албум, и уочава по фотографијама да је живот ишао од „висина до низина“. Од еуфорије до туге. Од лепоте, до тешкоћа – ружноће живота. Као да је то (и) живот?! Или се то њему (по фотографијама) само чини? Причињава! Као што се и ОН нама (само) причињава?!

МИНУТ

Још само један минут. Киселина јој се из желуца спушта у мозак. Дубоко је дисала. Врисак је продрма као струја. Још један удах. Али мало дужи.

„Јаноооо!“

Чинило јој се да су јој тмули откуцаји срца у такту са шамарима. Глупост.

Зелена сукњица на испуцаном бетону испред школе као сваког дана и убод кривице што се тад продрала на Нину што је неуредна. Зна да би требало да држи очи затвореним да би се потпуно опустила. Али Нинине насмејане плаве очице су се чврсто држале њених капачка. Из исколаних јабучица цуриле су сузе. Од загушљивог ваздуха.

„Јанооо!“ , отегнуто, молећиво, са надом. Са поверењем.

Киселина јој је у носу. Повратиће. Минут је још мало готов. Последња вежба у сету. Сваког дана ради. Помаже. И нема више целулита. Камен у грудима је од киселине, зна Јана. И горчина у грлу. Уби је гастритис. И то ће да среди.

Врата треснуше. „Секо, ниси ме чула“, гласић јој се разливао по бубним опнама као отров. „Тата је опет узео онај дрвени лењир...“ – глас јој се дрхтаво стишвао. „А што ти тако лежиш, јел’ ти добро?“ – чула је забринут гласић.

Видела је крваву линију на ногици испод зелене сукњице. Испод тла под ногама. Испод затворених очију.

КОРАК ПО КОРАК

Једна од за мене најлепших слика, које се, додуше ретко могу видети у данашње време на нашим улицама, јесте стисак руке за руку двоје старих људи, двоје животних партнера, који се међусобно придржавају на улици, а подржавају већ толики низ година, лагано корачајући корак по корак. Они ћуте, они све знају што им је потребно. Знају све једно о другом. Довољни сами себи, они су као гости неког новог, савременог времена, потичући из доба других мерила вредности, размишљања, поштовања и љубави. Они су тихи сведоци неких, њима важних тренутака, догађаја, чувајући у свом сећању све то, као и лица људи који су им много значили и који су утицали на њих, а којих већине већ више нема. Остала су им само деца и унучићи, који немају времена да их одведу где треба. Они то њима не замерају.

ВРЕМЕ СМРТИ, ВРЕМЕ ЖИВОТА

Деведесетих година прошлог века на просторима бивше Југославије погребна предузећа су имала пуне руке посла. Било је то уносно занимање, загарантован посао, солидна зарада. Та врла предузећа имала су живописне називе: *Вечност*, *Суза*, *Туга*, *Услуга*... и у складу са тим, занимљиве слогане. Један од њих и сада памтим: „Ваше је само да умрете, све остало је наша брига!“ Људи су се трудили, здушно. Убијали једни друге, умирали од очаја, беде, глади, понекад и од болести и старости. Погребници су трљали руке. И не само погребници, већ и они који су им прибављали посао. А онда, једнога дана, угледах на улазу у своје мало место таблу са натписом: „Отворена Сала за свечаности: — Ваше је само да се заљубите, све остало је наша брига!“ Насмеших се: Долази ли то време живота?

КАНАЛ

Променио сам канал на свом телевизору живота. Опет се неко смеје, само не знам чему. Ваљда мени, ја га једини гледам. Терам даље, мењам канале. Сада се неки љубавници жестоко свађају. Видим по изливима емоција да је ту било пуно страсти. Ух, не бих да се мешам. Не знам ко је крив ни шта бих рекао. Извињавам се учтиво и затварам врата. Они настављају као да нисам ни улазио.

Мењам канал опет. Сада је прави масакр, крви на све стране! Ваљда то није завршетак оне свађе од мало-пре...? Људе не познајем а и ненаоружан сам тако да им нисам интересантан. Климнух главом и затворих врата.

Променио сам канал поново. Сви се љубе, 'ватају, скоро голи. Ох, хвала ти, најзад право место за мене! Скинух се и уђох међу њих. Само што сам ушао, зграбише ме два крупна типа, избацише напоље и рекоше: „Угаси телевизор!“

НАЈЛЕПША

Истина је оно што старији људи говоре о Богојављењској ноћи. Ја то знам. Када сам била мала, искрала сам се из собе у којој сам спавала са шест старијих сестара, све самих красотица, и успела се на таван. На широм отвореном прозору здушно сам се помолила да будем најлепша кћи својих родитеља, и знала сам, по томе како су страшно засјала велика видела на небу, да су силе које живе поврх звезда и управљају људским судбинама саслушале и услишиле моју жељу. И заиста, није прошло ни годину дана, а једну по једну, све је моје сестре савладала и закопала опака, непозната болест. Од свих сам преживела и у кући остала само ја, једина и тиме најлепша кћи својих родитеља!

Али, од тада је у мени остало једно питање и сваке наредне Богојављењске ноћи звезде су ми се смејале, о, тако се страшно смејале док сам их молила за одговор. Је ли могуће, на овоме свету, да је најлепша кћи мојих родитеља – истовремено и најружнија?

БРАЋА ПО 'СТАРОМ КРАЈУ'

Кад имаш ортака к'о брата. Знаш оно, мајка ти га није родила а ти жарко желиш па онда изненада сретнеш неког у животу и помислиш да би он могао бити тај. Заједно клошарите у крају, тучете се леђа у леђа против других пролазних битанги какви сте и сами. Идете на море заједно и „одвајате“ девојке које су другарице у пару. Кршите правила у пролазу па преспавате ноћ у ходу или под надзором а ујутру одспарингујете неку рунду и чекате да се деси нешто значајно. Да напакон одрастете. Мислиш да је другарство стварно нераскидиво братство, али наиђу ветрови живота који те сурово демантују. На судбоносној раскрсници свако стане на „покретну стазу“ која га одведе у једном смеру смирења, али остаје питање животне укрштенице: да ли је могло другачије? И шта би било да смо којим случајем скренули на неки од путића који су нам се свакодневно отварали и мамили нас попут дечије „зевалице“ у руци основца или као шарена лепеза код пегаве тинејџерке са небом у очима? Да ли бисмо били срећнији и где се у међувремену изгуби онај „балон другарство“ из „старог краја“?

Јошко Синдик

ШТО НИЈЕ ПАМЕТНО РИСКРАТИ?

Неки ризици не требају вас скупо коштати и људи вас могу повриједити само једном, или можда двапут, ако сте склони изнимној толеранцији. Вјеровати да је човјек човјеку вук или сматрати да је сваки човјек по природи добар, може у већини ситуација бити посве свеједно. Због неоправдано лошег првог дојма можете одбацити одличне људе, а можете давати милијун кредита ништаријама, због површне симпатије, или због традиционалних вјеровања да о мртвима треба говорити све најбоље, или да не треба говорити ништа против људи који су вам игром случаја генетски придружени. Међутим, с егзистенцијалног аспекта, није мудро окренути неке леђа над провалијом, или дати неке сав свој новац. Каткад нема повратка, осим у опскурним метемпсихозама.

ПЕРО ДИВЉЕ ПАТКЕ

Перо дивље патке на руку ми пало. Гледам небом модрим на север лети јато. Испред мене пусто поље, иза мочвара, блато; у тренутку овом време као да је стало. Ја сам последњи ратник у дугачкоме низу, најмлађи и једини што се осврће за собом. Слутић ова ће земља сутра ми постати гробом, сутра кад дивље јато мом двору буде близу... Можда ће малено јато на конак пасти баш тамо где двор ми чува пашче уморно, старо и само. Седам самотних година проведох у слози са њим. Сад све је остало за мном. Сви снови што сам снιο... Највише жалим због тога што сам жалостан био у давно почише мајке и оца несретнога убоги јединац син.

ПУТОПИСАЦ

Стојим и гледам кроз прозор. У овом мјесту које није ни село, ни град, кроз које влакови све рјеђе пролазе, а ја их испраћам нехајним покретом руке, као што испраћам године свог живота. Понекад нетко сиђе с влака и зачудим се, као данас. Испред мене стоји човјек плаве, полудуге косе, коју је затакнуо за ухо, али му она непослушно пада на лице, копа по џеповима излизаних траперица, па прелази на велику торбу која му виси преко рамена, вади наочале танких металних оквира и ставља их на врх избоченог носа, који нагрђује његово дјечачки правилно округло лице. Незграпним реченицама објашњава ми да је путописац и проматра ме као ретардирано дијете којем не успијева објаснити што жели.

Он не би схватио да свако дрво у нашем малом парку има свој дрвопис. Што би њему значила клупа поред ријеке, стара дизалица и млин, мост од црвене цигле омеђен јабланима као у некој сликовници, јутра у којима нас буде сјенице својим цвркутом, улица у којој познајем сваку коцку макадама и тамо гдје је она већ одавно прекривена асфалтом.

И зато му кажем да у нашем мјесту нема ништа што би њега могло занимати.

ТКО СЕ БОЈИ ПРИЧЕ ЈОШ

— Бити у истој просторији а не поздравити. Баш лијепо. Као дивљаци.

То је написала она.

— Ко? Када? У којој просторији?

То је, очито, написао он.

— Оппростите. До мене је. Вјероватно погрешан број. (устрајавала је у свом убјеђењу мислећи да мртвац блефира).

— Број је исправан. Ви сте погријешили. (Види, мајке ти, персира ме – мислила је, кључајући).

— Дешава се. Нећу више. (са убицама треба пажљиво, придобити их... одједном јој је синило).

— Надам се... (барем није отворена пријетња, а и мртав је, ово је само његова провадацика за онај свијет. Боже, радо бих пошла – ухватила се опет на властиту удицу...).

— Барем нисмо дивљаци. То што ја халуцинирам значи да требам порадити још на филтрирању некога/нечега. Одмарајте.

Видјела га је. Након двије године, коначно, у истој просторији, додуше међу гомилом људи, али – он је био ту. Смијешлио се, поздрављао друге и ходио галеријом као лептир. Један цвијет је збленуто чекао лептиров дах на својим леђима, рукама, коси. По предањима старијих и мишљењу психолога након смрти вољене особе дуго се може осјећати њено присуство, чак осјетити додир. Али, авај, каква предања, фуј психолози, све је то другачије када је мртав тик иза леђа или одуговлачи да се поздрави иако те види.

Одговора више није било. Није била сигурна ни да ли је ОН сконтао с ким је разговарао. Давно га је закопала. Некада изгладњеле животиње ископају дијелове леша из земљине нутрине, али леш цијели, који се још шета по галерији и одговара на поруке... е, то још није чула.

Па и ја сам мртва, синило јој је, а на другом свијету имају добар wi-fi. Мртва сам, дефинитивно, барем ћемо се дописивати – лакнуло јој је.

Цијелу ноћ је пресједила у одјећи натопљеној сланом течношћу. Јутро јој је пак донијело обавијест да је конзервирана риба из претходног дана преварена у желуцу а да се зуби морају опрати.

У галерији нема лептира осим насликаних.

У једном срцу нема љубави, друго срце пере зубе у купатилу ове приче.

Прича је мало уморна, али зна своју вриједност.

Стефанија Спасић

КАЖУ...

Кажу руке у џеповима су одраз несигурности. Кажу прекрштене руке на грудима показују одбојност. Кажу... Кажу, кажу, причају, лажу, говоре и све иза леђа, у лице ретко. Увек неки други кажу. Увек дају себи за право да причају. Увек ти други причају само о другима, никада о себи. Кажу да нисам довољно добра, да не треба да стојим овде, да то не заслужујем. Али ја стојим управо овде. Тако сам одувек то желела. Тако је добар осећај. Долазила сам овамо са рукама у џеповима. Прекрштених руку сам чекала свој ред. Сада стојим овде, а руке су поред тела. Свете, стојим пред тобом. Тишина је. Тако је добар осећај. Имам ли довољно снаге да нечију пажњу усмерим на себе? Хоће ли неко посматрајући мене, тренутно заборавити себе? Могу ли да измамим нечију емоцију? Могу ли да променим нечије мишљење? Ма сви они суде и пресуђују. Сви мисле да све знају на први поглед. Сви они мисле да су у праву. Шта треба да учиним да бих натерала неког да погледа, загребе испод површине. Свако има своју причу, своје оправдање и своје право. Између корица је тако много страна.

Зоран Спасојевић

САН

Кренули смо тротоаром зато што су нам у школи,
а и код куће, рекли да не ходамо коловозом.

И онда је излетео ауто који је ишао тамо-овамо.

И онда сам ја заспао.

ПОСЛЕ ТИШИНЕ

Устајем одморна после спокојног сна. Собу је већ одавно обасјала ведрина. Проструји млаз воде са чесме. Огласи се и чајник на шпорету. Узимам хлеб. Тишину нарушава његово еколошки чисто паковање. Затим се чује звекет кашике у тишини. Топла ме попара омамљује својим укусом. Цвркуће птица. И голуб излази из свог станишта и плени новим сјајем своје лепоте. Шири крила. Прву кривину савлађује летом у виду потковице. Оглашава се цезва са кафом својим познатим гласом. Добро дошла, драга свежино! Са мношћом се буди цео мој свет. Како су дивни звуци усред тишине! Отварам књигу на ожеднелом листу. Тефтер ме позива осмехом свежим. У огледалу ме посматра чисти лик. Дан жели да обележим његов почетак. Да ли ће до краја остати ведар? Да ли ћу срести људе или звери? Промрзли ужас или свежи лахорић – дан непредвидиви шта ли ће нам донети?

ЗАБОДИ ПА ВЛАДАЈ

Он је увек на истуреном положају, као војник на стражи.

И кад стална паљба оштети слух, он је ту да вас прими у својим краћим или дужим ходницима застртим ћилимима. Од природне длаке. Само треба пазити на газ јер су фина влакна с великом пажњом испреплетана те се преко њих може прећи само ако сте довољно лаки. Они тешкаши, вршећи притисак истовремено и раздражују те се може десити да будете катапултирани, да не кажем искијани као некакво г.....

Има он и мрачну страну. То је онај без тепиха и онај са загушеним пролазима, али и онај што, кад га стиснете, поцрвени а и цури. Још, ако му се деси да напусти своје стражарско место, те крене да чачка около, по туђој територији, знајте да је то, наш ветеран, стари, добри, душебрижни, дугачки нос.

Марија Стаменковић

КОФЕР

Стајао је сам надомак стуба који је припадао згради железничке станице. У руци је држао један омањи шарени кофер. Са ужасом у очима чекао је воз који ће га заувек одвести из тог проклетог града. Успео је са лакоћом да остави све што је у њему икада стекао и имао. „Када бих само могао да оставим и проклети кофер“; мислио је не знајући ни шта се налази у њему а опет није га се могао отарасити. Питам се, да ли је икада покушао да га отвори?

ПАРАНОЈА

гледао на телевизији оног „природног“ идиота који је у фази ерекције само у природи како у околини Пирота на неком брежуљку који он назива планином слика тоталне идиоте како по снегу воле да се изгубе на скијама и силном опремом коју вуку само магарци и циљ је да скупљају неке заставице које је неко мудро поставио и оставио мапу за размишљање и закључивање и употребу органа мозга и затим објашњавају необјашњиво како постоји неки тзв адреналин и то је њима све на свету и то они осећају у тим вукојебинама када покупе те заставице и да ће наравно доћи наново без обзира не резултат да покушају да дођу до циља јер то је у ствари циљ да на скијама и магарећом опремом дођеш до циља пре осталих екипа али све другарски и колегијално и никако сујетно а све је то сликано и приказано на телевизији неписменом народу као доста поучно и као препорука и као добро а онда се водитељ природно подгојен спустио ципом са спонзорским натписом на вратима право у село а не природно пешака али нема везе и ту је нашао неке који га воле и узео човек да проба ракију и хлеб и сир и у камеру нахвалио дотично дегустирано и емисија се завршила тачно са намером да мени згади свако брдашце снег и хлеб

Властимир Станисављевић Шаркаменац

У ОГЛЕДАЛУ

Јурио сам ка Свеукупности и ка свом циљу. С оне стране јурио је на ме мој дух – исти, пљунути ја. Залет је био све већи. За мношћу су били пси у бесном напуњању, а с друге стране су ми у сусрет долазили – исти: И пси су на псе ишли. Готово је било јасно да ћемо се сви сударити.

То се и догађа. Моје лице одаје страхотну запитаност јер на њега иде исто такво лице. И тело. Све се види на стаклу.

У тренутку судара чује се кристална експлозија. Дух и тело се прожимају, срча се ломи. Дух, као флуид, прелази ка свом циљу: да се споји са пожељним телом. Али тело остаје помешано са стакленим комадима. Дух бежи од тога, негде опет у Свеукупност, те остају само пси, онемогућени да гризу парчад меса са срчком, али да лају за оним што прође, попут каравана, и неста...

Кад би се парчад саставила, једино би верно одразила слику Смрти коју је амалгам посребрио.

16. новембар 2014, у аутобусу Београд – Париз

ПРИЧА КОЈА НИЈЕ ПОСТОЈАЛА

Дозволите ми да вам испричам једну причу која се заиста могла догодити, и у којој сам ја могао учествовати као главни лик, али, нажалост, нисам јер не постојим. Не, ја не постојим нити сам икада постојао, а сумњам да ћу икада постојати. Нисам ја те среће, нити сам икакве среће, јер ја нисам уместо да јесам. Уопште узев, ја нисам ја, јер ја просто нисам. Нисам. Исувише лично звучим иако не би требало никако да звучим. Требало би да звучим попут тишине. Ја јесам тишина. Ја сам тишина. Сам тишина. Тишина. ... Чак ме и ове три тачке представљају на погрешан начин, јер је сваки начин уистину погрешан. Тешко је објаснити моје непостојање; о њему не можеш ништа рећи. Чак и то ништа, и оно доводи у заблуду јер означава изостанак нечега што не би смело да постоји. Зато моја прича звучи овако:

ДВОЈЕ

Станују на високом спрату у солитеру, и жена из свог непокретног положаја у фотељи, не види ништа до неба. Али она му често исприча причу: да га види по изласку из стана, у лифту, како се осмехује сусетки, затим како лако корача улицом, погледајући привлачне девојке. И како на улазу зграде где ради поздравља старог портира. Затим његово чело нагнуто над канцеларијским столом све док му не приђе млада сарадница и слободно спусти своје дуге прсте на његов врат... И како тада уздрхти од љубоморе, па нервозно запешћем добује по лављој глави на доручју фотеље.

Сваког поподнева, по повратку с посла, затиче жену у фотељи, онако како ју је ујутру оставио, с ангорском мачком на грудима. Она, с дугом црном косом и мачка, с исто таквим крзном, сједињене су у једно обличје, и често је у недоумици чија су два крупна ока што из њега сјаје као аметисти.

ДУХОВИ НА ПРОЗОРИМА

Видиш ли духове на прозорима напуштених локала у поткровљу шуме? Посматрају нас. Можда би да нам се придруже. Да ли си знао да не постоји ветар? То су само духови који некуд јуре у ковитлацу. Заједно. Држећи се за руке.

Друже, пресахнули смо. Много се попило ове ноћи. Не држе ме ноге. Чујеш ли и ти ове звуке? Неко нам прилази. Морамо што даље одавде.

Звуци гмижу. Из таме. Овде. Онде. Ломљење грана окружује нас. Стешњени у обручу. Нешто пуцкета десно испод највеће крошње. Неко удара лево испод каменог свода. Пригушени кикот обрушује се на нас.

Примицао сам се, мислећи да је преда мном човек. Чичица разбарушене косе. Без очију. Изађи из сенке! Не звао се ја... Било је само дрво.

Грчевито одмицање. Шуштање шипражја сенчи нам пут. Не прилази! Они то желе.

Кад би се макар чуло још нешто. Комарци. Зов ноћне птице. Скакавци. Наши кораци на трошном асфалту. Кад би се макар чуло наше дисање.

БРКО

Стиснуо сам Бркин жуљевитим, грубим ожиљцима претрпани длан и погледао га у очи. Није испуштао моју руку, није скидао брк са лица, није сакривао једини зуб, није скретао сузни поглед. Нисам могао да извучем своју руку из његове, нисам могао да престанем да га гледам у очи. Одједном, кроз његове очи, као на великом филмском платну, видјех Брку како бјежи из Дома за незбринуту дјецу, како спава у напуштеним складиштима, ради тешке физичке послове... Са сваким јачим стиском указивао ми се један дио његовог живота а очи су му све више сузиле. Ходао је Брко бос по врелом асфалту, брисао је зној са прљавог чела, искакао из смрдљивих вагона, копао црну иловачу, грлио ракијску флашу као најљепшу драгану. Возио је Брко свој стари пони бицикл вјечито натоварен празним кутијама од банана, возио је Брко и по киши и по снијегу, и ујутро и навече. Возио је Брко и увијек дизао руку, брк и зуб у знак поздрава, не жалећи се никад ни на болна леђа, тешке ноге, промрзлу главу... Насмијан је увијек био Брко. И онда, попустивши стисак, Брко као да ме тргнуо из неког сна, лагано је испустио своју руку из моје, благо се насмијавши, благо зажмиривши, шутке се опротивши са мном. Отпедалао је Брко свој стари пони бицикл, оставивши ме разрогачених очију, непомичног са испруженом руком, да стојим сам на тротоару... А онда, кад сам се окренуо за Брком, није више било ни Брке, ни бицикла, ни кутија, већ само празан длан са траговима Бркиног живота.

ДРВО

Дрво сам. Растем испред петоспратнице са широким тротоаром. У мојој сенци људи паркирају ауто. Кажу да су нам гени којима разликујем светлост од мрака заједнички. Мисле да предосећам опасност и осећам бол, препознајем и памтим мирисе. Девојка са прозора стана на петом спрату, којој је отац преминуо, а младић напустио због друге, мирисала је на вино када је одлучила да скочи. Прхнула је, као да чврсто верује да су раскриљене руке крила. Необично далеко од прозора, падала је до другог спрата, затим су је моје гране једна другој предавале. Покидано лишће падало је много спорије. Зауоставила се на крову паркираног аутомобила. Дрво сам и људи ми придају моћ да исцељујем. Моје гране сада досежу до трећег спрата. Уместо осушених расту нове. Недавно је та млада жена дошла са мужем. Поломљене кости су срасле. Прошла је испод крошње и ушла у зграду. Ветар, који ме повремено покреће, није наишао у том часу, а вољу, којом бих одлучио да савијем грану и додирнем је, биће да немам. Дрво сам.

РЕД ВОЖЊЕ

Воз је био отказан после више од два сата чекања. Студент је нервозно трупкао ногом на станици покушавајући да намести задњицу на незгодним даскама клупе. Испред њега се прогегао крезуби машиновођа сумњивог мириса зноја, црног лука и ракије. И овако би пао испит, тешио се Студент. Ситуација ће барем послужити као добар изговор родитељима. Наоколо су људи гунђали, псовали и долазили док је сунце лено залазило. Студент је отишао иза станице и помокрио се на жбун, главе пуне синуса и косинуса, али празне потребног знања. Уздахнуо је, преноћиће на станици, превише је уморан за изговоре и објашњавања. Торба од вештачке коже са логом бивше компаније његовог оца може послужити као јастук. Одједном, спикер је јавио да ће чекани воз ипак бити постављен на први колосек. Студент је бесно фркнуо и одбио да се повинује накарадном систему коме је једини циљ да упропасти будућност младих и разбије им све снове да ће неки пут моћи да постану самостални и успешни људи. Забацио је торбу на леђа и упути се кући где ће попити чашицу ракије са својим оцем да би се смирио. Једног дана он ће бити тај који ће се играти са системом који се сада подсмева његовој анонимности.

ТАЧКА КРАЈ

...губим дах, губим дах, трчим у месту... претрчавам цео пут од јуче... тражим... завирујем... отварам очи... затварам прозоре... провирујем... нема... проверавам... ни ту није... успињем се мердевинама... ходам по крову... увлачим се у каљаву пећ... гурам дурбин у олук... тресем дрво јабуке, гледам – није отпало ништа... држим се за срце, покушавам да дишем, седнем, устанем, преврћем по фијокама, празним кутије, фрижидер, орман... сејем хаос око себе... нема везе, сутра, средићу... поправићу све... све ћу да поправам кад ово окончам... само да... ја стварно не могу... једва дишем... само да... тачније кад... кад нађем реч... јер знам... ја не... ја знам да је та реч... одговорна за целу ову сцену... и да без ње... да без ње не могу да завршим причу...

Стефан Теодор

РЕЧ

На првој страни једног дневника, исписаног препознатљивим краснописом типичним за полазнике школа Краљевине Југославије, уписане су две реченице а на последњој једна реч.

7-ога априла, лета 1937-ога, на Благовести

Пре двадесет година, лета 1917-ога, на Благовести, имао сам три године, јео сам кречни малтер из зида јер сам мислио да би могао имати укус козјег сира. Старао сам се да преживим иако је једно моћно царство одлучило да пре сопствене смрти умори глађу позамашан број малолетне деце.

12-ога априла лета 2015-ога, на Благовести

Опет.

ЧИНОВНИК И СВЕСТАН ГРАЂАНИН

Таман да изусти: „Дођите сутра“, човек испред шалтера га претече: „Да дођем сутра?“

Збуњен, чиновник узврати: „Да, да.“ Би му криво што не рече: „Боље прекосутра“, но клијент му из смушеног погледа прочита мисао: „Можда боље прекосутра?“

„Да, боље.“

Чиновник се вајкао у себи, могао је да добије још који дан, но уздржа се: ко је свестан тежине и одговорности чиновничког посла, и заслужује брзу услугу.

Драган Тешовић

ОБИЧАН ДАН

Крв је шикљала из разрезане вратне артерије. Покидана нога висила је са ивице крвавог кревета... Ма не! Није! Устао сам мауран са обавезом да напишем причу. Занимљиву! Скренуо вам пажњу. Написао. Сад одох да спавам!

Зоран Тодор

АСФАЛТ И ШИНЕ

У свету уврнутих правила понекад ме пругом поред реке односи воз. Одлазим. У исто време путем поред пруге приближава се аутобус. Долазим.

Мимоилазимо се и поздрављамо очима пуним прашине, док нас удаљавају асфалт и шине.

РАЗДАЊИВАЊЕ

Понедељак је параноично и из све снаге лупао на моја врата, викао и чекао да му отворим. Можда је желео да ми каже да ће Уторак доћи да разговара са мном о нечему врло битном. Понедељак је будала, јер само будале чекају пред затвореним вратима, Уторак не познајем. Среда – бледо дете пакости, гледа ме кроз шишке, а умрла сам. Знам, била је среда кад се то догодило. Пробудила сам се, био је то Четвртак око пола 10. Одмах сам му рекла да се макне, да ту нема шта да тражи, али да не покушава да изађе на врата, јер је испред њих Понедељак – будала која још увек чека. Морао је да искочи кроз прозор. Седим и гледам у једину тачку на зиду коју Четвртак није однео. Чујем како се нешто договара са Понедељком пред мојим вратима. Сутрадан отварам корпу са прљавим вешом и из ње искаче Петак. Ни њега нисам познавала, тако да је био принуђен да се придружи Уторку. Субота, женског је рода. Косу фарбам у бордо, претапам се у бело, замишљам на махове дан када сам престала да пишем. Ево је Недеља, њу сви мрзе због Понедељка јер је он очигледна будала. Недељу мрзе, иако не знају да се она само претвара да постоји. Гледам здраво кроз отворен прозор, имам плаве очи, врата не отварам.

Иван Томић Мистер

РАЗГОВОР
(фосилни запис)

„Ја сам изумро“, рече диносаурус птици додо.

„И ја сам“, одврати она.

„Е, ал’ ја сам изумро јако давно“, настави диносаурус. „Много сам изумрлији од тебе!“

„Пре или после, све му то изађе на исто“, закључи птица додо, и међу њима завлада дуга, непријатна тишина.

На врхунцу исте, прочистивши грло, диносаурус се срамежљиво јави:

„Па, иначе... Шта има?“

Дејан Тофчевић

МЕХАНИЗАМ

У предњем точку станује мачија душа. Неспутана. Слободна. Плашљива. Често чуљи уши, осврће се и силно убрзава само када треба. У супротном одмара, али увек на опрезу и са једним отвореним оком.

Псећа необуздана халапљивост и послушност је у задњем точку. Ту је ближе газди и понеком сласном залогају. Креће на команду и гура из све снаге. Тада се мачки исплати што је увек на опрезу. И оно отворено око. Она на први знак опасности устаје и почиње да бежи. Пасји принцип задњег точка када то угледа, наваљује за њом из све снаге. Своје и газдине.

Да нема одбојности рама који увек држи дистанцу међу њима, бицикла не би ни било. Возач би се вечито борио развађањем псећег и мачијег принципа и не би могао да ужива у вожњи као ја.

ПРОКЛЕТО НАШЕ ЈЕЗЕРО

Вратиће се, говорим наглас, уживајући у мирису графитне оловке. Вучем првих пар линија, круто, несигурно. Неколико слободнијих покрета и ето је – наша шума! Густа шума чувала је то наше језеро. Пар брзих покрета и... видим је! Дозива ме из хладне бистре воде. Тако је сигурна у том нашем језеру, као да ће чим изађе из њега, уредити цео свет под конач. Изгледа да јој вода даје снагу. Суптилно исцртавам благим ветром покренуто површину воде. Запливао сам коначно. Хладна вода заледила ми је срце. Само она може да буде у хармонији са овом притајеном, злоћудном водом. Ја, у ствари, презирем ово проклето језеро! Допливао сам до ње. Вучем линију од леве до десне ивице папира. Подебљавам је, испрекидано, мукотрпно. То је тај хоризонт, наш хоризонт. Последње што ми је остало урезано у сећање. Не сећам се себе тада. Можда нисам био свестан шта радим. Зато се сада питам зашто је још увек нема.

ГУБИТАК

Опет сам у селу. И, наравно, морам увек на стрину да наиђем. Срећемо се на отвореном. Позива ме да дођем у кућу. Одлази. Ја остајем. Гледам око себе. Шпорет јој је напољу. Лети тако кува. Само што је овај пут некако баш чудно удаљен од куће. Отварам рерну. Унутра је пуна вангла фино нараслих, снежно посутих крофни. Да, одувек су добро јели! Узимам једну да поједем. Ипак је та крофна од брашна, које добијају и с наших њива.

Бацам поглед на кућу. Дели нас једна ливада. Пред кућом седе две жене из села. И сестра од стрица је ту са својом децом у посети својима. На улазним вратима се појављује брат од стрица. Код кога да идем?! Нервозно седам на једну стару, расклиману клупу, која покушава да ме збаци са себе. Јао, убод! Скачем. Није ваљда од рђавог ексера? Ух, добро је! Нема крви.

Ал' нема ни прста!

ЗИД

Сетих се у позни сат, враг би га знао зашто (ваљда зато што тај никада не спава, ваљда?), једног зида се сетих... Не оног што се канда из васионе може видети на планети, у земљи једној голомој, не тог, јер тај уистину и не постоји, нити пак оног молитвеним сузама обливеденог (Има ли, напослетку, зидова крај којих се не плаче, гласно или немо?). Чак ни оног што се по једном граду зваше, не могу се сетити којем, и након чијег нестанка заникоше обноћ зидови до неба, из река и планина, кроз прошлост и истину, зидови хладни и влажни какве свет још видео није.

Сетих се у позни час, заверенички, једног зида што је душу располутио и на све стране света замакао. Зид једног од азгана сазданог. Па се питам невесео, да л' се мени зби ил' недрагу мом? И што ли памтим још, ако, веле, морам, заборављати?

Огреховљен сав. И сам.

СТВАРАЊЕ ПРИЧЕ

На границу света, у титрање створеног и нествореног крочим понекад да ухватим причу. Раширим сто руку, зажмури и чекам да ми нека падне у наручје. Понекад се то и деси, понекад ме прстом такне по рамену, али најчешће ја њу ухватим за лелујаве скуте, задржим је да не побегне, окрећем у рукама, загледам, опијавам траке слика и речи и плетем их како она хоће. Мислим да се радује уласку у стварни, бели свет. Ја се радујем још више и захвална сам и тихо свечана. Понекад раширим стотину руку, и у свакој ми по крај разапете мреже, па млатарам узалуд њима у црној ноћи пуној тишине.

Татјана Удовић

МОБИНГ

Када попут зле утваре над тобом чами бијес што притишће те стресом као бодеж, а ти постајеш олупина исцјеђене душе – душе без шапата и без гласа што вапи бешчујно за криком; омамљен стресом згуреном у жи- лама, падаш ничице без помоћи дозивајући понос.

ПОГЛЕД У БУДУЋНОСТ

Тог првог новогодишњег јутра за доручком смо жена и ја одушевљено препричавали утиске са заједничког дочека Нове 2050. године. Како су појевтиниле специјалне наочари за виртуална путовања, могли смо себи да приуштимо један гламурозни дочек у престижном хотелу са 6 звездица у Дубаију.

Расположење нам је донекле квариио глас спикера са кухињске видео плоче. Монотоним гласом говорио је о очекиваним догађајима у новој години: пад владе због неколико министарских афера са земљиштем и естрадним звездама, нови избори, завршетак преговора о уласку у ЕУ, драматична расправа у Бриселу око статуса преостала четири неалбанска становника на Косову, коначно расветљавање политичких убистава из прошлог миленијума, драстично смањивање пензија због алармантне чињенице да на једног запосленог долази пет пензионера, смањивање индекса корупције које ће нас довести на 97. место у свету...

„Доста са тим!“ нервозно је викнула жена и пребацила на канал који нас је дискретно увео у Златну салу бечког Музикферајна и почетак традиционалног новогодишњег концерта. Препустили смо се звуцима Штраусових валцера и мирисима цвећа донетог тог дана са Азурне обале...

**ТРИ ПИСМА ПРОСВЕЋЕНОМ БРАТУ
НА ЗАПАДУ**

1.

Драги брате, пишеш ми и радујеш ми срце, одавно си путник и далеко... Мука те отерала тамо, западно од раја и тако нас, ето, сем љубави и истих родитеља, још и ова словесност спаја... Као што песник рече: „Када се реч преточи у писмо, онда мисао путује кроз време и сведочи трајање духа. Јер записано није сенка ни шапутања, ни громогласног, већ отисак корака говора, коначно независан од слуха...“ Ти, додуше, велиш – Канађанин си сада, Квебечанин, шта ли? Да, и наши стари су већ знали: „...јер стомак је забораван и свакодневно иште, док заборавна глава туђем је буњиште...“ Али промисли, брате – истим језиком зборимо, питамо се и одговарамо, љутнемо се и карамо... и каткад договоримо... Сећаш ли се речи: „Пиши као што збориш, читај написано, слепи код очију бесловесно блеје...“ Сети се и Владике дива, његовог питања тужног – шта ли је једна суза без својих родитеља? И шта смо сви ми, брацо, без наших родитеља... и свих нас Прародитеља? А шта је нама ту Запад? Злодонатор, терминатор, можда имитатор, можда плагијатор, а прва сила и чудо белог света... Мрак у нас гради, црну кулу зида на нагорелим ребрима Грачанице и запањеној сузи усмрћене девојчице... Запад... вечити напад, само смена имена а сви су скоро исти, при заклетви Источнику као суза поскока чисти... „Лазарева глава о вечности слови... Шта је глава цара спрам хлеба, игара?“ Је ли то избор?

МАЈКА

У среду сам умрла брзо. Мачка крзна боје оникса однела ме је лагано.

У четвртак сам умирала дуго и мучно. Од моје последње јучерашње смрти прошло је много векова међу људима. Људи су одавно заборавили да су ме дозивали исцртавајући ромбове и три тачке, правећи фигуре жене са великим стомаком, желећи ми тако лаку смрт и поновно рођење, јер је то њима значило све. Чим сам пала у постељу, из Цариграда кренуле су војске. Петсто година сам тог четвртка умирала. Смрт је онда имала рибље очи. Знала сам да ће ме људи пет векова проклињати.

У петак сам умрла брзо и болно и донела два светска рата. Смрт је дошла у виду огња. Док сам ја горела, и људи су у хропцу од бомби горели.

Сада је субота, људи дочекују 2016. годину, а ја поново чекам смрт. Питам се каква ће данас бити? И ево је! Гнусобна сива рука као изједена хемикалијама помази ме по лицу. Кожа ми пуче и умирање отпоче.

Илонка Филиповић

НОЋ СА СПИНОЗОМ

Једне топле љетне ноћи лежала сам дуго будна у кревету, сан се повукао на сигурну удаљеност да ми не запне за немирне трепавице.

Друштво ми је правио Bento Varuch Benedictus, шапћући:

„Ако се не можеш схватити помоћу другогa, морат ћеш се схватити самом собом“.

Баш тако је рекао. Град се шћућурио у топлом мраку и ја се питам што ћу и како ћу. Како се схватити собом?

Боље би било да сам бројала овце.

БЈЕЖИ, АНЂЕЛЕ, БЈЕЖИ

Знао си да ће та игра бит изгубљена. Она је још прије неколико тренутака била с тобом. Лежали сте голи. Туцао си је с отпором. Не што ти се гадило њено тјело, њен длакав трбух, њена напета бедра, не то. Туцао си је к'о зец, без мисли, аутоматски. Руком ти је посегнула у хлаче и муљала те толико времена да си се превалио на њу. Поривао си у њу, распарао, пробо би је, али она је то познавала. Што си је с већом бјесноћом и снагом туцао, то је више уживала, више се привијала уз тебе, гризла ти врат, забадала нокте у кожу. Припила се уз тебе, њено месо, њен мирис те мамио, силовитост покрета, насилност узимања. Растварала се и затварала муњевитим ритмом. Био је онај луди штос који се понављао, то да си се успињао, цура ти је зрачила, било је свеједно ко лежи с тобом, само си ти, ти си. Зарио си прсте у њену косу, ал' то није била она, био си то ти, топио си се, видио си да је боли, уживао си у томе што њу боли, јер ниси владао собом, јер је иначе не би хандрио. Окренуо си се у страну и зијао у празно. И док ју је болило, док јој се трзало лице од физичког бола, смијала се, напућених усана се смијала и гризла ти прсте. Ти се ниси борио с њом него са собом. Твој пораз је био већ у томе што ти је дошло, што те свладала потреба, што си пожелио да се пењеш. Тај твој јебени его. Лежите голи и пушите.

КАРТОНСКИ ЧОВЈЕК

Сањао си Рат. Сав свој свијет од картона, ког ватра носи пламеном. Све што си мислио да је вриједно гасио си кантом хладне воде. А он се топио. Пробудио си се. Миран јер те окружују успокојени. Несвјестан ужаса у очима оних који с кантама топе своје свјетове. Тамо далеко. Сваки залазак сунца, узалуд би покушавао да осјетиш било сјету, било топлину. Разливане боје у даљини биле су за тебе тек оно што се чинило да јесу. Ватрено наранџаста, са крвавоцрвеном, на крутом, посивјелом, замрљаном канвасу. Ниси ни слутио да си и сам од картона. И да те може однијети први бешћутнији вјетар. И ниси осјетио како они живи уз тебе скривају сузе. Да те не поквасе.

ТРЕЋА ЖИВОТНА ДОБ

Застао сам у парку и сјео на клупу. И гле... запазим малог Иву како ми се приближава, дјечји бицикл без педала, гура ногама, а ја му додадим:

— Млади госпон Иво, идемо на пиво.

Стричек, а ова два иза мене клипана.

— Молим фино, млади госпон Иво, и њих позивам на пиво.

Стричек, а тко плаћа пиво?

— Прву рунду плаћам ја, а потом по реду та два клипана.

Стричек, а када плаћам ја?

— Е па ти, млади госпон Иво, кад порастеш, ти ћеш тек тада платити, али рунде двије.

Стричек, слажем се.

И док смо се тако ми у својој причи развезли: он који се пење уз животни бријег и има тек три и ја који силазим низ тај животни бријег и имам 65 година; догле су нас та два клипана, Ивин тата и стриц, запањено гледала, а да нису схватила: Да смо се ми, Иво и ја, на том животном бријегу управо нашли у истој животној коти, он са три и ја са четири године, с тим да сам ја закорачио у трећу животну доб.

ЖИВО БЛАТО

Једног јутра сасвим спонтано пожелех да мало прошетам природом. Одмах ми је на ум пао национални парк под заштитом државе. Убрзо сам се нашао тамо. Природа је била предивна. Очаран лепотом, превише сам једно упозорење и нашао се у озбиљном проблему. Наиме, упао сам у живо блато. На табли, на којој је исписано упозорење, додатно је истакнуто: „Немојте много да се буните и врпољите јер ћете само још дубље да тонете. Помоћ ће вам брзо стићи“. Као сваки послушник смирио сам се верујући у натпис иза којег је стајала сама држава. И не задуго појавили су се представници власти. Озбиљно су се забринули када су видели на каквој сам муци. Пљуштали су предлози како да ме извуку из блата. „Ово није право место за већање“, проговори један од њих: „Ово је за скупштинску дебату. Морамо то да одржимо“. Сви су се сложили с тим предлогом. Тај исти политичар, паметан неки човек, из оближњег шевара ишчупа трску дугу читав метар, очисти је изнутра да може да пролази ваздух и тутну ми је у уста. „Ово је само превентива“, рече он „док ми већамо“. Потом сви одоше. Наравно да сам се уздао у њих када сам се присетио коме су све помогли.

НОВА РЕЛИГИЈА

Посадио ме је за расклимани сто у соби коју смо звали мојом, а била је складиште неких пређашњих снова, и наредио ми да пишем. Беспоговорна; држим се за оловку као за сламку и слушама какве ће се речи обрушити на мене. Разљутила сам га; по ко зна који пут... присуством, постојањем, поступком, речју. — Пиши! Мој човек је мој бог! Гледам га у неверици. Оловка се невољно миче по папиру. — Све што знам безвредно је и глупо — гласио је диктат. Речи лакше клизе по белој површини откако не верујем у знање. — Понизна, послушна и захвална, мислим само о томе како да удовољим свом човеку. У супротном треба да будем пропишно кажњена. Пишеш? Пишем. — Сад то потпиши или иди! Потписала сам троструко: крвљу, отиском прста и пуним именом. — Од овог тренутка... знаш шта сам ја теби? Ја сам за тебе бог! И тако ћеш се опходити према мени. Јасно?

Принела сам себе као жртву, а онда ми је рекао: — Бог је љубав... Е, јеби га, с тим боговима никада ниси начисто. Почела сам да преферирам људе.

Денис Чокић

ЈЕДНОГ ЈАНУАРА У БЕОГРАДУ

И док је есид цез свирка трајала, а црвени и зелени ласерски зраци ритмично лудовали простором, на слепоочници огромног човека до себе периферним видом спазио је црвени кружић. Зауостављен сноп светлости на лицу грмаља подсећао је на снајперско маркирање пред упуцавање жртве. Нестваран амбијент, филмска сцена, саксофон и бас, ох, каква урнебесна предсветосавска ноћ, помисли он. Срећом, одустане од замисли да се самоубилачки нашали с краљем подземља који се на кратко затекао у ноћном клубу, и укаже му да је маркиран ласером, што би била апсолутно генијална шала у његовом поимању хумора. Тако је мудро одлуком себи обезбедио наставак несметаног пуњења батерија магијом музике и љубави која се одмотавала пред њиховим очима попут клупка.

ДАМЕ, ДАМА

У зору неколико старих дама седи на обали мора, дубоко удишу ваздух, пију прву-другу кафу, читају, не разговарају. Једна од њих устаје и креће врло несигурним корацима према мору и након 4-5 тетуравих корака пада на песак, некако се окреће на леђа. Очи и уста су јој пуне песка али она се рукама држи за стомак, крв шикља из њега. Умире.

Даме устају са својих столица и прилазе несретној жени, вриште, плачу.

Једна и даље седи, чита књигу, у једном моменту је одлаже на своје ноге а у другом узима мобилни телефон и зове хитну помоћ, полицију, управника хотела. Ставља телефон у торбицу и прихвата књигу својим кривим и квргавим прстима подвлачи следеће стихове:

тамо где је сва наша нада,
нико о нама ништа није чуо.

А онда тихо и самозадовољно говори себи у браду да јој је данас свега доста па, чак, и читања поезије за (дневне) менталне потребе.

СУЗЕ

Знате, било је јебено добро. Додуше, знао сам да постоје места о којима не говори и дани које не спомиње, али ме није било брига.

„Умем да заплачем док водим љубав“, мазила се. „Само ћутим а сузе ми се сливају низ лице“. Могао сам осетити њен немир. Дремао је дубоко у њој.

„Плачи, девојчице“, рекох, „направићемо језеро, спустити чамац и веслати док се боје не утопе у бесконачност“, говорио сам, али понекад патетишем тек тако.

„Предивно је. Волела бих тако да нестанем“, одврати она. Мислио сам да се зајебава. О, како сам само погрешно.

Љубав је увек чудо и прекратко траје. Често помишљам како сам морао знати да постоје места која је чекају и дани којима ће се вратити и наједном схватам да сам све време знао истину, али сам се надао да ће и мене повести кад буде одлазила.

Мене је чекала, о мени маштала. Због мене је плакала док су боје бледеле.

Пловим даље.

СУЗА У ОКУ ЗМИЈЕ

Отац Слаткоречило обрео се у цркви, поред човека који се молио клечећи испред зида.

„Младићу, зашто поред свих икона ви зурите у сивило?“

„Једино овде осећам присуство оца“, узврати незнанац.

„Чије присуство?“ збуњено ће свештеник. „Ко сте ви?“

„Луцифер“, рече младић уставши. Очи су му севнуле, испуњене сузама.

„Шегачиш се, неверниче“, разљути се поп и устукну јер му се овај нанео у лице.

„Са мношћом се шегаче, попе. Отац ми је дао задатак дежурног кривца. Зар су мени забрањени покајање, молитва и опроштај?“

„За тебе нема опроштаја. Осуђен си и укинуће се твоје царство!“

„Царство? Којешта! Ко још жели да влада оваквим човечанством?! Задрхтите кад чујете моје име, а истовремено ме толико потцењујете. Да ли вам је икада прошло кроз главу да бих ја, који одлично познајем Библију, могао да из ината разочарам пророке, решивши да постанем добрица?“

Сироти попа моментално се пробудио. Обрисао је зној и погледао на сат. Литургија! Наследио је парохију од попа Варајла, који је лане страдао пијан возећи ауди, на дан Светог Архангела. Морао је да похита. Муштерије чекају.

1980.

Тог првог мајског недељног поподнева враћали смо се са села. Отац је паркирао бијелог фићу испред зграде, попели смо се до стана на трећем спрату и док је откључавао врата, телефон је већ увелико звонио, а глас са друге стране жице му је рекао да се хитно јави у предузеће ради дежурства. Мајка која је тад била у поодмаклој трудноћи је упалила наш црно-бијели тв, на ком су била два програма, а ја сам у седам и петнаест са великим разочарењем схватио да то вече, неће бити цртаног филма. Није га било у уобичајеном термину наредних седам дана, а на тв-у су се смјењивали уплакани грађани, домаћи политичари, страни државници и концерти класичне музике.

Трећег мајског недељног јутра, објесио се Ијан Кертис, пјесник и пјевач култног манчестерског састава *Joy Division*. Другог понедељка у децембру један манијак са два имена је касно увече сачекао испред њујоршког хотела и убио Џона Ленона, мада му је Ленон пар сати прије тога потписао свој најновији албум.

Између Кертисовог самоубиства и убиства Ленона, родила се моја сестра, која се у том тренутку тако гласно продерала, као да се родила у Сјеверној Кореји, не марећи много за достојанствене јецаје, којима је већина грађана СФРЈ испратила њега и њу, 1980-у.

АУТОРИ

Авдовић Р. Сенад (1983, Нови Пазар), дипломирани правник, а тренутно апсолвент математике и физике; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Новом Пазару.

Анђелић Синиша, пише кратке приче; живи у Сплиту.

Анђелковић Бранислав (1974, Панчево), дипломирани филолог; наставник српског језика; пише кратке приче, драме и драмске игре за децу, сценарија; сарађује са часописима; награђиван; живи у Панчеву.

Арамбашић Милица (1985, Београд), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче, поезију и прозу; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Арсенијевић М. Александар, пише кратке приче, поезију и прозу, хаику; објавио је „Мишљење љубави“ (поезија, 1991), „Обојимо Васкрс Господњи“ (2009), „Јеванђеље за децу“ (проза, 2010); заступљен у антологијама; заступљен у бројним зборницима поезије и прозе; преводилац четрдесетак књига (са енглеског и руског); аутор текстова у периодици, зборницима, монографским издањима; превођен на руски, француски и енглески језик; вишеструко награђиван; живи у Београду.

Арсид Вукмановић Соња (1978, Београд), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче; засту-

пљена у зборницима; живи у Београду.

Арсиић Смиља (1958, Горњи Романовац код Сурдулице), правник; пише песме, хаику и приче; књиге песама: „Земљо“ (2010), „Боје ветра“ (2011), „Незаборав“ (2011), „Небесно ткање“ (2012) и „Прегршт сунца“ (2012); песме су јој превођене на италијански, румунски и јапански; заступљена у великом броју зборника и антологија у Србији, Италији, Румунији, Хрватској, Канади и Јапану; награђивана у земљи и иностранству; живи у Новом Саду.

Антанасијевић Богољуб (1940, Ниш), пензионер; пише кратке приче, поезију и прозу, афоризме и епиграме; сарађује са часописима; награђиван; живи у Нишу.

Бабић Владан (1972, Београд), дипломирани електроинжењер; пише кратке приче и песме; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; живи у Београду.

Бајц Јован (1976, Аранђеловац), пише поезију, романе, кратке приче и афоризме; објавио „Ватрено оружје“ (поетски роман, 2003), „Распеће“ (роман, 2005), „Лет беле врање“ (збирка афоризама, 2014); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Аранђеловцу.

Балтић Вања (1984, Загреб), преводилац за румунски језик; пише кратке приче; живи у Београду.

Батинић Драган – пише кратке приче.

Башановић Марковић Жељка (1973, Београд), пише кратке приче; заступљена у зборницима прича; живи у Београду.

Беловари Белинда, преводилац; пише кратке приче и песме, за децу и одрасле.

Бене Викторија (1984, Београд), завршила мастер на филозофском факултету; пише кратке приче; заступљена у зборницима прича.

Бибић Шаботић Мирсада (1966, Пећ), дипломирани

филолог, професор матерњег језика и књижевности; пише кратке приче, песме, приповетке, драмске текстове и романе; објавила је књиге „Мајко, зашто?“ (роман), „Жад“ (збирка песама), „Немири“ (збирка приповедака), „Драме“ (збирка драмских текстова); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Рожају.

Биноски Ђорђи (Binoski Gjorgji), пише кратке приче.

Благојевић Владимир (1992), студент; пише кратке приче и поезију; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван; живи у Београду.

Благојевић Миланка, пише кратке приче.

Богојевић Дејан (1971, Ваљево), књижевник и ликовни уметник; објавио 45 ауторских књига (поезија, проза, хаику, драма, есеј); награђиван у земљи и иностранству; превођен на двадесет језика; ауторске књиге су му објављене у Словенији, Бугарској, Естонији, Тајланду...; члан Удружења књижевника Србије; председник „АРТ групе АКТ“ и Хаику друштва Србије; оснивач Тријенала визуелне и експерименталне поезије; уредник часописа „АКТ“ и „ТЕНСО“; живи у Ваљеву.

Божих Јованка (1953, Врело), дипломирала на Факултету политичких наука, професор социологије; пише кратке приче, поезију и хаику; објавила је књиге: „Зраци“ (кратке приче, 2015), „Ваљевска села“ (2010), „Ваљево које волим“ (2008), „Извор“ (са др. Кармен Булзан, румунско-српско издање, 2007), „Пријатељство за 10“ (са др. Кармен Булзан, румунско-српско издање, 2004), „Уметност у светлу награде“ (1995), и збирку хаику поезије „Прозирани облак“ (2000), као и двојезично румунско-српско издање ове збирке „Claj de Nor“ (Темишвар, 2001); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; превођена на француски, румунски, енглески, јапански, немачки, пољски, словеначки, мекедонски; вишеструко награђивана; живи у Ваљеву.

Божичковић Радуловић Данијела (1968, Вршац), дипломирани педагог; пише кратке приче и прозу; објавила „Звездана приче“ (у два издања, збирка кратких прича, 2009), „Имате ли чудне снове“ (роман, 2010), „Сочно и Опоро... П. С. Поверљиво“ (збирка прича, 2013), „Под кожа“ (на македонском језику, 2014), „У страху је велики страх“ (роман за децу, 2014); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; члан је удружења Књижевника Србије; живи у Петровцу на Млави.

Бубања Војислав, пише кратке приче; живи у Београду.

Бундало Н. Јован (Мајкић Јапра код Санског Моста), пише кратке приче, песме, песме за децу; објавио збирке песама „Да или Не“, „Љубав је рат“, „Насмеј се растанку“, „Накит туђе душе“, „Изгубљене сенке“, „Живот је глоса“, „Јесењи сонети“, „Два пјесника пјесме двије“, „Лептирица у ћилибару“, „Везмарово сећање“, књигу прича „Док чекам дан“, и песме за децу „Невидљиви друм“; живи у Београду.

Буњевац Милан (1941, Добој), театролог, критичар, есејиста, прозаиста, преводилац, доктор наука; пише кратке приче, песме, есеје; објавио је две књиге прозе „Зелена маска у облику ципеле“ (Београд, 2007) и „La Berge Sud“ (Париз, 2014); објавио више књига есеја и студија из области историје и теорије књижевности, тетрологије и лингвистике; живи у Шилтигему.

Вајdle М. В. Јован (1958, Нови Сад), машински инжењер, пише кратке приче и песме; објавио „Хербаријум речи“ (записи у песми и прози, 2015); заступљен у зборницима; живи у Бечеју.

Варићак Душан (1962, Београд), пише поезију, приповетке, кратке приче, књижевну критику и есеје; објавио је збирку приповедака „Проклетство Буковског“ (2014), и збирке песама „Посматрачева песма“ (2010), „Тражећи човека“ (2011) и „Сто лица једног писца“ (2012); сарађује са бројним

часописима; награђиван.

Васић Витомир (1944, Деспотовац), дипломирао на Факултету политичких наука; пише кратке приче; објавио је петнаест књига а неке од њих су: „Трчање за дугом“, „Докази о постојању Бога“, „Спаситељ“, „Истина и заблуде о Исусу Христу“; живи у Свилајнцу.

Васић Тијана (1991, Алексинац), студент филолошког факултета, пише кратке приче; живи у Алексинцу.

Велојић Милена (1984, Ниш), професор разредне наставе; пише кратке приче; живи у Књажевцу.

Вељовић Павица (1978, Нови Сад), пише песме, приче, афоризме, скечеве, колумне, доскочице, вицеове; објавила књигу афоризама „Сизифе, промени руку“ (2014); сарађује са часописима, уврштена у антологије и зборнике; живи у Сурчину.

Влајковић Милан, социјални радник у пензији; пише кратке приче и монодраме; објавио књиге „Балкански вигвам“ (сатиричне приче), „Не, зовем се Павле“ (аутобиографске приче), „Пас“ (монодрама), „Избори у балканском вигвamu“ (сатирични игроказ), „Време поздера“ (аутобиографске приче); живи у Параћину.

Влаовић Јелица (1957, Херцег-Нови), дипломирани економиста; пише песме за децу и приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Водановић Чопор Роберто, пише кратке приче; живи у Задру.

Војновић Орлић Нада (1955, Вуковар), професор књижевности, пише кратке приче и романе, заступљена у зборницима прича; живи у Зрењанину.

Вранеш Илија (1972, Нови Сад), дипломирани економиста, комерцијалиста; пише кратке приче; живи у Новом Саду.

Вршкова Даниела, васпитач, пише кратке приче и поезију; објављује под псеудонимом Dana Hill; живи у Бачком Петровцу.

Вујовић Марија (1940, Книн), професор књижевности у пензији; пише кратке приче и песме; објавила књигу прича и песама „На крилима сећања“ (2014); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Бечеју.

Вукелић Рожан Ђурђа (1956, Видрењак), дипломирани економиста; пише кратке приче, хаику поезију и прозу; награђивана за хаику, прозу и поезију; превела је на енглески језик тридесетак збирки поезије и хаику поезије; живи у Иванић Граду.

Вукчевић Ксенија, пише кратке приче.

Вучичић Нада, (1949), медицинско-лабораторијски инжењер.; пише кратке приче и песме; заступљена у зборницима; живи у Сплиту.

Гајић Наташа, пише кратке приче, живи у Брчком (Дистрикт БиХ).

Голднер Бранислав (1936, Шабач), магистар и доктор медицинских наука; објавио је књиге: „Чешљеви за маглу“ (2005, роман), „Голубије село“ (2007, збирка приповедака), „Висибабе“ (2008, роман), „Опсидијан“ (2000, роман), „Приче из докторске торбе“ (2009, роман), „Добро јутро“ (2010, збирка приповедака), „Приче животног тренутка“ (2010, збирка приповедака), „Кад су зоре осветале црвено“ (2011, роман), „Непредвидиви сусрети“ (2011, приче), „Трећепозивци“ (2012, роман) и „Плава сова“ (2012, приче), „Момчило Гаврић најмлађи каплар на свету“ (2013, роман), „Мозаик Живота“ (2014, приче), „Дрхтаји“ (2014, кратке приче), „Страдања Генерала Данона“ (2015, роман); сарађује са часописима; вишеструко награђиван; члан Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Гризер Јасна (1978, Рума), дипломирани педагог; пи-

ше кратке приче и романе; сарађује са часописима; живи у Новом Саду.

Грујић Новица (1949, Дубравица), доктор техничких наука; пише кратке приче, монографије и романе; објавио „Дубравица кроз време“ (монографија, 2005) и „Тумарање по Балкану“ (роман, 2015); живи у Пожаревцу.

Грујић Сава (1979, Ковин), пекар; пише кратке приче, песме, есеје, романе; објавио је збирке песама „Изнад времена“ (1997), „Као ово или као оно“ (2004) и збирку кратких прича и есеја „Тренутак преображаја“ (2013); живи у Великом Градишту.

Гужвић Зоран (1962, Крагујевац), наставник; пише кратке приче и поезију; објавио књигу поезије.

Дамјанац Милан (1985, Приштина), дипломирани филозоф, пише кратке приче; живи у Београду.

Дамњановић Игор Браца (1989, Београд), пише афоризме, песме, приче, драме, хаику; радове објављује у Србији, Федерацији Босне и Херцеговине, Хрватској, Црној Гори, Сједињеним Америчким Државама, Шпанији, Јапану, Новом Зеланду, Румунији, Швајцарској, Русији, Турској; сарађује са бројним часописима; заступљен у више зборника; превођен на енглески, руски, румунски, турски, мађарски; вишеструко награђиван.

Даниловић Мирјана (1953, Велика Плана), лекар пнеумофтизиолог; пише кратке приче, поезију, песме за децу и романе; објавила збирке поезије „Сан о птици“ (2005) и „Сневач“ (2014), песме за децу „Баш нећу“ (2008) и роман „Јоргован за Чајковског“ (2011); заступљена у зборницима; живи у Београду.

Денчић Живојин (1939, Бела Паланка), дипломирани правник; пише афоризме и кратке приче; заступљен у зборницима; сарађује с многим часописима и листовима; књиге афоризама: „Капи за главу“ (1997), „Прасак за главу“ (2003);

„Спреј за главу“ (2005); приредио књигу „Фројдове досетке“ (2005) и књигу сатиричних прича „Буриданов магарац“ (2008); награђиван за афоризме и приче; живи у Зајечару.

Димитријевић Мартинов Биљана (1944, Башаид), дипломирани економиста у пензији; пише кратке приче, приповетке, песме и афоризме; објавила је „Осмех кроз сузе“ (2009, аутобиографске приповетке) и романе „Печати судбине“ (2012) и „Породице из старог краја“; заступљена у зборницима; живи у Зрењанину.

Димовски Петре (1946, Брод), главни уредник књижевне ревије Друштва писаца Македоније; пише кратке приче и романе; објавио је тридесет књига.

Додеровић Зоран (1960, Нови Сад), пише кратке приче, афоризме и хаику; књига хаиква „Заструпљена река“ (2000); коаутор је књига „Раскршће ветрова“ (2003) и „ПРЕ-ЗЕНТ анегдоте (2006); уређивао часопис „Хаику момент“; заступљен у бројним часописима, зборницима и антологијама; награђиван; живи у Новом Саду.

Дојчиновић Душан, пише кратке приче.

Драгишић Драгиња Мија (Сисак), дипломирани технолог и туризмолог; пише кратке приче и романе; објавила је роман „Хроника њене младости“; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; превођена на шведски; награђивана; живи у Бањалуци и Београду.

Дрековић Ајтана (1991, Тутин), дипломирани филолог и студент мастер студија; пише кратке приче и поезију; награђивана.

Дујовић Ивана (1996, Ваљево), студент; пише кратке приче и романе; објавила роман „Станица за јуче“; награђивана.

Душанић Нада (1961, Сомбор), сликар; пише приче, романе, есеје; објавила књиге приповедака „Приче у боји“

(2003), „Боје тамних светлости“ (2005), „Инфлуенца – приче о додирима“ (2014), романе „Кућа са друге стране“ (2007) и „Спој срећно пронађен“ (2010) и есеје „Кућа пуна слика“ (2008), „Додори Вирциније Вулф“ (2014); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Сомбору.

Ђапо Мирјана (1950, Смедерево), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче, поезију, прозу, романе; објавила је књиге „У бунилу“ (поезија), „Клупа за тиху рају“ (приповетке), „Гумарање по егу“ (поезија), „Jelysion“ (роман) и „Пут у седиште бајке“ (књига прича за децу); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; превођена на македонски, словеначки, италијански и енглески језик; награђивана; живи у Брчком.

Ђокић Бошко, пише кратке приче.

Ђокић Милован (1991, Липецк, Русија), студент физике; пише кратке приче, поезију, драме, есеје.

Ђорђевић Дејан (1970, Велика Сејаница), дипломирани филолог; пише кратке приче, песме, есеје, приказе; објавио збирке песама „Јесам и нисам“ (2007), „Не/пристајање“ (2008), „Будим се да бих те волео“, „Крај и бескрај“ (2014); сарађује са часописима; заступљен у зборницима и лексиконима; поезија и есеји су му превођени на енглески, француски, грчки, руски, бугарски и македонски; награђиван; живи у Грделици.

Ђукић Боровој (1953), издавач; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Ђурић Свјетлана (1998, Челинац), ученица; пише кратке приче, песме и романе; награђивана; живи у Челинцу.

Милутин Ђуричковић (1967, Дечани) доктор књижевних наука; песник, прозни писац, књижевни критичар и новинар; објавио и приредио 50 књига различитих жанрова за децу и одрасле; добитник више награда и признања; пре-

вођен на више страних језика; живи у Београду.

Елез Ранка (1961, Вареш), професор књижевности; пише кратке приче; живи у Херцег-Новом.

Ераковић Драгиша (1951, Ниш), пише кратке приче, песме и афоризме; објавио је књиге песама „Задужбине“, „Перивој љувезни (Врт љубави)“, „Пијана времена“, „Православни манастири на тлу Србије“, заједничку књигу „На путу бескраја“ и „Дружење са вековима“ (заједно са Ј. Ђурић и М. Митковић); заступљен у више од сто педесет зборника и четири антологије; превођен; живи у Нишу.

Ердег Александра Сашка (1975, Суботица), васпитач; пише кратке приче и песме; заступљена у зборницима; живи у Суботици.

Ерцег Војислав (1986, Бањалука), пише кратке приче, микроприче, прозне виџете; сарађује са часописима; заступљен у зборницима и антологијама; превођен на енглески; награђиван; живи у Бањалуци.

Живковић Љиљана (1978, Грац), магистар немачког језика; пише приче, песме и романе на српском и немачком језику; објавила је романе „Артемије тврди да...“ (2009) и „Ако је веровати Артемију“ (2011); заступљена у више од педесет антологија на немачком и српском језику; награђивана у Србији и у Немачкој; живи и ради у Београду.

Живковић Љубиша (1944, Ниш), дипломирани правник; пише кратке приче и поезију; живи у Нишу.

Живојиновић Емилија (1947, Крушевац), пише кратке приче, поезију и прозу; објавила збирку песама „Ћурлик из недара“ (2013); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Крагујевцу.

Жикић Предраг, маркетинг менаџер; пише кратке приче; живи у Београду.

Жупановић Миленко (1978, Котор), дипломирани по-

морски инжењер, пише кратке приче и поезију; објавио збирку прича; сарађује са часописима; живи у Котору.

Златановић Марковић Валентина, магистар књижевноисторијских наука; пише кратке приче и поезију; објавила „Ако смо некад знали да волимо“ (поезија, 2008), „Љубав – то си Ти“ (поезија, 2012) и „Духовност у делу Исидоре Секулић (Молитвени аспекти Исидориног дела)“ (2013); живи у Ужицу.

Илиевски Валентино, пише кратке приче; живи у Македонији.

Илић Слободан (1953, Ниш), професор медицинског факултета, специјалиста нуклеарне медицине и психијатрије; пише кратке приче, хаику и танка поезију; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Нишу.

Јаковљевић Биљана, професор историје; пише кратке приче; живи у Београду.

Јаничић Димитрије, пише кратке приче.

Јанковић Јасмина (1960, Београд), медицинска сестра; пише кратке приче и песме; објавила збирку песама „Портрет моје душе“ (2015); живи у Београду.

Јанковић Микица, пише кратке приче; живи у Аранђеловцу.

Јанковић Стојан, пише кратке приче.

Јашовић Голуб (1960, Ћушка код Пећи), доктор филолошких наука; објавио је шест песничких књига, пет лексиколошких монографија, више књига из наше културне баштине; приредио двадесетак књига из књижевне и културне прошлости Северне Метохије и Шумадије; ради у Косовској Митровици.

Јелинчић Нада (1958, Сињ), дипломирани правник; пише кратке приче; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Сињу.

Јелић Вера (1948, Крагујевац), просветни радник; пише кратке приче и поезију; заступљена у десет зборника прича; награђивана; живи у Крагујевцу.

Јеремић Гордана (1971, Панчево), дипломирани економиста, пише кратке приче и романе; објавила роман „Ана“ (2015); сарађује са часописима; живи у Београду.

Јовановић Светозар, пише кратке приче.

Јовановић Стеван (1979, Мајданпек), наставник српског језика и књижевности; објавио две књиге поезије: „Савремена поезија духа и тела“ (2010), „Из Песме“ (2013) и драму „Још један школски час“ (2014); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Зајечару.

Јовић Марија (1997), ученица средње школе; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Кучеву.

Јововић Милојка (1951, Хоџићи), пише кратке приче, песме, хаику, афоризме и епиграме; објавила шест књига; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Подгорици.

Јокић Перица (1962), дипломирани професор књижевности; пише кратке и сатиричне приче, афоризме, драме; објавио осам књига: „Паметнији попушта“ (1996, афоризми), „Ти си мој геније“ (1996, роман у балади), „Доручак за Ему“ (1997, драма), „Тачно у подне“ (1998, антологија радио афоризама), „Лифт“ (1999, драма), „Причам ти причу“ (2013, сатиричне приче), „Искуства Роберта Ниманија“ (2014, сатиричне приче), „Огледи Роберта Ниманија“ (2015, сатиричне приче); заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван; превођен на руски, енглески, словеначки и македонски језик; живи у Беранима.

Кижевски Мирјана (1978, Нови Сад), специјалиста струковни васпитач; пише кратке приче; објавила коауторску књигу „Рад на малом простору“ (1997); награђивана; живи у Каћу.

Кљајић Горан (1955, Чапљина), пише афоризме и кратке приче; оснивач сатиричника „Носорог“; објавио десетак књига; приредио више зборника сатире; живи у Бањалуци.

Ковачевић Јасна (1959, Лозница), фармацеут; пише кратке приче и афоризме; објавила књигу „Како је Мила добила крила“; живи у Лозници.

Коцић Данило (1949, Дадинце), професор књижевности и дипломирани правник; пише кратке приче, песме и ромене; објавио је збирке песама „Чудна лађа“, „Дневник на распусту“, „Говор камена“, „Песма жени“, романе „Изабрани живот“, „Изабрана тишина“, „Изабрани дани“, двотомне студије „Лесковачки писци – трагови и трагања (1914–2014)“, и збирку „Лесковачки песници – трагови и трагања (Панорама лесковачког песништва 1944–2014)“; сарађује са часописима; живи у Лесковцу.

Кравар Драган (1972, Панчево), електротехничар аутоматике; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Панчеву.

Криницки Володимир (1977, Кировоградска регија, Украјина), дипломирани историчар, преводилац; до 2010. уређивао је часопис *Полигон*, сада је одговорни уредник часописа *ТекстOver*; у периодици објављује чланке, песме и преводе белоруске, босанске, енглеске, српске, хрватске и црногорске књижевности; живи у Кијеву.

Крповић Татјана, пише кратке приче, живи у Мачкату.

Крстић Зоран (1963, Загреб), пише кратке приче, поезију и прозу; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Крапинским Топлицама.

Лагунцин Немања (1987, Кикинда), дипломирани правник; пише кратке приче и поезију; објавио збирку поезије „Вешала сунцокрета“; заступљен у зборницима.

Лекић Ивана (1973), дипломирани хемичар опште хемије; пише кратке приче; живи у Параћину.

Љубичић Зоран (1962, Ужице), дипломирани инжењер електротехнике; пише кратке приче; објавио збирку кратких прича „Читање са усана“ (1993); заступљен у зборницима кратких прича; живи у Амстердаму.

Малешевић Јасмина (1962, Београд), ветеринар; пише кратке приче; објављене књиге: „Рођени из исте смрти“ (1990), „Скарабег“ (1992), „Адаме не љути се“ (2001), „Јади младог анђела“ (2010), „Смиљкита“ (2011); награђивана; живи у Београду.

Манић Света, пензионер; пише кратке приче и песме; објавио збирку песама „Она и ја“ (2015); живи у Доњем Милановцу.

Марин Б. Данко (1965, Сремска Митровица), пише кратке приче, поезију, сатиру, хаику, афоризме, политичке текстове и пратеће хаибуне; објавио три књиге: „Модрило неба“ (хаику збирка), „Тело ми је борбена машина“ (поетски триптих) и „Песме, пјесма и кафански зен“ (триптих песме и приче); заступљен у зборницима; превођен (хаику); живи у Новом Саду и Мартинцима.

Маринковић Русија, пише кратке приче, живи у Реснику.

Марковић Борис (1980, Нови Сад), дипломирани историчар уметности; пише кратке приче и поезију.

Марковић Ж. Милица (1982), дипломирани правник и струковни политиколог; пише кратке приче и поезију; објавила књигу поезије „Поетска метафизика“ (2013); сарађује са часописима; награђивана.

Марковић Жељко (1961), пише кратке приче, афоризме, хаику, и епиграме; објавио књигу афоризама „Истина о нама“; награђиван, живи у Чачку.

Марковић Катарина (1991, Шабац), дипломирани англиста; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Шабцу.

Марковић Оливера (1975, Крагујевац), електротехничар; пише кратке приче, поезију и прозу; објавила збирку поезије „Без поздрава“ (2013); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи и ради у Крагујевцу.

Марко-Мусинов Снежана (1958, Падина), дипломирани филолог (енглески језик и књижевност); пише кратке приче, песме за децу и одрасле и афоризме; заступљена у више од тридесет зборника; превођена на енглески, арапски, словачки; живи у Земуну.

Матовић Милош, пише кратке приче; живи у Чачку.

Мијајловић Душан Адски, пише кратке приче, прозу, поезију, приче и песме за децу, хаику, сатиру, књижевне приказе и новинске текстове; објавио збирке песама „Несаницом до истине“ и „Једино признајем своје распеће“, збирке прича „Калигула на кестеновом листу“, „Трошење сна“ и „Трошење страха“, збирку хаику поезије „Крчаг за росу“, неколико жанровских новела и преко хиљаду и осамсто жанровских прича; заступљен у антологијама; награђиван преко сто пута; живи у Нишу.

Миленковић Драгица (Књажевац), лекар; пише приче, песме и афоризме; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; објавила књигу песама „Шапутања душе“ (2002); награђивана; живи у Минићеву.

Милетић Милица (1955, Вишеград), магистар менаџмента; пише кратке приче, поезију и прозу за децу; сарађује са часописима; награђивана; живи у Лондону.

Милосављевић Данијела (1965, Зрењанин), професор информатике; пише кратке приче; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Новом Саду.

Милосављевић Љиљана (1952, Београд), архитектонски техничар; пише кратке приче и поезију; објавила књиге љубавне поезије „Постојбина срца” (2007) и „Небо у реци” (2013); заступљена у зборницима; превођена на енглески, француски, немачки, бугарски и пољски; живи у Смедеревској Паланци.

Милосављевић Марија (1992, Београд), студент филолошког факултета; пише кратке приче; живи у Сопоту.

Милошевић Мирјана (1956, Крагујевац), дипломирани филолог; пише кратке приче, есејистичку прозу и приповетке; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Крагујевцу.

Милошевић Радојка (1951, Колари), дипломирани правник; пише кратке приче, прозу и поезију; објавила је збирке песама „Плодови љубави“ (1991), „Земљотрес“ (1992), „Табани угледаше сунце“ (1996), „Поноћни ритам“ (2005), „Кад се сања“ (2007), „Са Флором на ти“ (2010), „Отисци буђења“ (2011), „Похвала међу рекама“ (2012), „Бајке (у стиху)“ (2014), и прозне књиге „Поигравање речима“ (1999), „Моћ љубави“ (роман, 2002), „Игром до смисла“ (2012) и „Троугао“ (2014); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Милуновић Јелена (1985, Мрчајевци), дипломирани политиколог мастер; пише кратке приче и кратку прозу; заступљена у зборницима прича; живи и ради у Београду.

Миљковић Мирјана, професор; пише кратке приче; живи у Загребу.

Михаљчишин Андреј (1964, Добој), пише кратке приче, прозу, поезију и хаику; објавио књиге кратких прича „Август” (1993) и „Позориште сенки” (2000) и књигу поезије „Уробор” (2011); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Прњавору.

Мишовић Катарина (1974, Београд), фармацеут; пи-

ше кратке приче; заступљена у зборницима прича; живи у Тополи – Опленцу.

Младеновић Горан (1977, Јагодина), лекар; пише кратке приче, поезију, приповетке и афоризме; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Јагодини.

Ненадић Вида (1964, Ужице), дипломирани агроном; пише кратке приче, песме и романе; објавила збирке песама „Прашина од заборава“ (2007), „У измаглици сећања“ (2007), „Копча“ (2009), „Ако сам само мисао – If I am just a thought“ (2010), „Шака песка у времену“ (2012) и роман „Zoo Called London“ (2008); пише на српском и енглеском; сарађује с многим часописима; заступљена у зборницима и антологијама; награђивана; превођена на бугарски, македонски и немачки; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Лондону.

Нестор Лулаш Небојша, пише кратке приче; живи у Земуну.

Николић Јелена, пише кратке приче.

Николић Зоран Мали (1957, Ђакус код Прокупља), пише песме у прози, песме за децу, афоризме, хаику и кратке приче; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Нишу.

Обрадовић Ж. Слободан (1944), пише кратке приче и сатиру; сарађује са часописима; награђиван; живи у Ваљевоу.

Огњановић Горан (1968, Деспотовац), саобраћајно-транспортни техничар; пише кратке приче и песме; заступљен у зборницима прича; награђиван; живи у Свилајнцу.

Османли Томислав (1956, Битољ), писац, сценариста, драматург, теоретичар медија и есејиста; аутор је двадесетак књига прозе, публицистике, драмских текстова, сценарија; превођен на српски, енглески, француски, руски, грчки, хрватски, ладино, пољски, румунски и бугарски; награђиван; живи у Скопљу.

Охаши Драгица, пише приче и песме, хаику, сатиру; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Јапану.

Пајовић П. Стефан (1989, Чачак), дипломирани филолог-англиста; пише кратке приче и песме; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Папеш Раша (1947, Београд), доктор стоматологије; пише кратке приче и афоризме; заступљен је у више домаћих и страних антологија сатире; књиге афоризама „Маске ликују” и „Фундаментално дно“ и књига сатиричних прича „Кинеска креда“ (2007); живи у Крагујевцу.

Париси Селма (1980, Сарајево), магистар театрологије; пише кратке приче, драме, књижевне текстове за децу и младе, књижевне рецензије; вишеструко награђивана; живи у Бечу.

Паштар Немања (1966), пише кратке приче и приче за децу; живи у Марибору.

Пелаић Марин (1987, Сплит), професор историје и енглеског језика; пише кратке приче; објавио књигу „Сплит за вријеме талијанске окупације (1941–1943)“ (2012); заступљен у зборницима прича; награђиван; живи у Сплиту.

Петрик Милош (1985, Београд), правник; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљен у бројним домаћим и страним антологијама; живи у Београду.

Пешев Божидар (1946, Скопље), магистар антропологије; пише афоризме и приче; заступљен у многим зборницима, панорамама и антологијама; живи у Београду.

Поповић Бранка (1962, Заплање), пише кратке приче и поезију; објавила збирку поезије „Књига“; живи у Италији.

Поповић Драган (1959, Београд), дипломирани економиста; пише кратке приче; заступљен у више од тридесет антологија кратких прича; награђиван; живи у Београду.

Поповић Зора (1943, Гољак), дипломирани филолог;

пише кратке приче, песме и романе; објавила роман „Град низ брдо“ (2015); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Прокупљу.

Поповић Љиљана (1953, Зајечар), дипломирани економиста; пише кратке приче, поезију и прозу; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Књажевцу.

Поповић Марко (1975, Пирот), пише кратке приче; објавио збирке кратких прича „Кратке приче“ (2007), „Као и Минојци ми смо обични људи“ (2010), „Изнад тротоара се појавила ципела“ (2014); заступљен у зборницима; живи у Врбасу.

Поповић Снежана (1976), дефектолог, пише кратке приче и песме; заступљена у зборницима; сарађује са часописима.

Пртљага Предраг (1965, Вршац), професор информатике; пише кратке приче; живи у Вршцу.

Пупек Невенка (1969, Загреб), дипломирала на Факултету електротехнике и рачунарства; пише кратке приче и песме; објавила збирке поезије „Недовршена“, „Корозија“ и „Бизарне химне“; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Доњој Бистри.

Радевић Милена (1998, Подгорица), ученица гимназије; пише кратке приче и поезију; живи у Подгорици.

Радовановић Гордана (1963, Марибор), дипломирани инжењер машинства, професор математике и професор енглеског језика и књижевности; пише песме, хаику и кратке приче; књиге: „Док певају капи светлости“ (збирка поезије), „Пет копрена сна“ (приче), „Бродећи за маглинама“ (песме), „Лиле у ноћи“ (збирка хаику поезије), „Кремен“ (песме); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; превођена на енглески, италијански, румунски, јапански, кинески и немачки језик; награђивана; живи у Бањалуци.

Радовановић Страхиња (2000, Београд), ученик; пише кратке приче; живи у Београду.

Радуловић Сања (1975, Тешањ), програмер; пише кратке приче, кратку прозу и лирску поезију; објавила збирку поезије „Лепет крила мајке птице“ (2015); сарађује са часописима; живи у Добоју.

Радуловић Торбица Сунчица (1965), професор; пише кратке приче, поезију и прозу за децу и одрасле; сарађује са часописима; награђивана; живи у Новом Саду.

Радун-Томић Ана (1990, Дрвар), дипломирала телекомуникације; пише кратке приче, поезију и прозу; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Београду.

Разум Јосип (1991, Загреб), студент психологије; пише кратке приче; сарађује са часописима; награђиван; живи у Загребу.

Рајић Братислав (1960, Књажевац), пише кратке приче; живи у Београду.

Раљевић Снежана (1972, Београд), лекар; пише кратке приче; живи у Београду.

Рашула Н. Предраг (1965, Сански Мост), пише кратке приче и афоризме; објавио је две коауторске књиге афоризама „Четири јахача Србокалипсе 1“ (2013) и „Четири јахача Србокалипсе 2“ (2014); сарађује са часописима; награђиван за приче и афоризме; живи у Сремској Митровици.

Рим Живковић Љиљана, археолог; објављује у часописима; објавила је неколико књига, под својим именом и псеудонимима; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Ристић Ј. Драган (1948, Ниш), професор немачког језика и књижевности; пише кратке приче, афоризме, поезију и хаику; објавио осам књига хаику поезије „Из живота јед-

ног хаиђина” (1995), „Бубице у глави” (2000), „Пчела у целофану” (2001), „Цврчак у саксији” (2002) и друге, две књиге афоризама „Мисли – и не мисли” (2008) и „Испод црте” (2012), књиге кратких прича „Каљаче и катедрале” (2003), „Вреди се помучити” (2004), „Инсerti” (коауторски, 2004), „ПреЗЕНг Анегдоте” (коауторски, 2006), „Ковачи своје среће” (2010); превео, између осталог, и „Антологију најкраће немачке приче”; од 1996. године је главни уредник „Хаику новина” из Ниша; хаику му је превођен на 14 језика; награђен са шездесет и три награде; живи у Нишу.

Ристић Предраг (1963, Београд), економиста; пише кратке приче; заступљен у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Ристић Стојановић Санда (1974, Београд), дипломирани филозоф; пише кратке приче и поезију; књиге поезије: „Ноћ је праштање своје” (2000), „Свитање је лет боје” (2007), „Ноћи наше, услуга” (2008), „Тишина разликује светлости” (2010), „Облачна птица” (2011), „Годишња доба речи” (2012), „Измишљотина ватре” (2013); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; члан је Удружења књижевника Србије и Српског књижевног друштва; живи у Земуну.

Рукавина Јован (1959, Шабац), економиста; пише кратке приче, афоризме, песме, кратку медитативну и сатиричну прозу, чланке и есеје; објавио је књиге: „Везови” (1989, медитативна проза и афоризми), „Победник” (1995, спортски афоризми), „Друго полувреме” (1998, спортске приче, записи, афоризми), „О томе се (не) прича” (2002, сатиричне приче), „Пољима мака” (2003, песме), „Мали Париз” (1994), „Огледало душе” (2004, песме), „Трилинг асова” (2005, спортска монографија), „Дон Кихот је укротио ветрењачу” (2007, песме), „Један живот” (2007), „Песник Ник и песникиња Иња” (2007, песме), „Решење квадратне једначине” (2011, роман), „Ово би свака жена волела” (2011, песме), „Што те они не штампају: (личан/ин – није од локалног значаја” (2013, цртице и записи), „Нова драма – драма XX века”

(2013, драма), „Јужњаци – (Кад ће зора? Ноћ не волим!)” (2015); сарађује са часописима; награђиван; живи у Шапцу.

Савић Дејана (1988, Крагујевац), апсолвент медицине; пише кратке приче, приповетке, поезију и романе; објавила збирку приповедака „Блистер“ (2014); награђивана; живи у Крагујевцу.

Сепе Драгана (1971, Београд), новинар; пише кратке приче, књижевну и позоришну критику; приредила хрестоматију „Златна књига светске књижевности” (1999); књиге кратких прича: „Укус живота” (1999), „Нови укус живота” (2007), „Траговима истине” (2007), Укрштеним стазама истине (2008), Сенке (2008, трилогија збирки кратких прича); заступљена у четрдесетак зборника кратких прича; живи у Београду.

Симеуновић Гордана (1963, Београд), пише кратке приче, поезију и лирске записе; објавила је збирке поезије „Моја хаљина и ја“ (2000), „Наруквица од слоноваче“ (2002), „Побуна крпених лутака“ (2005), „Подно мирног сна“ (2008), „Време хлебова“ (2009), „Бука живота“ (2015); приредила је антологију „Најлепше љубавне песме српских песника“ (2013); заступљена у зборницима и антологијама; сарађује са часописима; награђивана; живи у Умци.

Симић Аврам, пише кратке приче; живи у Крушевцу.

Симић Милош (1991, Крагујевац), дипломирани информатичар; пише кратке приче; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван; живи у Крагујевцу.

Симић Ненад Тајка, пише кратке приче; живи у Флориди (САД).

Синдик Јошко (1965, Дубровник), доктор кинезиологије, професор психологије; кратке приче, песме, есеје и драме објављивао у часописима за културу и књижевност; објавио књиге „Над провалијом” (1991), „Преокрет” (1993) и „Круховање и каменовање” (1994), „Још један пут” (2008),

„Лик из другог филма” (2009); награђиван; живи у Загребу.

Синђелић Радован (1994, Сремска Митровица), завршио школу примењених уметности; пише кратке приче.

Словенец Блаженка (1963, Сисак), магистрала на природно-метематичком факултету; пише кратке приче; објавила књигу „Пословице бабе Марте или како остати single“ (2010).

Софтић Гасал Лариса, пише кратке приче.

Спасић Стефанија, пише кратке приче.

Спасојевић Зоран (1949, Крагујевац), пише кратке приче, поезију, сатиру, драме, комедије; објавио књиге поезије: „Дар празнине“ (1986) и „Глад“ (1998), књиге кратких прича: „Одело за одлазак“ (1997) и „Кратке приче без муке“ (2003, 2006), књигу драме: трилогије „Америка има рупу“ (2003), кратку драму „Резерват Србија“ (2006), документарну комедију „Гаврилов Принцип“ (2008), љубавну комедију „Волиш ли ме, Јакове“ (2008) и лагану комедију „Мој човек“ (2010), књигу сатире „Ту зека пије воду“ (2008), као и књигу имејл арта „Мала ноћна пошта” (2009); аутор је CD-ROM-а (дигиталне графике, књиге, текстови) „Циркус“ (2006); заступљен је у преко шездесет антологија и зборника поезије, кратких прича, кратких драма и сатире; члан Удружења књижевника Србије; награђиван; живи у Крагујевцу.

Стајкова Иванова Ани (1955, Свежен), магистар библиотекарства; пише поезију и кратке приче; објавила збирке песама „Твој поглед је довољан мени”, „Остварени сан”, „Кафа и самоћа”, „Небески вулкан”, „Море љубави”, „Ловорике и трње”; сарађује са часописима; заступљена у више од осамдесет зборника; награђивана; живи у Пловдиву, Република Бугарска.

Стаменковић Јовановић Снежана (1964, Панчево), агроном; пише кратке приче, афоризме, лирске, дечје и сатиричне песме, епиграме, енигматизме, палиндроме; заступље-

на у зборницима; живи у Сремској Каменици.

Стаменковић Марија, пише кратке приче.

Стаменковић Мирослав (1976, Босанска Дубица), завршио вишу грађевинску школу; пише кратке приче и песме; заступљен у антологијама; живи у Лесковцу.

Станисављевић Властимир Шаркаменац (1941), магистар архитектуре; објавио преко двадесет књига: „Грачаница после хиљаду година“, „Учинила си се...“, „Тамна страна камена“, „Пањ“, „Ја Чарнојевић“, „Пето, српско јеванђеље“, „Леонардова смрт у Шаркамену“, „Кршне гране бадема“, „Моја Молитва“, „Глава“, „Вода која памти“, „Бокондин осмех“, „Сунцокрет“, „Певање уназад“, „Узвишено почивају музе“, „И Бог човек јесте“, „Мокрањчеви дани песмом пребирани“, „Теорија рата“, „Жена од кованог гвожђа“, „Узидане сенке“, „100 сонета – 'шеста' страна света“ и др.; заступљен у више иностраних и наших антологија; сарађује с нашим и иностраним часописима; добитник бројних награда; живи у Београду.

Станишић Тихомир (1985, Сента), струковни економиста; пише кратке приче, романе; објавио романе „Ништа или ништа“ и „Када је ђаво био Бог“; заступљен у зборницима; сарађује с часописима; награђиван; живи у Новом Саду.

Станковић Д. Александар, пише кратке приче, поезију и прозу; објавио је две збирке прича и две збирке поезије; сарађује с часописима; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Станојевић Марија (1992, Смедерево), апсолвент филолошког факултета; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Смедереву.

Старчевић Небојша (1976, Бања Лука), професор италијанског језика и књижевности и српског језика и књижевности; пише кратке приче и поезију; заступљен у зборницима прича; живи у Бањој Луци.

Стојановић Драгана (1960, Деспотовац), дипломирани клинички психолог; пише кратке приче; објавила је „Пољубац с ветром“, „Срце првог снега“ и „Необични излети“; члан Удружења књижевника Србије; сарађује с часописима; живи у Београду.

Стојановић Јелена, пише кратке приче.

Таубнер Тања, дипломирани филолог; пише кратке приче, есеје и песме; објавила збирку песама „Мрак над креветом“ и књигу прича „Светло у прозору“; живи у Београду.

Теодор Стефан (1961, Колашин), пише кратке приче, романи, приповетке и сценарија; сарађује са часописима; заступљен у антологијама и зборницима; живи у Никшићу.

Тефиловић Витомир (1943, Врчин код Београда), дипломирани филолог; књиге афоризама „Доле црни петак“, „Примери оптимизма“, „Државни циркус“, „Срби и остатак света“ и „Орвел неће проћи“, збирка песама „Сунце изнутра“ и књига есеја „Хиперборејци на Суматри“; приредио је панораму „Враг и шала. Пола столећа српског афоризма“ и антологију сатиричног афоризма „Случајни узорак“; превођен на више језика; живи у Београду.

Тешовић Драган, пише кратке приче.

Тодор Зоран (1959, Смедеревска Паланка), академски сликар; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Томић Виолета Ета (1984, Крагујевац), пише кратке приче, поезију и кратку прозу; објавила књигу „Бесмислена црвена флека“ (збирка кратких надреалних прича, 2014); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Крагујевцу.

Томић Иван Мистер (1975), пише кратке приче, песме, хаикуиде; објавио је књиге „На трагу хлебне звезде“ (песме, 2002), „Ђак у соби срца“ (хаикуиде, 2003), „Бацање мајмуна у несвест и друге мистерије“ (кратке приче, песме,

2010), „Тетреби и каракуке“ (најкраће надреалне приче и колажи, 2014); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Крагујевцу.

Тофчевић Дејан (1971, Ужице), контролор летења; пише афоризме, кратке приче и песме; објавио збирке афоризама „Црно на бело“ (2002) и „Предсказање прошлости – Приручник за пливање долином суза“ (2009); коаутор антологије црногорског афоризма „Ријетке честице“ (2006); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; афоризми су му превођени на енглески, бугарски, македонски и фински; награђиван; живи у Подгорици.

Тошић Јована (1988, Београд), дипломирани архитекта; пише кратке приче и песме; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Трајковић Данијела (1980, Врање), дипломирани филолог енглеског језика и књижевности; пише кратке приче, есеје и књижевну критику; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Врању.

Трифуновић Станимир (1968), дипломирани психолог; пише кратке приче и поезију; објавио три збирке поезије: „Беспуће и одјек“, „Самоће“ и „Тишине“, као и збирку прича „Препознавање“; заступљен у зборницима; живи у Крушевцу.

Ђурчин Витомир (1948, Зрењанин), дипломирани инжењер електронике и телекомуникација у пензији; пише кратке приче, афоризме и политичке колумне; заступљен у зборницима; живи у Зрењанину.

Ђосић Славица, (Мајданпек), завршила мастер студије енглеског и холандског језика и књижевности; заступљена у зборницима; пише кратке приче.

Удовић Татјана (1983), пише романе, приче, бајке, песме, цртице; објављени романи: „Триесдуја“ (2007) и „Лу-дило“ (2008); бајке: „Плавобради чаробњак (2009), „Вјерки-

на пекара“ (2009) и „Рожица ва колорех маврице“ (2010); члан је Хрватског књижевног друштва, Матице Хрватске и Чакавске катедре; живи у Вишкову (Хрватска).

Умељић Владимир, пише кратке приче.

Филиповић Александра (1983), дипломирани економиста; пише кратке приче; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи и ради у Панчеву.

Филиповић Илонка, дипломирани социјални радник, пише кратке приче и поезију за одрасле и децу и приповетке; заступљена у зборницима; живи у Загребу.

Фрањо Франчич (1958, Љубљана), завршио Вишу школу за социјалне раднике; песник, прозаиста, писац за децу и драмски писац; пише кратке приче, песме, драмске текстове, радио-драме, романе, сценарија, радиографске игре, сатиру; аутор је више од 50 књига – романа, збирка кратких прича, песничких збирки, драмских текстова и радио-драма, као и књига за децу и омладину, као што су „Еготрип“ (1984, приче), „Домовина бледа мати“ (1986, роман), „Не“ (1986, кратке приче), „Јеб“ (1988, роман), „Milostni strel – Orgija“ (1989, кратка проза), „Klovnova obzorja“ (1990, песме), „Sovraštvo“ (1993, роман), „Začasno osvobojeno ozemlje“ (1992, песме), „Беле смрти“ (1994, кратка проза), „Male vojne“ (1994, кратка проза), „Poševni stolp v Pisi“ (1995, кратка проза), „Шкорпионова балада“ (1995, роман), „Otroštvo“ (1996, кратка проза), „Dobro jutro Charles Bukowski!“ (збирка еротских прича), „Hvalnica sončnicam“ (2002, књига за децу), „Ljubezni in sovraštva“ (2002), „Za vse boš plačal“ (2006, хумореске), „Varufa in kažin“ (2005, хумореске), „Trkaj, trkaj na nebeška vrata“ (2006, изабрана проза), „Za vse boš plačal, Ne spominjam se“ (2006, кратка проза), „Ledeni ogenj resničnosti“ (2006, роман), „Kje se skrivajo metulji pred dežje“ (2009), „Нипро“ (2010), „Где се скривају лептири од кише“ (2011), „Разврат самоће“, „Волео бих да зауставим време“; превођен је на многе језике; добитник је више од тридесет награда; живи у Сечовљу.

Хрнчић Амина, пише кратке приче.

Цвијић Павле Пајо (1950, Бакић), пензионер; пише кратке приче; књиге „Импулс жељан засјати” и „У вртлогу живота” (2011); заступљен у многим зборницима, сарађује с многим часописима; живи у Загребу.

Цекић Слободан (1948, Ниш), пише кратке приче, поезију и хаику поезију; награђиван и објављиван у Јапану, Немачкој, Бугарској и САД; заступљен у зборницима; живи у Нишу.

Чанак Маријана (1982, Суботица), професор књижевности; пише кратке приче и прозу; објавила књигу „Улични продавци улица“ (2002); живи у Новом Саду.

Чокић Денис (1975, Сисак), пише кратке приче; живи у Винчи.

Шарић Секуле (1960, Крушчић), пише кратке приче, песме, приповетке, новеле, романи, критику, есеје, прозу за децу; објавио тридесет и две књиге; заступљен у већем броју антологија, зборника и алманаха; превођен на неколико страних језика; награђиван; живи у Крушчићу.

Шарчевић Стеван (1962, Суботица), пише кратке приче, поезију и афоризме; објавио књиге „На трагу светлости“ (збирка поезије, 2013), „Сам, испод шљиве” (са Лазаром Јанићем, роман, 2013), „Кауринова клетва“ (роман, 2014), „Долазак таме“ (збирка прича, 2014); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи и ради у Суботици.

Шево Душан, дипломирани филолог, пише кратке приче.

Штрбац Никола (1975, Дрвар), дипломирани инжењер шумарства; пише кратке приче; заступљен у зборницима прича; живи у Дрвару.

ФОСИЛНИ ЗАПИС
НАЈЛЕПША ОСТВАРЕЊА СА XIV КОНКУРСА
ЗА НАЈКРАЋУ КРАТКУ ПРИЧУ

(Приредио Ђорђе Оташевић)

1. издање

<i>Рецензент</i>	Владимир Павловић
<i>Ликовно решење корица</i>	Дејана Јовановић
<i>Технички уредник</i>	Горан Оташевић
<i>Коректура</i>	Дејана Јовановић
<i>Издавач</i>	„Алма”, Београд
<i>За издавача</i>	Ђорђе Оташевић
<i>Штампа</i>	„Скрипта интернационал”, Београд
<i>Тираж</i>	200
<i>ISBN</i>	978-86-7974-411-1

Београд, 2015

www.alma.rs
www.alma.co.rs
almabg@orion.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.4/.42-36(082.2)

821.163.41-36(082.2)

Фосилни запис : Најлепша остварења са XIV конкурса за најкраћу кратку причу / (приредио Ђорђе Оташевић). – 1. изд. – Београд : Алма, 2015 (Београд : Скрипта интернационал). – 262 стр. ; 20 см. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма, Београд] ; књ. 190)

Тираж 200. – Предговор: стр. 5. – Аутори: стр. 235–262.

ISBN 978-86-7974-411-1

COBISS.SR-ID 218236684